

zet testébe lettek oltva. Szatmárvármegye elül-járt társai közt e téren. Mikor az alig 22 éves Kovács Lajos, a vármegyeországyűlési követségnek, Kovács Ferencnek fia, először jelenik meg a nagykarolyi vármegyeház gyűléstermében, Kölcseynek és Wesselényi Miklósnak ajkáról hallja azokat az eszméket, melyeknek csiráját már pozsonyi jurátussága idejéből magával hozta lelkében. A csekei böles buzdítása alatt téve első szárnypróbálgatásait, szemlátomást nő és tevékeny részesevé válik a küzdelemnek, melyet Kölcsey és Wesselényi a szabadelvűek élén a maradópárt ellen folytattak, s mikor Kölcsey az urbéri kérdésben saját vármegyéje által cserben hagyatva visszavonul, s nemzetének jövője felett kétségbeesve száll sírjába, a 26 éves ifju veszi kezébe a vezér nélkül maradt zászlót. A szatmári ellenzék élén az 1841-iki megyegyűlésen vitta ki legszebb diadalát, a híres szatmári tizenkét pont formulázásában, mely először dobva az országos mozgalmakba a köztelhervésel, a sajtószabadság és népképviselő felszavait, méltán tekinthető a márczius 15-iki pontok előképeként.

Közben Erdélyben is nagy szerepet játszik, s előbb a kolozsvári megyegyűléseken s a Kemény Zsigmond által megindított «Erdélyi Híradó» hasábjain, majd mint gyulafehérvári követ az 1842-iki országgyűlésen élénk tevékenységet fejt ki az unió s a magyarországi reformtörvényekhez való csatlakozás érdekében. Nevét már ekkor úgy ismerték a két magyar hazában, mint a haladás, a szabadelvű eszmék lelkes harcosát, s mikor 1846-ban Pestre jön, teljesen megismerosodott, határozott politikai egyéniség tehetőségeit hozza ez eszmék szolgálatába.

Sorsa úgy akarta, hogy annak oldala mellett értékesítse ezentúl a tehetségeket, a kit történelmünk a legnagyobb magyarnak nevez. Széchenynek akkor a Tisza-szabályozás keresztülvitéléhez volt szüksége, a vidékről lelkes és felhasználható segítségére. Választása, mely Kovács Lajosra esett, a legnagyobb elismerés a szatmári nemesember egyéni értéke iránt. De egyúttal döntő esemény is, mely Kovács közpályájának további alakulására elhatározó hatást gyakorolt. Mert Széchenyi, a ki érzelmeiben fukar volt s az embereket használhatóságuk szerint mérlegelte, Kovácsban többséget talált, mint keresett: nemcsak rendkívüli munkaerőt, de közpályára termelt fényes tehetséget, politikai eszmeinek lelkes hívé s a mellett hű barátot, rokonlelket is, a ki képes volt őt akkor is megérteni, mikor már a nemzet többsége, Kossuthhoz szegődve, elpártolt addigi vezéréltől. Attól a percztől fogva, hogy ezt fölismerzte benne, nem bocsátotta el oldala mellől, hanem részesevé tette egész működésének, mint ő maga mondta: «befolyása egész sulyát rendelkezésére bocsátja, hogy azt felhasználva, értékesítse tehetségeit a szeretett hon javára». A bensőség, mely a rideg, arisztokrata Széchenyi és a nála 22 évvel fiatalabb Kovács Lajos között kifejlődött, majdnem páratlan, és egyik legérdekesebb vonása a legnagyobb magyar közéletének három utolsó évének. Széchenyi maga tesz erről bizonyosságot naplóiban, leveleiben, melyekben Kovácsról, az ő «*páratlan Lajó*»-járól, «*Többséges*»-éről soha nem emlékezik másképp, mint a legteljesebb elismerés hangján.

E viszonynak igazadhatatlan nagy része volt abban a kiváló szerepkörben, melyet Kovács Lajos a politikai élet tényezői között a félszázad három utolsó évében betöltött. Mint a reform-eszmék kiváló híve, már szatmári és erdélyi szereplése révén is nem közönséges jelentőségre tarthat ugyan igényt, de Széchenyi barátsága még inkább növeli annak sulyát. Széchenyi oldala mellett a közélet legnevezetesebb kérdéseire nyílik alkalma befolyást gyakorolni; teljes részesevé válik mindazon reformműveleteknek, melyek a legnagyobb magyar dolgozó-szobájából kiindulva, a nemzeti élet minden ágát felölelték; s ha e dolgozó-szobában joggal kereshetjük az akkori Magyarország nem-hivatalos miniszteriumát, ép oly joggal tekinthetjük Kovács Lajost e miniszterium államtitkárának.

Az utolsó pozsonyi diétára mint követ, s az első magyar parlamentbe mint a nagybányai kerület képviselője követi mesterét. Egyidejűleg osztályfőnöki állást foglal el mellette a közlekedési miniszteriumban — nélküle nem is akarta Széchenyi e tárczát elvállalni; — ifjabb gróf Zichy Ferenc névleges államtitkárának alatt ő a miniszterium lelke, sőt Széchenyi idegbajának növekedtével az egész tárcza vezetése az ő vállára nehezedik. Széchenyi tragikumának betölte

után pedig a kormány hivatalosan is megbízta a miniszteri teendők végzésével.

E minőségben lett tagjává a «honvédelmi bizottmány» néven alakult forradalmi kormány-nak, s az maradt a Szemere-miniszterium kinevezéséig, a midőn tárczáját Csányi László miniszternek adta át.

De a forradalom alatti működésének sulypontját nem itt kell keresnünk, hanem Debreczenben, midőn Kossuth függetlenségi irányával szemben Kemény Zsigmonddal és Kazinczy Gáborral szövetségbe, megalakítva a békülmű akarók pártját.

E föllépésben a Széchenyi tradícióinak ereje irányította Kovácsot. Széchenyt a Kossuth politikájának következményeitől való félelem az örületbe kergette. Kovács Lajos ettől kezdve nem ismer más célét, mint e politikának ellenszegülni, megakadályozni annak érvényesülését, s miután az általa végzetesnek tartott fordulat megtörtént, enyhíteni annak következményeit, s ha lehet, visszavezetni a nemzetet a Széchenyi által kijelölt alapra.

Ennek a törekvésnek kifolyása volt 1849-ben a békepárt megalakítása, melynek kudarcra bár önkénytelenül is eszünkbe juttatja Deák Ferenc híres hasonlatát az elragadt lovakról s a gyepőlőhöz kapkodásról, de a szándék tisztaságától nem volna igazságos megtagadni az elismerést, annál kevésbé az erkölcsi bátorságot, melyről Kovács és társai elszigetelt helyzetükben kifejtett tevékenységükkel bizonyosságot szolgáltattak.

A debreczeni kísérlet azonban csak csirája volt annak a nagy szerepnek, mely tíz évvel később várt Kovácsra, midőn az elnyomatás szomorú napjai véget értek s a kiegyezés szükségének érzete át kezdte hidalni a szakadást a nemzet és fejedelme között. Miként a forradalom alatt Kovács volt az utolsó, a ki a kibékülés reményét föladata, úgy most ő lett egyike a reménység első zászlóvivőinek. 1860-ban Szatmár vármegyének általa szövegezett fölrátában, és Kemény Zsigmond oldala mellett a napi sajtóban, majd az általa megindított «Független» című lapban s röpirataiban buzgó bajnoka volt a kiegyezésnek, s a történelmi alap épségben tartása mellett első jelöli ki a támpontokat, melyek alapján azt létesíteni lehet. Működésének főcélja volt felvilágosítani a nemzetet a felől, hogy önmagának kell megtenni a lépéseket, külső segítségtől hiába várja a megoldást. A passzivitásnak elad- dig egyedül helyes, de szerinte immár idejét mult politikája ellen küzdve, tényleg igen nagy részben hozzájárult a közhangulatnak a kiegyezés irányára felé tereléséhez, s konkrét javaslatai, bár néha túllétek is a czélon, a mellett, hogy elősegítették az eszmék tisztázását, nem egy lényeges pontban, többi között a delegációk tervezetében szolgáltak irányadó Deák Ferencnek. Leghatalmasabb levén a békítő szerepe, működéséért sok félreértés és gyanúsítás lón osztályrésze, de megvolt az az elégtétele, hogy a miert 1849 óta küzdött, a kiegyezés létrejött, még pedig nagy részben azok az alapokon, melyekre ő már régebben rámutatott.

Politikai missziója itt véget ért. Azóta vármegyéjében elvonulva töltte napjait, a kulturális és irodalmi térre fordítva összes tevékenységét. Utolsó társadalmi alkotása: a *Széchenyi-társulat*, a nemcsak nevében, de működésében is méltóképp ápolja a legnagyobb magyar kultuszát. S utolsó irodalmi műve is, mely két éve jelent meg, a bálványozott vezérrel szól, közéletének három utolsó évében rajzolta őt, azzal a rajongó szeretettel, melylyel a hű tanítványa szólhat mesteréről. A Széchenyi hű tanítványa maradt ő agykora utolsó napjáig; a Széchenyiben megtesült elvek szolgálatában folyt le egész közpályája. E pálya folyamán, bár aránylag rövid ideig vitt tényleges szerepet az aktív államéletben, neve nemzeti fejlődésünk két nevezetes mozzanatával áll nem ugyan látható, de annál bensőbb kapcsolatban. Ezek: a márczius 15-iki pontok, s az 1867-iki kiegyezés, társadalmi újjászülésünk s államjogi újabb helyzetünk e két alapköve. Mindkettőre elmondhatta: quorum pars magna fui. A márczius 15-iki pontok a szatmári 12 pont sülöttei, a melyeket Kovács Lajos formulázott. S a kiegyezés egyik lényeges sarkkövéhez: a delegációk intézményéhez, jórészt az ő publikisztikai működésében kifejtett irányesz- mék adták Deáknek az első alapfogalmát.

Ez a két dolog, Széchenyi oldala mellett kifejtett működésével együtt, elegendő arra, hogy nevének maradandó helyet biztosítsanak azok között, kik Magyarország mai alakulásának voltak munkásai.

Dr. DÉCSÉNYI GYULA.

KÓRHÁZBAN.*

Kórházban, lázgyötörte testtel
Mint egy ronesolt madár, piheg
Szegény beteg nő. — künn az utcán
Fogták fel résztvevő szívek.
Nem ismerik, nem tudja senki
Ki volt? nem mondja meg nevé, —
Hervadt az arcz, csak a sötét szem
Árasztja lángját szerzte szét.

Az orvos csüggedten tekint rá, —
Ember többé itt nem segít;
De lelke, hogy tisztulva lássa
A fényes égnek téreit:
Salakját, bűneit lerizza,
Mignem eljönne a halál,
Hogy meggyónhassa élte titkát,
Az egyház szolgájára vár.

Egy ifju pap lép a szobába,
Arczán mosoly, s mély fájdalom,
Mint a midőn nyíló virág van
Szébtintve a ravatalon.
A papnak, s a bűnös betegnek
Magukra kell maradniok, —
Az orvos s ápoló kimennek,
A gyónás szentséges titok!

A nő tördelt szavakban ejti:
«Gyónom. Hallgass meg, oh Atyám!
Ha bűnömöt feloldja a hit! ? ...
Ha szent megnyugvás szállna rám! ? ...
... Nem, nem lehet ... nincs Gileádnak
Szívemre már gyógybalzsama! ...»
«Tán nem erős hited, s bizalmad! ?»
Szól a pap kérdező szava.

«Eros, erős! — hallgasd ki vétkeim:
Ifju, könnyelmű, szép valék,
Szerettem hűvel, önfeledten,
S megvert, megbüntetett az ég!
Szerelmem titkolt drága terhét
Kitettem oh kegyetlenül,
Hová lón és mi lett belőle
Csak Isten tudja egyedül.

«Soká kerestem, — mindhiába!
Pedig, midőn megszülettem,
Tisztól izón keblére nyomatam
Egy kis arany feszületet.
Bolyongásomban hogyha láttam
Keresztet uton, utfelem,
Mind biztatott: a hit jeléről
Egyszer mégis csak föllelem.

«Világ-leánya lett belőlem,
Nem tagadom rút vétkeimet,
Hisz szenvedélyt, gyalázatot, bűt,
A sír örökre eltemet;
Ha botlottam, szenvedtem érte,
Nem oly toher ez lelkelem,
De mondd, atyám, hogy mit feleljek,
Ha kérd az Ur: hol gyermekem? ...»

«Ezt válaszd bűnös leányom:
Kitét és eldobott fiam
Oltárod körül forgoldók,
S áldást esd rám imáiban! ...»
Könyezve szól a pap, s ruháját
Szétnyítja mellén kétféle.
A nő örömsikolyba tör ki,
A szent keresztjét föléle.

Aztán mosolyg ... s hűlt homlokára
A gyóntató csókot lehel,
Ez a csók az elmúlt időknek
Gyötrelmit lágyan oldja fel.
Az ápoló s orvos belépnek
A néma csendes törvé meg, —
A pap az elhunytak fejénél
Térdelve halk imát rebeg.

APOSTOL BERTALAN.

* Felolvastott a Kisfaludy-Társaság jan. 28-ki ülésén.

VÉN EMBEREK NYARA.

Elbeszélé.

Irtta JÓKAI MÓR.

(Folytatás.)

Tehát megnyitotta az ebédcsiklust a Dusi, — az az, hogy az ő kedves egyetlenegy Katiczaja. Az ebéd miatt ne legyen semmi gondunk. Katicza asszony ki fog tenni magáért; a mi a konyhát illeti, azt csak ő rá kell bízni!

Hanem annál nagyobb fejtörésre adott alkalmat a társaság tagjainak hováültetése? — Ha a házi asszonyé az asztalfői hely, akkor mellette jobbról, balról a két hölgynek kell helyet foglalni; így az asztal tulsó oldalára jut a három férj. Ez abszurdum! Három asszony, három férj egy rakáson. Férj és feleség sem ülhet egymás mellett az asztalnál, ha csak nem somogyiak. Végre megállt a Kolumbusz tojása! A gömbölyű asztalra kell teríteni, ott aztán nincs első meg hátulsó ülés s minden vendég szerencsésen a jó barátja felesége mellé jut; így: Katicza mellé ül Bebus, Melodiánát mulattatja Stefi, a grófnő lovagja lesz Dusi.

A férfiak is megállapodásra jutottak a toasztokra nézve. A házi urat és gazdát felköszönti Stefi. Viszont a házi úr iszik a Bebus és felesége egészségeért; végül a Bebus áldomásozik Stefiékre.

Igy szépen el lett rendezve minden. Az első vasárnapi ebédre nagyon is pontosan megérkezének a vendégek. Egyszerre csengetének a külső ajtónál. Maga Dusi jött eléjük kinyitni az ajtót.

— Bocsánat, hogy magam nyitom az ajtót. De a feleségem férfieselédet nem enged tartani, a leány meg el van foglalva a konyhában.

Aztán nagy volt a sürögölődése, hogy a hölgyek vállairól lesegítse a felöltöket, a kik mindjárt a szalon-ajtóban megkezdték az ismerkedést, azon vitatkoznak, hogy melyikük engedje át a másiknak az elsőbbséget. «Kérem, nagyságos asszony!» — «Nem, méltóságos asszony előbb.»

A szalonban pedig nem fogadták őket a házi-asszony, a mit sietett Dusi kimenteni.

— Engedelmet kérek; mindjárt itt terem a feleségem. Csak az atelierjében van még egy kis dolga.

Jött is azonnal, teljes díszben, csak a kötényt dobta le. A konyhán volt superinspektion. Hiába! A fánkot nem lehet a szakácsnéra bízni, Aztán egyszerre meglett a hármias ismerkedés; mire a levest felhozták, már per tu voltak a hölgyek. A férfiak az alatt elmorzsolgáltak egy kupicza ó-szilvóriumot.

Katicza asszony osztotta ki a helyeket.

— Tessék helyet foglalni, kérem. Aztán előre is bocsánatot kérek, ha nagyon rövid lesz az ebéd. Mi csak olyan magyaros ebédhez szoktunk; nem szeretjük a cifra pancosokat. Képviseelő úr ide ül én mellém. Te kedvesem, ide jobbra. Szereted a tüdőstáska levest? Ha nem szereted, van másik is. A te számodra gondoskodtam barna levesről séberlivel.

— De csak maradjunk az elsőnél.

A tüdőstáska leves egyhangúlag elfogadtattott, és így az ellenindítvány, a barna, magától elesett.

Aztán következett a farsangi fánk. Gyönyörű mosolygó lapdácskák. Kaczer szalaggal az oldalakon; olyan könnyedek, majd elrepülnek. Már ennél a grófnőnek le kell húzni a keztjét a kezéről; mert a fánkot nem illik késsel vágni, hanem három újjal kell szétomlasztani.

— Ezt ti nálatok Erdélyben, kedvesem, ugy-e bár «pánkó»-nak hívják?

— Oh igen. Sőt néhol «pampuská»-nak is. Főlégség!

— Hát még, ha az ostoba szakácsné ki nem nyitotta volna rá az ablakot, mikor épen kelőben volt. Csupa malicziából tette. Oh hídd el, hogy ezek a szakácsnék mind olyan malicziózusok. — Egynék a kivételével, — sügja a szomszédja: Bebus fülebe Melodiána. — Különbem nem volna a mi háziasszonyunk.)

De azért, hogy suttogva mondá: észrevette azt Katicza asszony s felírta a rovásra!

Azonban az általános jó hangulatot fokozta a a következő étékfogás: a pompás pörkölt malacz, tarhonyával, jó paprikás lében, hozzá apró, finom ezetes uborka. Külön tányéron a ketté vágott malaczef, gyönyörű ropogósra megpirítva.

— Ez csak a férfiaknak való! A hölgyek számára erdei szalonkakat hoznak, pirított zsemlye-szeletkékre kent szalmival. Parancsoljon, instálom, grófnő barátim.

A házi asszony biztatja a vendégeit, hogy lásanak hozzá: rövid lesz az ebéd; bizony éhen maradnak! A malaczpörköltet meg kellett duplázni. Bebusnak maga a házi asszony válogatott a tányérjába a javából.

Azután került a ház asztalára a gyönyörűség töltött káposzta, kalbászakkal és kolozsvári szalonna-szeletkével csábítóvá felékesítve; külön a finnyásbbr gyomroknak szánt virágos kel, borjúhacchéval.

— No már a ki a töltött káposztából nem vesz, az nem is igaz magyar!

Mindenki igyekezett bebizonyítani, hogy igaz magyar.

— Ki parancsol a kártifolából? teszi föl a kérdést az elnöknő.

— Ugyan ne szekirozz bennünket azzal a kártifolával, — randalíroz rá vissza a házigazda.

— Nem magához intéztem a kérdést.

Senki sem. Nix dajcs! Nincs hazaáruló ennél az asztalnál!

Most új javaslat kerül az asztalra. Parlamenti szokás szerint az is az ellenindítvánnyal kapcsolatosan. Sokat ígérő belpécenyre, megtűködvé fokhagyma-gerezdekkel, de csak annyira, hogy annak az ambrozia illata érezzék rajta: hozzá zellersaláta; más oldalon pedig büszke szépségű pulyka-pécenyre, aszalt szilva- és baraczk-komppal. A férfiaknak, ez meg a hölgyeknek.

Melodiána csak azért is a fokhagymás pécenyéből vesz. De utógondolattal. Hogy ezt a kétséges magasztalást alkalmazhassa.

— No már, úgy igazán senki sem tudja a belpécenyét készíteni, mint a mi Katicza barátimék. Katiczának az arca egész a füle hegyéig vörös lett. Ez ezeltatos példálózás az ő előéletére. No megállj operettistáné!

Bebus vette észre a hatást s az asztal alatt iparkodott Melodiánának a lábát megnyomni. A szegény grófnő lett az áldozat.

Ő egész ártatlanul vette föl a themát.

— De ugyan, hol is tanultad te Katicza ezeket a pompás ételeket?

— Oh kedvesem, hát én nem titkolom, hogy hajdanában szakácsné voltam. Jó iskolába jártam. Ott tanultam a sütés-főzést, a finom tésztákat és befőtteket a te edés atyádnál; mikor még az övé volt az a szép palota ott a kolozsvári-utczában, kitünő szakácsa volt! Mikor szoarékat adott, két sorban álltak az ekipázások a palotája előtt. Madéra borban dinsztoltuk a vaddisznó-pécenyét. Az volt a vig élet!

Nesze! Egyél mérget!

A grófnő rögtön göresöket kap s a legyező-jét kéri.

Katicza pedig házi asszonyi szeretetreméltósággal fordul Melodiána felé.

— Nézd csak kedvesem, a szomszédod nem is iszik. Légy neki Ganymédesé.

Melodiána pikáns kritikával jegyzi meg.

— Kérlek, kedvesem. Én nem lehetek Ganymédes, mert az férfi.

— No hát, én pedig láttalak téged már Ganymédesnek.

— Engem? Ganymédesnek?

— No tudod, a szép Galatheában, mikor azt énekelted, hogy «de nem olyan klaszsisz-klaszsizis-klaszsizis,» aztán a kurta rokolyádat olyan kedvesen rázogattad hozzá.

Most meg aztán Melodiánán van a sor, hogy göresöket kapjon, s a legyezőjét kéri.

Jó szerencse, hogy a napirenden levő tárgyalást félbeszakítja az előre megbeszél(?) toaszt, melyet Stefi siet elhangoztatni a házi úr és a házi asszony egészsége. Az összeültött poharak között aztán elmúlik a pártot szétrobbanásal fenyegető belviszály és helyreáll a teljes egyetértés.

— Hoztok-e még valamit? kiált fel a házi gazda.

Igen is, hoznak. Pro coronide itt jön a fölség tőporthyás, kapos, törös csusza, de már ebből muszáj enni minden magyarnak, ha belehal is! A hölgyeknek pedig birsalma-szulezot hoznak, a melynek még a haragos sziv sem állhat ellent.

E közben minden keserű utóérzést megédesítenek a Dusi és Stefi toasztjai, a ki Melodiánát, mint a honi Parmasszus királynéját magasztalja fel, ki az Olymponról száll alá, hogy Edus barátunkat a földön üdvözülttélte tegye; de Dusi áldomása sem téveszté el a hatását, a midőn Stefi grófnőjét feldicsőíté, mint a ki hirneves őseinek legdrágább kincsét öröklé — mindennemű erőnyeit.

Ezzel látszólag el volt intézve a konfliktus.

Hanem magában mégis csak a bécsi suszterinas mondása jutott eszébe mind a három férjnek: «wenn ich nur schon geprügel wär!» Gyertek csak haza! (Vége köv.)

KOVÁCS LAJOS IRODALMI MŰKÖDÉSE.

Kovács Lajos, kinek életrajzát lapunk élén veszik olvasóink, kezdetül fogva lelkes munkása volt az irodalomnak. Kezdő éveiben, mint selmezi akadémikus, a magyar bányaműszótár szerkesztésében nyújtott segédkezést a Magyar Tud. Akadémiának. Ez volt első fellépése a nyilvánosság előtt. Mikor pedig a bányászati pályát a politikai küzdőterrel váltotta fel, egyéb tehetőségek mellett élénk és ügyes tollával is buzgón szolgált a közügyeket.

Erdélyben Kemény Zsigmond oldala mellett az «Erdélyi Híradó» hasábjain, valamint egyebütt is a publicisztika terén serény tevékenységet fejtett ki a politikai reformeszmék érdekében.

E mellett általános irányban is képezte magát, hű maradt legelső kedvenc studiumához: a természettudományokhoz. S bár ezen a téren többé alig adhatta jelét ismereteinek, mikor az akadémia 1846 december 18-án tartott ülésében őt Privalszky és társai ajánlatára levelező tagjává választotta, ez a kitüntetés — mint a jegyzőkönyvekből kitünik — nem a publicisztát, nem a politikai író, hanem a *jeles minera-logust* illette.

Megválasztásáról ő maga emlékezik meg Széchenyiről irt nagy munkájában, a hol azt is elmondja, miért nem foglalta el helyét az akadémikusok között. Kovács már akkor egész lélekkel politikus volt, s igen kevesen tudtak a felől, hogy természettudományokkal is foglalkozik. E réven történt megválasztása tehát feltűnést keltett ellenfelei között. A «Pesti Hírlap» szóvá tette azt és Széchenyi korteszméjét látta a dologban. Ez elrontotta Kovács kedvét s a bekövetkező politikai események megakadályozták szélfoglalójának megtartásában.

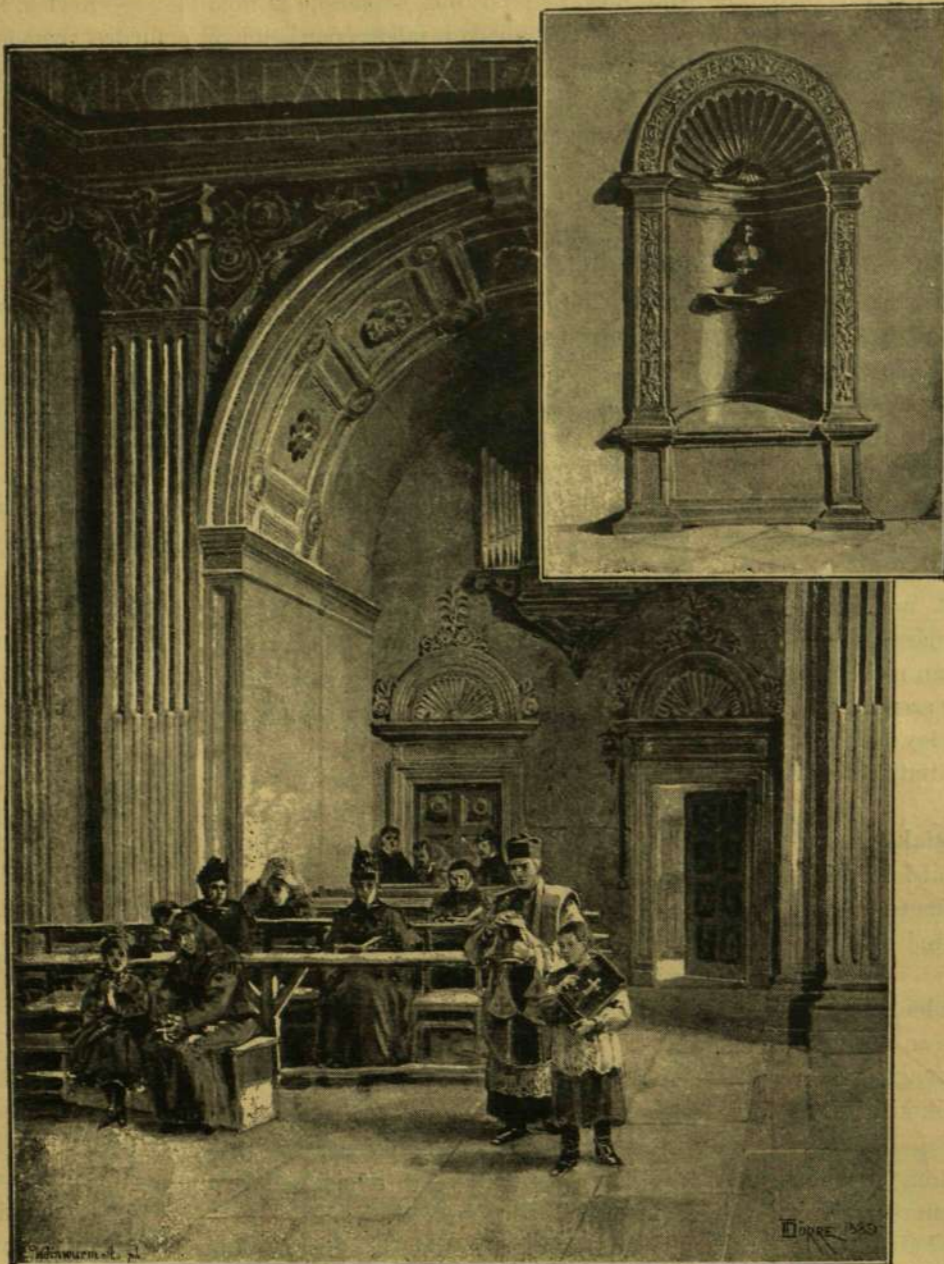
Az akadémia 1847 december 23-iki gyűlésének jegyzőkönyvébe találjuk beigtatva Kovács Lajosnak e hó 13-áról kelt levelét, melyben megválasztásáért köszönetet mond, s mentegetőzik, hogy székét mindeddig nem foglalta el. «A lefolyt évben felelte sok, szinte elviselhetetlen foglaltság nehezült reá, minél fogva a másodolnók ő excellenciájától felmentést kért és nyert.

Ugyanazt és kegyelmezést kér most magától a társaságtól, s szándékát nyilvánítja a természettudományok bányászati ágából vett tárgy feletti értekezéssel beköszönteni, mi helyest kellő figyelemmel való kidolgozására magának időt vehet.

Hogy ez miért nem történt meg, annak okát nem kell keresnünk. Következésképpen az akkori szigorú alapszabályok folytán az volt, hogy Kovács megválasztása magától megsemmisült, s neve be sem lett ígátva az akadémiai tagok sorába.

Kovács Lajos publicistái működésének emlékeit a debreczeni országgyűlés alatt a Jókai által szerkesztett «Esti lapok» őrizték meg; ez ujság volt az általa szervezett békepárt organuma. E működésének sulya azonban a hatvanas évek elejére esik. A «Független» című lapját 1863-ban indította meg, a Széchenyi által 1847-ben tervezett újságtól kölcsönözve annak nevét, hogy ezáltal is Széchenyi politikai iránya hívének vallja magát. Rövid életű lapjában, mely miatt egy havi fogságot is ki kellett állania, valamint röpirataiban a kibékülési irány zászlóvivője volt s egyidejűleg bécsi német lapokban is nagy tevékenységet fejtett ki, hogy az osztrák körökben a kiegyezés iránt kedvező hangulatot teremtsen. E munkássága a magyar politikai sajtó elsőrangú munkásai közt biztosít számára helyet.

A politikai élettől visszavonulva, szatmári magányában emlékiratait dolgozta,

Dörre Tivadar rajza.

A SIMOR HERCEGPRIMÁS ÁLTAL RESTAURÁLTATOTT BAKÁCS-KÁPOLNA BELSEJE S EGYIK FÜLKÉJE ESZTERGOMBAN.

melyeknek egyes részleteit «Történelmi tanulmányok» címmel a «Budapesti Szemle» 1883-iki évfolyamában tette közzé. Majd megírta a «Békepárt története a forradalomban» című munkáját, mely *Kemény Zsigmond* újabbban közzétett emlékirataival együtt egész új világításban igyekszik fölmutatni a debreczeni napok történetét.

Széchenyiről írt két kötetes nagy munkáját, a korszak történetének egyik legbesesebb forrását, melyben a tanítvány lángoló szeretettel csoportosítja mestere alakja köré a forradalom előtti eseményeket, a közönség és a sajtó osztatlan elismeréssel fogadta.

Hetvennyolc éves volt, mikor ez ifjú lelkesedéssel megírt munkáját a nyilvánosság elé bocsátotta. De még nem gondolt pihenésre.

A magyar szabadságharc politikai történetének megírásába kezdett, s ha vágyott még élni valamiért, e művének befejezhető volt az. A munka szépen haladt előre. De a múlt év vége felé erőt vett rajta az aggkor gyöngesége. Roncsolt tüdővel, elagott testtel egész napját íróasztala mellett töltve, utóbbi időben a törődött aggastyán gyakran panaszkodott fiának, hogy alig képes naponként 2-3 lapot megírni. Ilyenkor felsohajtott, bár egy-két évvel előbb kezdett volna e művének megírásához, s utasításokat adott fiának, mint kelljen a még befejezetlen részeket pótolni.

Egy héttel halála előtt írta munkájának utolsó lapjait; a

Dörre Tivadar rajza.

A HERCEGPRIMÁS ESZTERGOMI PALOTÁJA A DUNA FELŐL.

félbeszakadt sorok erőteljes hangja, szép stíle megkapó tanúságot tesz a haldokló testben élő szellem épségéről, éberségéről:

«Semmiiben sem nyilatkozik a nemzeti lelkiismeret szava hangosabban, mint a 48-iki forradalom keletkezésének elmondásában.

Kossuth maga angolozási beszédeiben vérfagyasztónak mondja a forradalom emlékezetét is.

Valóban, oly vérfagyasztó események kíséretében folyt az, — lezajlása után is oly sötét befejezése volt, hogy a visszaemlékezés ma is megregetteti szívünket s mély felindulás sötét borulattal fogja el kedélyünket.

A történelem korunkbeli kezelői, kik a történelmet valóságban az élet mesterének tekintik, gondos összeállításban mutatják fel az emberáldozatok számát, mibe egyes nemzeteknek nagy katasztrófális események, minő a forradalom, kerültek.

Mi a 48 és 49-iki katasztrófának áldozatul esettek számát megállapítani még csak megközelítőleg sem

A HERCEGPRIMÁS TEMETÉSE.

Országára szóló gyászpompával temették el a múlt szerdán Simor Jánost, az ország bíboros főpapját. Esztergom városa, az ősi érseki székhely, egy hét óta középpontja volt az egész nemzet kegyeletes érdeklődésének. A hercegprimás halála mély gyászba borította nemcsak a katolikus klérus tagjait, hanem az egész országot, mert az elhunyt főpap kezébe letett hatalom és nagy vagyon mindig bő forrása volt a jótéményeknek és áldásos alkotásoknak. A mióta az elhunyt egyházfejedelem ravatalra tették, valóságos búcsujáró hely lett Esztergom. Pedig csak most tűnt ki a maga meztelen valóságában, hogy mennyire elzárt és magára hagyott hely ez történelmi nevezetességi város.

Esztergomnak tudvalevőleg nincs vasútja. A legközelebbi vasuti állomása Esztergom-Nána, a honnan még egy órai út van a városig, illetőleg Párkányig, mert itt van a Duna, s csak a folyam tulsó partján Esztergom. Nyáron még csak

várva az érkezőket. S a fogatok és szánok folyton mentek-jöttek a vendégekkel, fogadóbizottságokkal, papokkal s a küldöttségek tagjaival. A jégen egész emberlánczolat alkotott a sűrűn közlekedő közönség. Itt jöttek át az országos bizottság tagjai, miniszterek, főrendek és képviselők, a kik aligha tettek még életökben hasonló utat. Pestői látvány volt, a mikor kedden este 9 óra tájt megjött ő felsége a király képviselője, *Frigyes főherceg*, és fáklafénynél gyalogjött át a Dunán. *Majláth* gróf főispán vezette a főherceget, a ki esőpet sem aggodott, sőt jókedvű megjegyzéseket tett a szokatlan útra. Nyomában lépdelték a katonai kíséret tagjai. Olyan csoport, a milyen ritkán fordul meg a Duna jégen.

A mélyen érzett részvétet mi sem mutatja jobban, mint hogy az utazás veszedelmei dacára, oly sokan gyűltek össze Esztergomba, hogy megadják a bíboros egyházfőnek a végtisztességet. A városnak a külsején is meglátszott, hogy gyászol. Valamennyi templomán, középületén és magánházán gyászlobogó lengett; az ablakpár-

Mirkovszky Géza rajza.

A HERCEGPRIMÁS ESZTERGOMI PALOTÁJA NYUGATRÓL.

volnánk képesek, mert nálunk a harc a nemzetiségiek lázadásán kezdődött, mely később fajirtó gyilkolással fajult.

Erdélyben feljűltak a szerencsétlen Hóra-világ borzasztó jelenetei. Tömegekben gyilkoltak le ártatlan gyermekek és asszonyok. Hasonló fajirtás dühöngött az alvidéken a szerbek harczaiban a magyar s velünk tartó német községekben.

Nemcsak az ártatlan áldozatok száma, mint inkább a gyilkolások embertelen vadtsága az, mi megrizza egész valónkat és nem csoda, ha a megborzádt lelkiismeret menekülni akar a felelősségnek még árnyékától is...

Az utolsó héten még a Széchenyi-társulat ügyében kezdett írni a vármegyéhez egy felterjesztést. De keze felmondta a szolgálatot, s ekkor ezekkel a szavakkal dobta el tollát: «Mit ér már az élet nekem, ha dolgozni nem bírok!»

A haldokló e szavai egész életpályáját jellemzik. A munka embere volt, s hazájáért dolgozott végső lehelletéig.

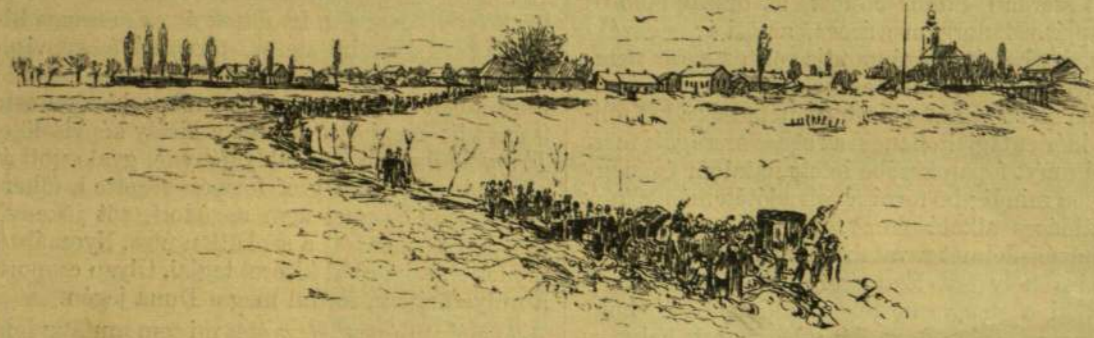
Dr. D. Gy.

hagyján, a hajóhidon és csavargözösökön át lehet kelni; de télviz idején ez lehetetlenség, kivéve, ha mint a mostani télen, keményen befagy a Duna. De, ha zajlik a víz, lehetetlen átmenni rajta, s ilyenkor a fővárosból vagy kocsin, vagy kerülővel vasúton és kocsin, Tatán át, lehet a városba jutni. Téli időben mind a két út, a mellett, hogy költséges, rendkívül fáradtságos, sőt veszedelmes is. Ennek dacára naponként százan, meg százan érkeztek Esztergomba s többnyire a kerülő úton, mert az a hír terjedt el, hogy a Dunán a jégpáncél nem biztos s élénkebb forgalomnál beállhat a katasztrófa. A jég felülete az enyhe napokon olvadni is kezdett és víztöcsák képződtek rajta, de azért felelemre nem lehetett ok, mert arra felé nem olyanformán van befagyva a Duna, mint a fővárosban. Esztergom és Párkány közt a jég vastagsága majdnem félméter. Elővigyázatból mégis beszüntették a kocsiközlekedést s deszkapallót raktak le a gyalogosok számára.

Érdekes volt ez a jégen való átkelés. Mind a két parton szuronyos csendőrök állottak őrt, s egész napon át nagy közönség álldogált,

kányokat, erkélyeket, utcai lámpákat fekete fátyollal vonták be. Az utcákon, dacára a havas, girbe-gurba gyalogjáróknak, óriási volt a nyüzsgés-mozgás. A primási palota előtt folyton nagy népesoport álldogált, valamint a vizivárosi templom előtt is, melyben a hercegprimás ravatalon feküdt.

A román stíli, ódon templom falait fekete takaró fődte. Az oltár előtt volt a ravatal. A primási palota téli kertjéből pompás disznóvénnyeket szállítottak a templomba, s a narancs, citrom- és pálmafákba rögtönzött liget közepén állt a fekete posztóval leborított lépeszözetes emelvény, melynek tetején volt az arannyal díszített alpaca-koporsó s benne feküdt Simor János. A primás arca a halálban mit sem változott. Megőrizte régi vonásait, az aszkéta jellegét, csak az a két jóságos szem hunyt le örökre. S az arc, lehet a balzsamozás következtében, vakító fehérségűvé vált. Olyan volt, akár csak a főpapi süveg fehér selyme, mely a fejére volt illesztve s élesen domborodott ki, a hermelin szegeletes, piros bársony fejránkósból. A nagy halott bíbornoki ruhába volt öltöztetve s fehér keztűs

ÁTKELÉS A DUNÁN PÁRRÁNYBÓL ESZTERGOMBA.

Goró Lajos rajza.

kezeiben ezüst feszületet tartott. A koporsó kissé rézsut, úgy volt elhelyezve, hogy a templom közepéről a primás egész alakját lehetett látni. A koporsó fejnél nagy ezüst feszület fényelt, míg lábainál három bíbor vánkoston feküdt a bibornoki kalap, a Szent-István- és a Szent-Januárius-rend. Itt térdelt imaszámolyon mindig két-két pap, halotti éneket zengedezve. A ravatalt, amely körül két oldal katonaság állott díszörseget, több száz gyertya fénye világította meg.

A ravatalt megtekintette a város apraja-nagyja és sok száz idegen. Megérkezése után oda ment József főherceg fia, az ifjú József Agost főherceg is, a ki az imaszámolyra térdelt, s tiz percig buzgón fohászzkodott. E látogatás után beölmözték a koporsót, reá téve belső födelét, melynek üveglapján át még mindig látható volt a primás alakja.

A tolongás a temetés napján volt a legnagyobb. Korán reggel talpon volt a város s megindult a bucsujárás a vízvárosi templomhoz, hol a téren pár ezer főre tehető tömeg várakozott. Egyike volt a legkellemetlenebb téli napoknak. Tiz fokos hideg mellett valóságos londoni köd ereszkedett a városra, úgy, hogy nemcsak a bazilikát, de még a várhegy körvonalait sem lehetett látni. Még bundában is didergett az ember. A zord idő nem befolyásolta sem a közönséget, sem a szertartást. A katonaság és a tüzoltóság, melyet reggel hétkor kivezényeltek a rend fenntartására, a közönség, mely a menetben és az istentiszteletben részt vett, emberül kitartott s az ünnepély fényét és méltóságát nem zavarta semmi.

A templomba csak a főméltóságok, küldöttségek, papok, az uradalmi úrtek és a család tagjai juthattak be. Kilencz órára tele volt a templom. Az első padosorokban foglaltak helyet a kormány tagjai: Szapáry Gyula gróf, miniszterelnök, és Csáky Albin gr., közoktatásügyi miniszter, fekete díszmagyarban, Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter, huszártornoki ruhában, Károlyi Tibor gróf, főrendiházi és Andrássy Tivadar gróf, képviselőházi alelnök vezetése mellett az országos bizottság tagjai, főrendek és képviselők, a püspöki és kanonoki kar tagjai. A rokonság két egész padot töltött be. Mely gyászba volt öltözve mindegyik s különösen a jószágos Simor Terézián látszott meg, hogy mennyire fájlalja testvérátját elhunytát. A ravatalt körül álltak a kispapok s a primás gazdatisztszjei, égő fátylakkal a kezükben. Az oratoriumban megjelent a két főherceg is.

Pont kilencz órakor megkondultak a harangok, jelezve a szertartás kezdetét. Az első bezenelt Boltizár fölszentelt püspök végezte, gróf Pongrácz Adolt prépost és Bálinth Károly erdélyi kanonok s több áldozópap segédletével. Ez a szertartás igen rövid és egyszerű volt, de megható. Rajner kanonok fájdalomában zokogott, a rokonok sirtak, mikor megzendült a «Venite exultemus» magasan szárnyaló dallama. Beszentelés után a koporsóra rátették a nehéz alpaka födelét s lelakolták, úgy, hogy csak az aranysegélyű biborbárony szemfedő látszott ki belőle. Császká György székesi püspök folytatta a gyászszertartást, mely fél tízkor véget ért. A papság visszavonult s a gazdatisztsztsz vállukon vitték ki a koporsót a templom elé, hol a hatfogatu pompás díszkoszra helyezték.

Tíz órakor harangzúgás jelezte, hogy a gyászmenet megindult a bazilika felé. Az utcákat, a

merre a menet elhaladt, az utolsó talpatat földig megszállotta a közönség. Az ablakokból a nézők serege kándikált ki. A köd némileg megrikult s látni lehetett a felvonulást, melynél impozánsabbat nem igen látott még Esztergom. A menet igazi panorámája azonban csak egy ízben volt teljes szépségében élvezhető, mikor negyed 11 óra tájban a nap fénye néhány percere keresztül tört a ködön. A menet bámulatos rendben vonult fel, a mi határozottan a Reviczky Győző, esztergomi főszolgabíró, érdeme, a ki a legkisebb részletekre is kiterjedő nyomtatott programot adott ki s azt az utolsó betűig végre is hajtott.

A menet két oldalán a katonaság és tüzoltóság képezett díszsorfalat. Élén a megye lovas huszára haladt, kezében gyászlobogóval, utána három növendékpap, az egyik vitte az egyszerű fejfát, nyomban következtek a gimnáziumi, reáliskolai és tanítóképző-intézeti növendékek, a kispapok reverenciájában és karingben s az egész úton a «Miserere»-t énekeltek. Majd a különféle esztergomi egyletek jöttek saját zászlóik alatt, továbbá az akadémia, Szent-István- és Szent-László-társulatok képviselői, Budapest főváros, Pozsony, Székes-Fehérvár, Léva, Győr városok küldöttei. Követte őket az esztergomi főkapitán, a püspökökkel, kik mögött a katonazenekar lépkedett, mely a felvonulás alatt gyászindulókat játszott.

Az egyházi énekesek, Császká püspök és a pontifikáló főpapság után haladt a gyászkoesi, mögötte mentek a miniszterek, a főrendiházi és képviselőházi tagok, a rokonok, a tisztí és szolgazemélyzet. A menetet hosszú kocsisor zárta be.

A menet fél 11-kor ért a bazilikához, mely az ünnepélyes alkalomra gyászpompát öltött. Oltárait, szentélye falait, padosrait, hatalmas oszlopait izléses fekete lepel fődte. Egyedül élénk szín rajta a primás vörös bibornoki ezimere. A kupola alatt állt a mennyezetes ravatalt, déli növények között, melyekre kandelaberek és gyertyák sokasága vetett fényt. A ravatalon egyetlen koszorú feküdt, a képviselőház koszorúja. Az egész megragadó, érdekes képet nyújtott, különösen mikor a főhercegek és a menet megérkezése után, a koporsót a ravataltalra tették s a gyászolók serege elhelyezkedett.

A fejedelmi pompájú főszékesegyház aligha látott még ilyen fényes gyülekezést. A szentélyben a főoltár jobb felén két karosszék és imaszámoly volt felállítva. Az elsőn ült Frigyes főherceg, a ki Pozsonyból, a király képviseletében jött a temetésre. Tábornagyruháit viselt, de köpönyegbe volt burkolózva, mint a közelében ülő s hadnagy ruhát viselő József Agost főherceg is. Mögöttük a primási stallumnál foglalt helyet a főhercegek katonai kísérete. A kanonoki székekben ültek a miniszterek, a kik közül Csáky gróf nehéz prémes uti bundát viselt, Lobkovitz herceg altábornagy, budapesti hadtestparancsnok, Forinyák altábornagy, honvédségi adlátus, Dobner őrnagy, Ferdinánd bolgár fejedelem képviselője, (polgári ruhában), Fraknói püspök s a kanonokok lilaszín talárban. Balra ült Berzeviczy Albert, államtitkár, a főrendiház és képviselőház küldöttsége, Majer István, érseki helynök, Palásthy fölszentelt püspök, a katonatisztkar, az esztergomi főkapitán és több városi küldöttség. Szemben a főoltárral négy imaszámoly volt s azon foglalt helyet a négy megyés püspök: Hornig báró, Steiner Fülöp, Schuster és Dulánszky.

A főkupola alatt, a katonaság körvonalán belül csoportosultak a kispapok és gazdatisztsztsz. A padosorokban ült a rokonság és a résztvevő közönség. Az oratoriumban az apácák ajátatoskodtak, a kórust hölgyközönség foglalta el. A bazilikában és a várhegyen elterülő térségen lehetett vagy 5000 ember.

Fél 11 után megszólalt az orgona, Császká püspök infulában a főoltár elé lépett s megkezdődött a requiem, mely majdnem egy óráig tartott. Páratlan jelenet volt, mikor Urfelemutatóskor az egész gyülekezet térdre borult s Takáts Imre, a regens chori, művészi orgona-pianót hallatta. Több pap hangosan sirt.

Ezután következtek az abszolutiók. Császká és a négy megyés püspök végezte. Mindegyik körüljárta a ravatalt s beszentelte a koporsót.

Gyászme után a koporsót a papság leemelte a ravataltól s az «In paradysum» ismert gyászadal hangjai mellett haladt le a szomorú menet a bazilika kriptájába, hol a primások sírboltjának oltárán feküdtek a József főherceg, a bolgár fejedelem és Pálffy herceg koszorúi. A kriptában Császká püspök remegő kézzel hintette meg a sírűreget, mely a Rudnay primás sírja fölött van, s az énekkar bucsuzató gyászadalokat énekelte. Ezeknek a hangjai mellett csuszatták be a köüregbe a koporsót, mely hangosan dübörgött. Koszorú helyett a bibornoki kalapot tették rá s miközben a nép rázendítette az «Elmegyek a sírba» kezdetű temetőéneket, két fehérkötényes köntűves befalazta a sírűreget. E falra jön a feliratos márvány-emléktábla.

Déli 1 óra volt, mire a temetés véget ért s a gyászolók gyülekezet elszórt. A közönség azonban egész nap sűrűn zarándokolt a kriptába, melynek egyik jobb oldali fülkéjében kedden külön helyezték el a hercegprimás szívét. E helyen, márvány kőköcszék alatt, már két primás szíve pihen, a Seitovszkyé és Kopácsyé. Ez utóbbi fölött üvegluster és koszorú is van. A bura felirattal van ellátva, melynek eredeti német szövege ez: «Hier ruhet das gütege edle Herz in Gott entschlafenen Hochwürigen Fürstprinzen Erzbischof Josef Kopácsy.»

A «Vasárnapi Ujság» kiküldött rajzolója a helyszínen fölött nagyobb rajzaival még nem készült el s így azokat csak a jövő számban közölhetjük. Most a primási palotáról, Bakács-kápolnáról készített rajzok mellett a dunai átkelésről és a primások síveinek pihenő helyéről mutatunk be két vázlatot. Dr. Kovács DÉNES.

NINCSEN NYUGTOM...

Nincsen nyugtom, nincsen maradásom,
Örökös az én vándorolásom;
Valami megmondhataatlan átok
Készit bolygantom folyton a világot.

S hol megállok, ideiglen s néha,
Roskatonon, megtörtén, aléva,
Mert tovább már lábaim se bírnak,
Akkor látom, az is csak egy — sírhaut.

Szeretteim vannak ott; s csak itt van
Mind, ki engem szeretett, a sírban;
Hol is lenne hát megnyugvásom,
Ha csak nem egy ilyen állomásom? . . .

SÓ FERENCZ.

A CHILEI FORRADALOM.

Közép- és Dél-Amerika államaiból nyomon követik egymást a forradalmi hírek. Nem nagy ideje még, hogy San-Salvador és Guatemala közt háború volt, Braziliában a császárság összeomlott és köztársaság alakult, Argentínában polgárháború dúlt s még alig hogy lecsendesült egykissé a vihar ezen országokban: a most kez-

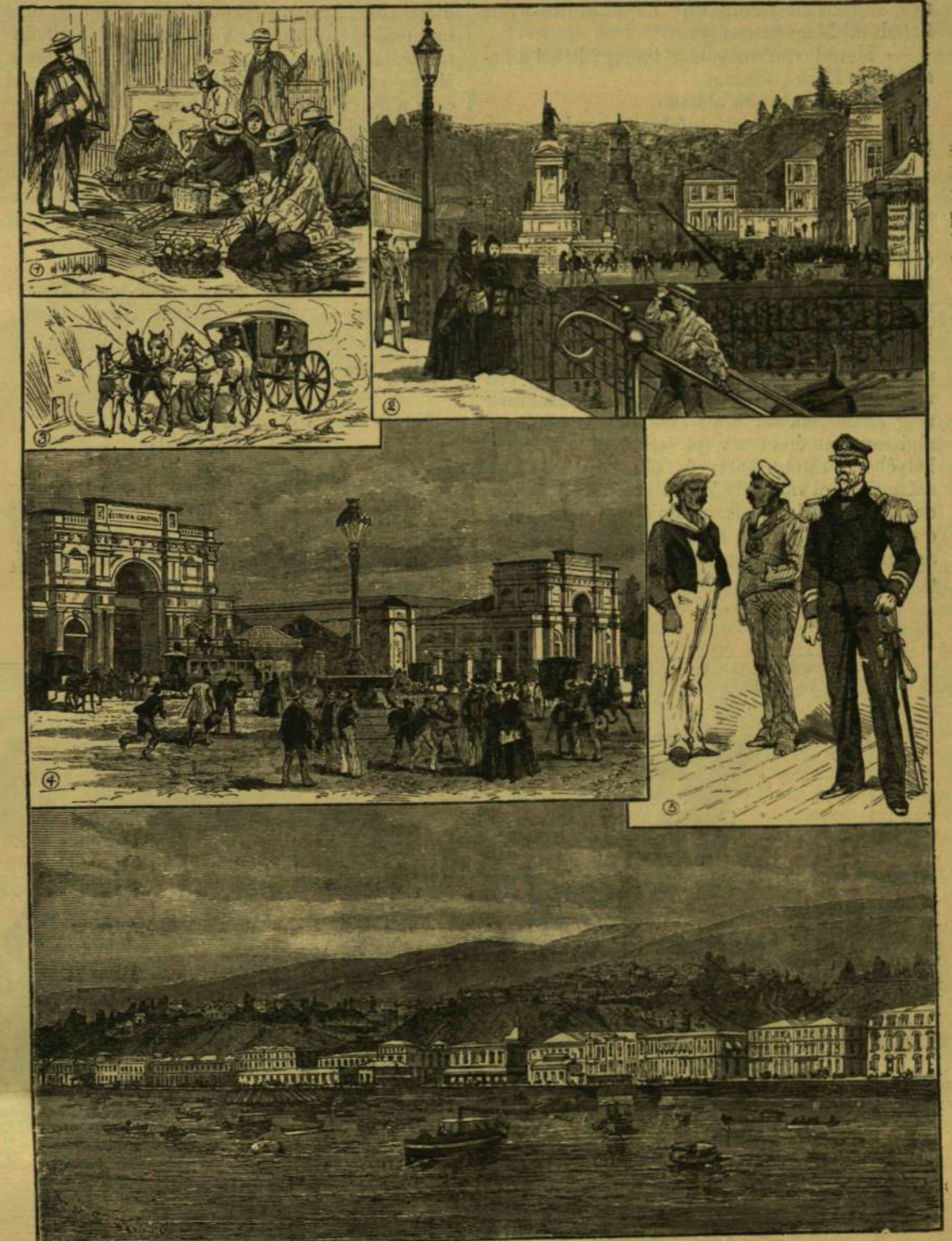
dődő évben új forradalom tört ki Chilében, Dél-Amerikában a Csendes-occeán partján fekvő ebben az államában, melyet általában a legvirágzóbb és legrendezettebb dél-amerikai országnak tartottak, s mely néhány évvel ezelőtt fényes diadalokat aratott Peruvál szemben.

A spanyol eredetű köztársaság aránylag keskeny szalag gyanánt húzódik végig a Csendes-occeán partja és az Andesek hegyláncza között, s ennek a keskeny szalagban a Tüzföld felé eső déli része lakatlan, zord vidék, de a többi rész dúsgazdag, termékeny talajáról ismeretes s éjszak felé az ujonan hódított Tarapaca salétrommezői mesés gazdagságúak, valamint az Andesek lejtőjén talált szentételek is. Városai közt nem egy tekintélyes, művelt község van, köztük a virágzó főváros, Santjago s a legfőbb kikötőhely, Valparaiso, melynek a «paradisomvölgy» jelentőségű neve eléggé találó. A tartomány főgazdagságát azonban a hatalmas legelők alkotják, melyek jövedelméből Chilében sokszoros milliomosok élnek. Legnagyobb előnye a többi dél-amerikai államok felett szép vasúti hálózata, kiterjedt s virágzó kereskedelme s e földrészen csaknem páratlanul rendezett honvédelme.

A forradalom kitérését e virágzó országban főképp Balmaceda József elnök erőszakoskodó fellépése idézte elő, ki az országgyűlés (Cortes) tagjaival már hosszabb idő óta viszálykodásban áll s a kitérés is onnan ered, hogy a Cortes tagjai, megunva az elnöknek számos, szerintük jogtalan beavatkozásait, legújabbban nemesak a hadseregbe vonatkozó törvényt, de a budgetet is megtagadták, ez által akarják kényszeríteni az elnököt e kormányt a lemondásra.

A forradalom január 7-én tört ki teljes erővel. Mint minden ily polgárháborúnál, itt is megszökött a lakosság, sőt a hadsereg is, a két viszálykodó fél között. A tengerészek a Cortes pártjára állottak s ostromolni kezdték a parti kikötőket, míg a hadsereg egyrésze, az elnök rendeletére, a szárazföldön vette zár alá a felkelők főbb helyeit. Január 18-án Iquique és Coquimbo kikötőit bombázták a felkelők s pár nap múlva Pisagua és Caleta-Buena is sorra kerültek. Valószínű, hogy közelebb már Aricát, sőt magát Valparaisót is megtámadják s ez által Chile elzárják a külföldtől, sőt a tarapacai salétrommezők raktárait s vasutonalait is elfoglalják. A hajóhad legnagyobb része a fölkelők pártján van. Az «El Almirante Cochrane» és «Blanco Encalade» nagy hadihajók, az «Esmaralda» czirkáló hajó és «Magellan» korvette és az «Aconagua» nevű postahajó részt vesznek már a küzdelemben. Másrészt az elnök pártján van a «Huascar» nagy hadihajó, egy korvett, két postahajó és nyolcz torpedonaszád. Európából két új naszádot s az «Abtao» nevű korvetet várják, de a «Blanco Encalade» a Magellan-szorosban útjokat akarja állani. Valószínű ennélfogva, hogy a harc igen heves lesz, valóságos tengeri ütközetre is kerülhet a dolog. A chileiek is komolyan veszik a forradalmat s már is megszüntették a kereskedelmi hajók járatását s az összeköttetéseket.

Megragadjuk ezt az alkalmat, hogy olvasóinknak bemutassunk egy pár részletet az érdekes amerikai államból. Valparaiso és Santjago képein kívül a vasúti állomásokon felszolgáló gyű-

1. Gyümölcsárusok vasútállomáson. 2. Kikötő Valparaisóban. 3. Falusi utazó kocsí. 4. Vasúti állomás Santjagóban. 5. Chilei admirál és matrózok. 6. Valparaiso a tenger felől.

KÉPEK A CHILEI FORRADALOM SZINHELYÉRŐL.

mölcsárusok s a falusi utazó-kocsí a messze-fekvő ország sajátosságos ethnografiai viszonyaira is engednek egy pillantást, habár e sajátosságok itt voltaképp csak in vidéken találhatók fel főképp, a városi élet már nagyrészt olyan, mint Európában.

NÉPSZÁMLÁLÁS FALUN.

— Megint járnak az urak hosszú levéllel! szól be özvegy Kuczoráné a szomszéd Harmosékhöz. Ez nem jót jelent, meglássák ketek!
— Mi lellette őket megint? aggódik a gazda felesége.

— Könnyű azt kitalálni, — magyarázza a vendég. — Emelik a poreziót újból, még több katonára van szükség, mert nagy háború lesz tavasszal. Gyün a muszka! Már látták is a batáron vagy kétszázat. Az alvégi molnár kiolvasta az ő kis képes újságából. Abban már le is voltak rajzolva lovastul, ágyústul, mindenestül. Szakszított olyanok, mint a milyenek hajdanában, vagy negyven esztendővel ezelőtt, a magyar háborúban ették föl a laposban mind az uborkámat azon nyersen, megdézsmálták genge korában a kukoriczánkát, eltaposták a virágzó tökök indáit . . . szóval: romlás, pusztulás kelt a nyomokban, valamire jártak, a Jézus akárhová tegye őket! De ha nem hisz kelmed a molnárnak: ott a Vera néni, a javas-asszony, az nem csak a gönczöl szekere rudjának az állásából tudja a háborút, de még a kártyán is kivetette. — Asszony-beszéd, mese-beszéd az ilyen, ko-

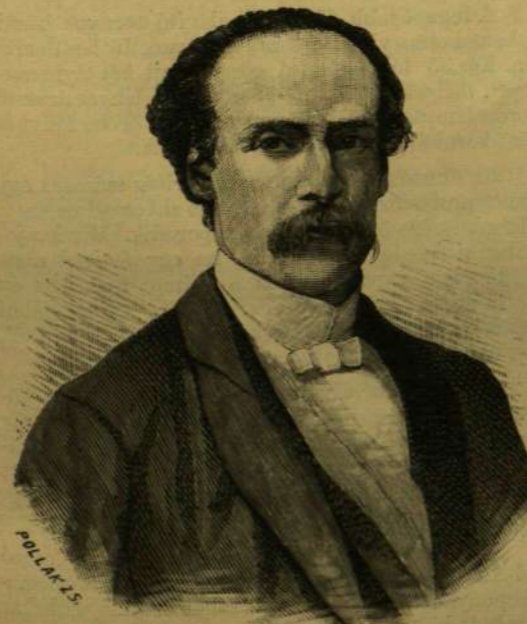
mám asszony, — mondja, helyre igazítva a beszédet, a gazda. — Közös most a katona-sorúrral, szegénnyel. Nem válthatja már ki a legenyírtat még a gróf se, de még a csöngettyűs botos se! Ha lesz háború — mert hiszen lenni lehet — menni köll akkor minden puszkafogható fiatal embernek. Poreziót sem emelni jöttek azok az urak, mert azt a falu házán vetik ki minden kereső emberre külön-külön. A dolognak az a nyitja, hogy összeírás, vagy hogy magyarul mondjam: koslíckizió lesz.

— Hát az miről jó? kérdi kételkedően a látogató.
— Arral jó, hogy mint minden gazda számon és rendjén tartja a maga portáján a eselédjeit: azonképen a kormány is egy szálig akarja tudni, hányan élünk alatta, mert hogy valamennyőnk-ről ő tartozik felelni.

Nyilván hozott volna föl ez ellen is valamit özvegy Kuczoráné, de már nem volt ráérkező ideje, mert beléptek az «urak a hosszú levéllel» és megkezdődött a «koslíckizió» nevezetű conscriptio: hivatalos nyelven a népszámlálás.

Csak úgy rajzott föl e statisztikai művelet körül az adoma, tréfásleg vegyest a megrázó jelet, meg a sok emlék.

A boldogtalan emlékeztető Bach-korszakban az ország nyelvét nem értő, vagy, a mi ennél néha rosszabb, csak félig értő beamterek megjelentek az abonyi városházán is összeírás végett, s aki sült paraszt nem volt, vagy csöppentett magyar létére kézzel-lábbal nem tiltakozott ellene: azt megtették németnek, hogy a bécsi főminiszter-

BALMACEDA JÓZSEF, A CHILEI KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE.

nek számokkal bizonyítsák be a kultur-nyelv haladását Magyarországon.

— Menni van mogánag tyereg? kérdi a beamer ur Együd urat.

— Hat van, kérem alásán.

— Midzsdó?! pattan föl az összeírás vezetője. — Hadfan tyereg? Ősz nem lehed!

— De hat van, hat, uram.

— Mosd megind hadfanhad? Schreiben Sie sechzig in die Rubrik, — parancsolja íródiákjának a bezirkor, — sonst steigt er noch auf hundert! S ha azóta nem ették meg az egerek az 1853-iki levéltárt Nagy-Abony városában: még most is ott olvasható, hogy Együd János uramnak hatvan volt az élő gyermeke.

A mint ma kerül magyar nevű honpolgár, a ki a nemzete nyelvén alig tud: volt akkor s van még ma is számos olyan telivér magyar, a kinek még József császár alatt szakadt a nyakába a régi muszáj-német név (pl. «Szakáll» s «Vitéz» helyébe a «Monsbart» és «Ritter») vagy úgy származott rá valamely Württembergből, Bajorországból bevándorolt öregapjáról, — de maga csak úgy ropogtatja a német szót, mint paripája az abrakot. Nemzetsegről-nemzetsegre a magyar édes anya s a magyar levegő kinevelt belőle min-

dicselkedik a menyecske lánya, kinek az újat már csak a kapitány úr Voklapecz fogja nyilván tartani, mert hogy most rója le éppen az *ibung-ját* az ő fia a budai Nyulkaszárnyában és majd csak a gyertyaszentelő veti haza.

Szép sorjában előkerül az anyjuktól kezdve a kis ábécés huszárig, minden tagja a háznak és — hála neked, népnevelés! — tán épp csak hogy az öreg esősz, a Nebizdrá bácsi rázza tagadólag a fejét, midőn azt kérdi tőle a kosliktor úr: tud-e írni, olvasni?

— Dejszen, — erősködik a pitar-ajtóban özv. Kuczoráné, hogy egy házzal odébb ment a hivatalnok úr, — váltig beszélhet, irhat nekem: csak az az igaz, a kit az öreg Vera olvasott a csilagokban: gyün a muszka! F. J.

EGYVELEG.

* A jelen zord télnek állítólag sok természeti előjele volt Angliában. A lovak és szarvasmarhák szőre nagyobb volt, mint rendszeren, az etetek kövérebbek lettek, több madár sokkal vastagabb fészket rakott, sőt a szalma is erősebb lett, mint rendszeren. Ezeket a megfigyeléseket egy tudományos lap közli.

* A napernyő-gyárgák. Amerikában onnan nyerték elnevezésüket, mert gondosan gyűjtötték a leveleket, nem ugyan napernyőnek, hanem lakásuk fedélzetétől, melyek gyakran igen nagyok voltak. Ez a szokásuk nagyon veszélyes, úgy hogy néha egy óra alatt megkopasztanak egy fát. Különösen a kávételepek tulajdonosai nagyon félnek tőlük, mivel millió számra támadnak meg egyes ültvényeket. Nagyon ügyesek ezek az állatok alagut készítésénél. Ha valaki leveleket vivő hangya-csoport elé oly vastag fát helyez, melyen át nem mehetnek, egy óra alatt képesek a fában alagutat vájni s a leveleket azon keresztül viszik.

* A szabadkőművesek rendkívül megszapordtak az utolsó évtizedek alatt az amerikai Egyesült-Államokban. 1800-ban volt 347 páholy 16.000 taggal, 1850-ben 1835 páholy 66.142 taggal, 1890-ben már 10.286 páholy 619.012 taggal. Az utolsó 40 év alatt tehát csaknem megtszerezett számuk.

* Olesó hercegi cím. Nápolyban a legrégibb olasz nemesi családok egyikének elszegényedett utóda, Cittadini herceg, nemrég egymásután több mint 100 embert adoptált fiának 200 lira tiszteletdíjért fejenként s ezek mind hercegek lettek. Párisban is úzérkednek elszegényedett mánások ily módon.

* Bismarck emlékiratai állítólag már csaknem teljesen készek: az ex-kancellár ki is akarja azokat

NÉPSZÁMLÁLÁS FALUN.

den bajor vagy sváb véresóppot, úgy hogy, példaképen emlitem, az «Enzinger» nevét «Enczinger»-nek írta, valamint hogy a saját neve volt az ő összes német tudománya.

A mostani népszámlálási lapok rovatai nincsenek kellő szabotossággal megszerkesztve, vagy ha a statisztikus urak szerint nincs bennük hiba: egy kis magyarzat bizony elkelt volna néhány kérdésnél. De bár sok magyar hullott ki ilyenképen a rostán: a magyarság mégis megnövekedett és gyarapodása országsszerte boldogsággal tölti el minden jó hazafi szívet. E gyarapodás annál biztatóbb a jövőre, mentül többen akadtak nemzetiségiek, a kik magyar voltak, magyar nevek és származásuk mellett is tótnak-minek iratkoztak.

De, hogy bele nézek ebbe a tágas «ház»-ba, (magyar vidéken ez a neve a szobának) minden részből azt érzem, látom: hogy itthon vagyok, az én édes magyar népem föléle alatt vagyok, a hol mindenkit emberséggel fogadnak, s megkérlik tisztességgel: kerüljön bevéül, még akkor is, ha hosszú level zörög a hóna alatt.

Már gazduran tudja mi járásban vannak az urak s a kifizött napra mind beszéltíván a tanyság meg a belső népeit, most fejenként beszámol nagyjával, aprájával. Nem hiányzik onnan még az a csöpp sem, a kivel csak két hét óta

* Sydneyben nem rég oly nagy tűz volt, hogy csaknem tönkre tette a helyi biztosító társaságokat, mivel a kártérítés nagyobb összeget igényelt, mint a mit Sydneyből s külvároasából az utolsó öt év alatt bevettek.

* Kigyó ölökét alkalmaz a kelet-indiai angol kormány egyes tartományokban, mivel a benschülöttek még a kifizött jutalomdíjakért sem pusztítják eléggé a kigyókat s igen sok ember hal meg kigyómáris folytán.

* Mandalayban, Birma fővárosában, egy benschülött leány hirlapot indított meg, a mi Kelet-Ázsiában a nőemancipációnak ritka jele.

* A telefon-összeköttetés London és Páris között pár hét múlva készen lesz. Négy huzalt alkalmaznak, úgy, hogy egyszerre két ember is beszélhet a londoni és párisi börzéken.

* Kalandos asszony. Mozambiqueből nemrég indult el Közép-Afrika vadai közé egy Shelldonné nevű gazdag amerikai asszony. Kisérőben egyetlen európai ember sinecs, csak néger nők, arabok és katonai kíséret. A különöz nő phonographot is vitt magával, hogy afrikai szavakat gyűjtjön.

* Kihirdetett hozomány. A bretagnei leányok régebben arany és ezüst paszománokat hordtak ruhájukon. Minden arany paszomány 1000—1000 s az ezüst 100—100 frank hozományt jelentett s férjhez menetelük alkalmával az így előírt hozományt lelkiismeretesen ki is fizették vőlegényeiknek.

adni, de először külföldön, hogy a német kormány el ne kobozhassa. Egy hamburgi lithografnál már is sok híres ember autográfja sokszorosítottatik, melyek ebben a műben jelennek meg.

* A legerősebb fénye a világító tornyok közül a hantsbolmi világító torony van, Jütland partján. Két 35 lóerővel bíró gözgép hajt két dynamógépet, melyek két millió gyertyaláng fényét árasztó Beron-lámpát táplálják; még ezt az óriási fényt is köröskörül alkalmazott tükrök erősítik.

* Az éhezés korszaka az emberiség számára egy német professzor számítása szerint akkor áll be, ha a föld népessége 5994 millióra szaporodik. Mivel a jelenlegi népesség 1468 millió, ha egy évtized alatt 8%, lesz is a szaporodás, ezt a számot csak 182 év múlva éri el, azaz 2072-ben. Azután, ha az élelmi szerek termelésében jelentékeny reform nem létesül, az emberek éhség miatt fognak elpusztulni.

* A tubakolás divatja leginkább elterjedt a közép-afrikai mosan-négereknél, kik a dohányport oly nagy mennyiségben tömik orrukba, hogy csak a szájjukkal tudnak lélegezni. A Tanganyika-tó mellett levő vadzsidszi négernek a dohány maró nedvét dugják orrlukájukba s azt fadarabokkal tömök meg.

* Madárfészek koponyában. Egy angol utazó Dél-Afrikában egy kaffer csontvázat talált meg, s a koponyában már egy madár rakott fészket, főképp az is keltett ki.

KALAKAUA KIRÁLYA.

I. KALAKAUA, A SANDWICH-SZIGETEK ELHUNYT KIRÁLYA.

A nagy Csendes-tenger egyik, de az amerikai Egyesült-Államokból Japánba vezető, nagy hajózási útvonalba eső szigetcsoportjának, a Sandwich-szigeteknek fejedelme, I. Kalakaua, jan. 30-án, egészen váratlanul, 54 éves korában meghalt, San-Francisco amerikai városban, a hová nemrég azért utazott, hogy országja és Amerika között élelkebb kereskedelmi összeköttetést létesítsen.

A világtörténelemben lezűjabban szerepelni kezdett államok fejedelmeként (a harcziás zulu Csetevájó s az Afrika közepén levő Uganda nagy tehetségű fejedelme, Météa mellett), alig volt egy is olyannyira ismeretes, mint Kalakaua, sőt, míg az előbbieket csak hírvérből ismerték, a Sandwich-szigetek királya Európa legnagyobb részében, s még nálunk is megfordult 1881-ben. Kalakaua valóságos emberevő vademberek utóda, kinek nagyatitja még egészen műveletlen, európai, s habár a most meghalt király már teljesen európai nevelésben részesült, a közvélemény soha sem felede el ezt az eredetét, s hajlandó volt róla oly híreket terjeszteni, melyek csak az operetekben szereplő fejedelmekre illenek. Így például legutolsó san-franciskói utazása alkalmából is azt írták róla a lapok, hogy a hajón lerészegedett s kútyázás közben minden pénzét elveszté, csak a hajóparancsnok kegyelméből élt. Tény, hogy Kalakaua szerette a mulatságot, Bécsben is vidáman és nem épen a fejedelmi etikette szeriut forgolódott a sörcsarnokokban, de a legtöbb abból, mit felőle regélnek, rosszakarati, vagy legalább az igazsággal nem törődő túlzás, mert a fekete fejedelemben nemzetének kiváló fia és valódi jölteveje volt.

Európai körutja alkalmából részletesen ismertették (a «Vasárnapi Ujság» 1881-ik évi folyamán 32. és 37-ik számában) Kalakaua életét és uralkodását, s itt csak emlékeztetőül hozzuk föl, hogy 1836-ban született Honoluluban, s az amerikai misszionáriusok által ugyanott alapított kitünő királyi iskolákban neveltetvén föl, 1874-ben lett Hawaii koronázottat meg. Neje, Kapiolani, szintén benschülött eredetű, de gyermekük nem maradt s így a korona a most elhunyt király legidősebb nővére, Alikonakani hercegnőre száll, ki Dominis nevű amerikai, Pahu-sziget kormányzójának neje, jelenleg 42 éves, és ki szintén járt Európában, legutóbb az angol királytól jubileuma alkalmából.

Kalakaua, ki a Sandwich-szigetcsoport nagy reformátorának, közönségesen a Csendes-tenger Napoleonjának nevezetett s valóban tüneményes tehetségű ereje I. Kamehamehána unokanőcséje, teljesen modern szellemben vette a kormányt, mindenkor igyekezett népénél meghonosítani az európai szokásokat, habár óvatosan s a régi intézmények szemel tartásával. Ő volt az, ki a félművelt népnek, melyet a század elején csak emberhüvelyéről és a világhírű utazó Cook meggyilkolásáról ismertek, 1887-ben európai szerkesztői alkotmányt adott s azt az alkotmányt rendes parlamenti formával képes volt hazájában meg is honosítani. Uralkodása alatt

nagyon sok utat és középületet építettek. Birodalmának fővárosa, Honolulu, ma a Csendes-oczeán szigetein, Új-Zealandot kivéve, a leginkább kifejlődött város és a szigetek kereskedelmi forgalma már több millió dollárba megy évenként. Sajnos, hogy e művelté vált és igen életrevaló faj is alá van vetve a Csendes-oczeán szigetein lakó népek szomorú végzetének, hogy évről-évre pusztul s jelenleg is már idegenek, főképp amerikaiak és kínaiak teszik a szigetcsoport lakosságának közel fele részét, de ezt a végetet Kalakaua minden erejéből igyekezett meggátolni s népe érdekében megtett mindent, a mi lehetett volt.

A derék, exotikus fejedelemből híre oly váratlanul jött, hogy kezdetben a lapok is kétségbe vonták annak igazságát. Betegségének ő sem tulajdonított nagy fontosságot, azt híván, hogy a San-Franciskóban tiszteletre rendezett bankettekben rontotta meg gyomrát, de később kitűnt, hogy a baj vérmérgezés volt, mely az erőteljes férfut váratlanul sírba döntötte.

DIVATTUDÓSÍTÁSOK.

Képeinkhez.

I.

A kép, mely tudósításunk élén áll, egy korcsolyán készült fiatal hölgyet ábrázol, izléses öltözékben. Ruhája vastag, zöldes árnyalatú vigognéből készült; a sima újjak, a gallér és a mellrészen egészen el vannak hímzéssel borítva.

A csésős óv, mely a szoknya és a derék összevarrását takarja, hasonlóképen hímzett. Minél kevesebb ránc van a szoknyán, melynek alja köröskörül hódpérmél van szegélyezve; előrészen pyramidalu dús hímzés jön föl a térdmagasságig. Igen kényelmes és czélszerű a kis kabátka, mely korcsolyázáskor vagy enyhébb időben köpeny helyett használható; fázékony hölgyek a házban is szeretik felölteni. Vagy a ruha színéhez alkalmazva sötétebb árnyalatú bársonyból készült, vagy pedig fekete bársonyból, hogy minden öltözékhez használható legyen. E ől a kép szerint kissé nyitva van, valamint a derék fölött végződik, köröskörül hódpérmél szegélyezve, úgy mint a dudoros belül fölhasított újjak. Kis karmanyt és apró fekete bársony capot, fekete szalagsokrokkal, egy aranynyállal átszúrva egészíti ki az öltözetet.

Ebben a hónapban, midőn a sok mulatság egymást éri, nem mulaszthatjuk el a vigadó ifjuságról is gondoskodni és két izléses öltözéket bemutatni, melyek egyike fiatal leányoknak való és igen könnyű e szerint egy régiebb ruhát át is idomítani.

Nem régen folsóhajtott egy bizonyos fiatal hölgy leánygyal megaldott családja: «Szent Monsseline, hol vagy?» Nos, megnyugtathatjuk a bacsit, már ismét elfoglalta a mousseline uralmát, csikós, virágos és sima alakban. De nem olyan egyszerű viselet a minőnek látszik, és kell hozzá egy igen ügyes szabó, a ki örökösén vasálja, mert igen könnyen gyűrődik. Alig valamivel drágábbak és sokkal czélszerűbbek a más könnyű szövetek: voile, japáni crepe, crepon, stb. Ezek mind használhatóak a képzinkön látható ruhához. A szoknya egészen régi divatu, elől egészen sima, hátul felszűlylyal, sűrűn ráncolt fodortól szegélyezve. Csak derékig ér a sima fekete bársony derék, mely más aljhoz is hordható és hátul be van szorosan fűzve. A kivágást a szoknya-kelméből szabott, duplán összehajtott kendő takarja, mely látszólag hanyagvan a vállakra vetve, izlés szerint följebb vagy lejjebb, vagy hátul zárt, ráncos fodorral beszegve. A dudoros újjakról is alomik egy fodor a könyökig; de fázékony hölgyek még egy egész sima újjat is viselhetnek, mely a csuklógör és nagy részben a hosszú keztyű által van betakarva.

Képzink második alakja egy teljes virágzásban lévő menyecske. Ennek öltözéke már pompásabb, azaz csakis a szövetek, melyekhez bársonybrokát, krém-ápu atlazson. Szabása egész egyszerű, habár izléses. Az eleje és két oldalrésze teljesen különálló és a közök el vannak borítva ezüst gyöngyökkel és rojtokkal. Hátlusó része legyezőrészecskébe van szedve és felszűlylyos. Nincs egyéb díszítés a csipőig érő derékon, mint egy magas, czakkosan kivágott Mediciis-gallér hímzés és csipkéből a ruha színeiben. Ugyanoly hímzés emelkedik az új varrison is és széles rojt folyik alá róla. Az újjak egészen simák, hímzett hálószerűből készülnek. E szép öltözék kissé költséges, de olcsóbb szövetekből is elő lehet állítani, nyomtatott selyemből vagy csipkeszövetből, egy elűtő színű szoknyán.

Estélyekre nagyon viselik az apró gallérokat, ráncos fodrokkal, vagy többszörös prémszegélyekkel, hanem ajánlatosabbak a hosszú, prémmel bélelt, vagy jól vittározott kerek köpenyek. Iza.

II.

«Bálba készülő hölgyek.»

Az estélyek és bálók ruhái foglalkoztatják most leginkább a divatvilágot. Az ezüst és aranyhímzések, csipkék már-már legyőzték a csipkevolantokat. A selyemszövetek közül a sima és csikós Peking crepe de Chine és sötét alapu, nagyvirágú kelmék uralkodnak. A fekete selyemszövetek élénk színű virágokkal, szintén nagy hatást keltenek.

Külföldi politikai spekulációk következtében a gyöngyházipar nagyon hanyatlott, élelmes gyárosok siettettek kihasználni az alkalmat, ugyanis az olcsóbbá lett gyöngyházat, nehéz selyemszövetek díszítésére használták. E szövetek nagyon szépek, de sulyosak és ezért nem igen czélszerűek.

Sok fényes, sok szép toillete körül, melyek egy-egy remekei az arany és ezüsthímzéseknek, bizony nem esoda, hogy nehez választanunk, melyik felel meg jobban olvasóniink izlésének. Általános feltűnést keltett egy frangru hölgy bábruhája; világoskék selyemszövetből készült, telve aranyhímzésekkel, aranycsipkével, s egy másik, mely rózsaszínű crepe de Chine volt, ezüst csillagokkal, ezüst csipkékkel. — A bálai öltözék, melyet képzinkön bemutatunk, nem olyan fényes kiállítású, de nem is olyan költséges, mint a fentebb elsoroltak és mégis a hiszszük, sokkal jobban illik egy fiatal arcához. Hali vány lila Pekingből készült, crepe de Chine-nel és ezüst hímzéssel díszítve. A derék feszesen teshet simul, úgy a kivágás körül, mint elől, ezüsthímzésekkel, s nagyon jól illeszkedik hozzá a dudoros újjak, apró ezüst csipkével. Az előrészen 180 cent. széles Peking ezüst hímzéssel, fodrosan a derékhez varrva, alól 20 cent. magas ezüst pontos crepe de Chine fodorral, mely ezüstcsipkével van szegélyezve. A hátsó rész szintén halvány lila, de csikós Peking, mely apró ráncokban omlik alá.

A sokféle estélyi és bálai belépők közül egy elefántcsont színű pelucheből készült nyerte meg tetszésünket; hamvasszürke préms és szerény ezüst zsinorzat díszíti.

A hosszú bálai keztyűk igen szépek, többnyire a bálai öltözékekhez illő hímzések vagy gyöngyök által lesznek díszesek. Láttunk gyönyörű keztyűket, melyeknek felső részei arannyal áttört csipkéből voltak, tagadhatatlan, hogy az ilyen keztyűk nagyon illenek a sötétebb színű ruhákhoz.

Nagyon sokféle a legyezők, de mindenesetre ezek között is az arany és ezüst díszítések a legkaposabbak. A tollakból összeállított legyezőket általában egyözik a finom aquarellekkel élénkített fityol-legyezők, — de a mesterséges virágokból készült újdonságok is.

A fiatal leányok hajdísze, az élő vagy csinált virágfüzerek, nagyon jól illenek a most divatos frizúrákhoz.

Az arany és drágakő hajékek, karpereczekben nagy fényűzés van az idén, annál jobban hanyatlak alá a fülbevaló sorsa.

Kis leánykák füléit többé már nem is szurják át, hogy fülbevalókat viselhesenek. Sarolta.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Irodalomtörténeti emlékek czím alatt a tud. akadémia irodalomtörténeti bizottsága jókora kötetet bocsátott közre, mely XV-ik századbeli olaszországi íróknak Mátyás királyt dicsőítő műveit foglalja magában. Még néhai Abel Jenő, fiatal tudós állította össze e kódexeket Marliani János, milánói fejedelmi jogtanácsosnak pedig Mátyásról szóló beszédét ő fedezte föl Olaszország egyik levéltárában. A könyvhöz Fraknoi Vilmos irt bevezető előszót. Abel jogyzete után, míg a közlött műveket maga Abel látta el magyarázó és világosító jegyzetekkel.

E gyűjtemény is bizonyítja, hogy a nagy magyar király mennyire foglalkoztatta Olaszországban is a tudósok elméjét. *Brandolini* Aurél florenczi nemesítő két latin beszélgetést találtak; az egyik beszélgetés Mátyás, Beatrix és Ranzan lucerai püspök közt folyt, a betegségek és fájdalnak türelmes elviselésének módjáról; a második pedig a köztársaság és királyság közti összehasonlításról Mátyás és Ginguino Domonkos királyi tanácsos közt. Következék *Carlo* Lajos hírneves latin költő és bolognai egyetemi tanártól: «Párbeszéd Mátyás teljes tulajdonságairól és dicső tetteiről» (1475) s ebben történeti adatok és jellemző részeket fordulnak elő. *Galeotti Martius* két munkájából a «Beszélgetések, tettek és bölcs mondások» (1485) már ismeretes régebben magyarral is; ezt követi «A mit közönségesen nem tudnak», mely erkölcsi és filozofiai kérdéseket fejtget. A kötetek között pedig dicsőítő verseket olvashatni: *Naldo Naldus* a budai könyvtár dicsőretéről (1484—86 tájáról), *Cortesia* Sándortól, a király hadi dicsőségéről, *Ugolino* de *Vieri* epigrammái (1484). Befejeli az

gyűjteményt Marliani János meloyi jogtudósnak 1487 nov. 24-iki beszéde, melyet akkor mondott, mikor Mátvás fia, Korvin János és Sforza Blanca hercegnő között a házasság megkötöttet. A kötet ára 3 frt 50 kr.

A Franklin-társulat kiadványai. A Franklin-társulatnál iskolai használatra szánt több munka jelent meg. Első helyen érdemi meg köztük a figyelmet: Csilagászati és fizikai földrajz, kapcsolatban a térképrajzolás elemeivel. Nem csupán iskolai kézi könyvül való, hanem általában a nagy közönség számára, népszerűen és számos képpel, rajzzal fölvilágosítva nyújtván a csillagászati és fizikai földrajz alapismereteit, az égi testeknek egymáshoz és a földhöz való viszonyát. Írták Baló József és Miklós Gergely tanárok. A díszes kiállítású, száznál több rajzzal és négy táblával ellátott és vízsonna között könyv ára 2 frt. A közoktatásügyi miniszter a polgári iskolák és tantfoképző intézetek könyvtárainak megszerzésére hivatalosan is ajánlotta.

Négy iskolai könyv ezenkívül a német nyelv tanítására való: Német nyelvetan és olvasókönyv, mindkét nembeli polgári iskoláknak szerkesztette Hoffmann Mór. Második javított kiadás, s két részből áll; az első rész ára 80 kr., a másodiké 1 frt. Olvasókönyv és nyelvetan, a német nyelv gyakorlati elsajátítására, polgári és felső leányiskolák számára; írta Graf Jakab tanár. A második és harmadik rész jelent meg belőle; előbbi a III-ik osztály számára (ára 60 kr.), az utóbbi a IV-ik osztály számára (ára 80 kr.).

Sipulusz tárczái, írta Rákosi Viktor. A «Budapesti Hírlap» olvasói évek óta sűrűn találkoznak «Sipulusz» álnév alatt jökevény tárcza-közleményekkel, melyek a lap olvasói előtt népszerűvé váltak, mert rendszerint rövidék és mulattatók. Fővárosi rajzok, életképek, alkalmi satírák, anekdotás ötletek, egy-egy karrikatura, stb. teszik a tárgyat, mely Sipulusz tolla alatt könnyen megélemlül, s akár-hányszor néhány tollvonással jellemző képet tud előállítani, mint például a «Zónás atyafiak»-ban, a fővárosba özönlő vidéki látogatókat oly jó humorral festvén le. Rákosi Viktor vídamsága nem hajhászott élcekből rejlik, ez nem is használja, hanem a megfigyelésben, az elbeszélés humorában, a jókedv tulzásaiban, ötleteiben. Észre lehet venni, hogy az angol humoristáktól tanult, kik méltán mintaképek is lehetnek. De van magának is eredetisége. Apróságai (összesen 19 van e kötetben) könyvbe összegyűjtve szintén mulattatók és irodalmi értékűek. A gyűjteményt a műbarátok védnöksége alatt megjelenő «Szépirodalmi könyvtár» adta ki, 9 ik kötete gyanánt.

Trifolium a címe egy csinos kötetnek, mely Kolozvárt hagyta el a sajtót, s három kolozsvári hírlapírói dolgozatait foglalja magában, tárczacikkekkel, rajzokkal, elbeszélésekkel. A három író: Bede Jób, Fekete Béla és Kovács Béla. Mint az előszóban írják, együtt tanultak, együtt léptek irodalmi pályára, azért együtt adták ki az első könyvet is. Innen a kötet címe is «Trifolium». Bede Jób és Fekete Béla öt kisebb rajzát és elbeszélést, Kovács Dezső hétével szerepel a kötetben. Elég könnyen irt apróságok, melyek fejlődő tehetségeket mutatnak.

Votják szótár kiadását indította meg a tud. akadémia. Dr. Munkácsi Bernát a szótár szerzője, ki az anyagot Oroszországban tett utazása alatt maga gyűjtötte össze. Az első füzet most hagyta el a sajtót, s a votják szavak jelentését magyar, német, orosz nyelven adja és szómagyarázatokkal is kíséri. Az ugor-összehasonlító nyelvészet veheti hasznát.

Kétszázhuszonöt orgonapraeludiumot szerkesztett és adott ki Szügyi József békesi organista, 110 oldal terjedelmű csinos kiállítású füzetben. Az előjátékok hangnemek szerint vannak rendezve s játszhatók akár csak a manuálán vagy pedállal is. A 225 előjáték többnyire német szerzők műveiből van összeválogatva; de van közte magyar is: Batori, Kapi, Nemesovits, Zsakovszky és a szerző révén. A mű bármely vallásfelekezethez tartozó organista által használható, e mellett a tanítóképző intézetekben is alkalmas gyakorló könyvül ígérkezik. A gyűjteményben 67 szerző van képviselve, köztük a legjelesebb külföldi szerzők, mint Bach, Brosig Fischer, Gebhardi, Graun, Hesse, Kehler, Rinek, Volkner. Az előjátékok dallamosak, könnyen játszhatók s válto-

zatosak. A használati munka 3 frt, s megrendelhető a szerzőnél Békésen.

Kisedevők könyve. «Kobány bácsi» az iskolásoknak, egyházi és tanhátsóságok, óvodák, néptanítók használatára a «Kisedevők könyve» című munkára hirdet előfizetést. A «Kisedevők könyve» január végével fog a rendelőknek megküldetni. Ára 1 frt 50 kr. Rendeléseket elfogad Kner Izidor könyvnyomdája Gyomán, Békésmegyében.

Folyóiratok. A «Történelmi tár» a tud. akadémia történelmi bizottságának és a történelmi társulatnak évnegyedes folyóiratából az új folyam első kötete elhagyta a sajtót. P. Szathmáry Károly «Gr. Bethlen Miklós tragédiája» című dolgozata nyitja meg tartalmát; Emich Gusztáv két magyar krónikát ismertet. Ezenkívül Szilágyi Sándor, Beke Antal, Komáromy András, Barabás Samu, Koványi Jenő, Pottkó Béla, stb. közölnek benne történelmi adalékokat. Ára 1 ft 30 kr. — A Turisták Lapja november-decemberi száma egyszerre jelent meg gazdag illusztrációkkal és érdekes tartalommal, közleményei ezek: A Magas Tátra télen, dr. Szontagh Miklóstól, Herkulesfürdő és környéke (5 képpel), Veress Endrétől. Biharországból (16 képpel), dr. Nékám Lajos Sándortól. Vándorlások Liptómegyében (5 képpel), Mihály Józseftől. Kirándulás a Nagy- és Kis-Rosuzgyecre (2 képpel) Fritz Istvántól.

A «Természettudományi Közöny» január havi

FIATAL LEÁNY ÉS FIATAL NŐ ESTÉLYI RUHÁJA.

számában Herman Ottó élvezetesen és érdekesen írja le a Balaton egyik mocsarát «Egy ösmocsár» cím alatt. A somogyi Nagyberék ez, mely a kolcsagnak is hazája. Asbóth Sándor a cukor történetéről ír. Ezt követi: Ritka viraszás a budapesti növénykertben (három képpel) ifj. Schilberszky Károlytól. A Merkur keringése és alkotása, közli Csopely László. Betegségek átszarmazása húsételek után, közli ifj. Kuthy Dezső. stb. számos apróbb közleményrel és a rendes rovatokkal. — A «Századok» januári füzeté megkezdé Jakab Elek terjedelmes emlékbeszédét b. Orbán Balázs fölött, Király Páltól is nagyobb dolgot első része olvasható «A marokán háborúk» cím alatt; ezenkívül Hodinka Antal, Pór Antal, Erdélyi Pál, Kvascsala János közölnek meg e füzetben cikkekkel. — Az «Armenia» magyar-örmény havi szemle új füzetében dr. Gopcsa László Lukács Béla kereskedelmi államtitkár életrajzát közli s méltatja működését. A füzet Lukács arcképét is közli. Dr. Molnár Antal Szent Ripszima legendájáról ír, Kritsa Klára pedig «családi kép»-et közöl. Szongott Kristóf «Szegény asszony» cizmellel örmény rajzot fordított le. Faraó Simon örmény meséket mutat be.

Élet cím alatt irodalmi, művészeti, társadalmi és közgazdasági havi folyóirat indult meg, tiz fiatal író kiadásában és Katona Lajos szerkesztésében. Céljálul azt tűzte ki, hogy új irodalmi erőket csoportosítson. A szerkesztő beköszöntő cikke egy kissé sötéten látja hazánk politikai és kulturai haladását, de

annál inkább bízik, hogy a folyóiratnak hatása lesz. A mi a többi közleményeket illeti, azok elég változatos tartalmukra és a fordításoknak és idegennyelvi dolgozatoknak akkora tér van engedve, mint egyetlen magyar vállalatban sem.

A dán Brandes György egyenesen a folyóirat számára irt ismeretést a lengyel irodalmáról Mica-kievicről, Stovaczkiről és Krazinszkyról; majd egy dán novella kezdetét olvassuk Ola Hanssontól. A többi dolgozatok: Lyka Károly Münchenből a modern művészet irányáról ír; Kosma Andor, Palágyi Lajos és Lenkei Henrik költeményeket adnak, Kabos Ede «Szárnyatlan madár» című elbeszélést; Diner József «Az irodalmi kritika» jogosultságáról, Diósy Béla a főváros zene életéről mond olyan dolgokat, melyeket mások másképen tudnak és másképen ítélnék meg. A kritikai cikkekben általában több a heveség, mint az ítélet. Kúnos Ignác egy török népmesével, Herrmann Antal «Az ethnikum a kultúrában» című dolgozattal vesznek részt az első füzetben, melynek végén kisebb rovatok csoportosulnak. Az új folyóirat minden hól középben jelenik meg s félére 3 frt az előfizetési ára.

A «Szövetkezés» című közhasznú közgazdasági folyóirat nagybodott alakban s a kiszagadók és munkások érdekeit is felölelve jelenik meg ez évben, szerkesztője Bernát István. — Ára egész évre 1 frt.

Lucile, regény, írta Nagy László; megjelent Budapesten Pfeifer Ferdinánd bizományában. Komoly törekvésű és tartalmas író műve, a ki ritkán jelenik meg az olvasó előtt, de mindig átgondolt munkával. «Lucile» új regényében egy zajos életű és sokat szenvedő nőt fest, elég jól szőtt drámai mesével, jellemzetes alakokkal. Nagy László, a regény szerzője, Szatmármegye alispánja. A könyv ára 80 kr.

Marci és Miska, két lurkó furfangjai, hét énekben, 96 torz-rajzzal. Busch Vilmos után magyarítá Cziflay János. A fordító saját kiadása. Busch, a németek híres karrikatura-rajzolója, kinek humorral rajzolt torzképeit, tulzásait kacagás nélkül lehetetlen végig nézni. E könyvben két vásott gyerek csínyjei, viszontagságai vannak lerajzolva. A szöveg (verssekben) szinte mellékes hozzájuk, annyira maguk a képek beszélnek és nevetetnek. Komoly képpel nem is nézheti végig senki ezeket. Egy derült félórát biztosít mindenkinek a híres rajzó e könyvben is, mely csinos kiállításban, kemény kötésben jelenik meg.

Előfizetések. Kisteleki Ede a lapokban szétszórtan megjelent elbeszéléseit összegyűjtötte két kötetben és «Tíz év alatt» címmel adja ki, 2 frtos előfizetési díj mellett. Az ápril havában megjelenő könyvre szerzőnk lehet előfizetni, a csongrádmegeyi Kistelekre címzeve. — «A yankeek hazájából» című eredeti beszélyekre és rajzokra hirdet előfizetést Mikolczi Henrik, az «Amerikai Nemzetőr» volt szerkesztője, ki ismeri az amerikai viszonyokat, és személyes tapasztalatait mondja el. Huszonhat cikk lesz a könyvben, mely 10–12 ívnyi terjedelművel február végén jelenik meg. Előfizetési ára 1 frt, kötte 1 frt 60 kr. s a pénz vagy a szerzőhöz (kolozsvári színház), vagy Gerő és Kostyál budapesti kiadóhoz küldendő.

Nemzeti színház. Január 23-ikán magyar történelmi színmű került előadásra a nemzeti színházban. Ritka eset, hogy drámaírónk a hazai történelem forrásából merítenének. Ezuttal Rákosi Jenő tette ezt «Királynék harca» című művével, melyet nyomtatásban is közre adott «István vezér» cím alatt, s előszavában azt emeli ki, hogy szerető, ha mások is hozzá járulnának az elhanyagolt magyar történelmi dráma műveléséhez, ő maga nem helyez különös súlyt művére, nem történelmi drámát, csak dramatizált történetet írt; mások szerencsésebbek lehetének. Rákosi színművének nincs is igazi központja és hőse. Történelmi képekből szövdők, de a színpadi hatás titkát ismeri a szerző.

Tárgya abból a korszakból való, mikor IV. Béla, a tatárjárás után, már újja alkotta Magyarországot. A harcok Ottokár cseh király ellen már a megkoronázott István, Béla fia folytatta. Otthon a bizanci Mária, Béla király neje és a Kun Erzsébet, István neje állottak egymással szemben. Pektári Joákhim is megjelent már a színen, ki később olyan nagy szerepet vitt a történelmi események alakulásában. Ez a dráma legmegkézgyőbb alakja. Erzsébet és Pektári Joákhim viszonya és István féltékenysége, egyfelvonásos külön színmű az egész darab keretében. Erzsébet pedig

a darab tragikai alakja, ki férje és a maga vélt érdekében, Ottokár cseh király elleni gyűlöletből, titkon a tatár vezérrelk szövötközik, s felkölti férje féltékenységet, előidéz a tatárok dúlásait. A befejezés az, hogy István kigyógyul a féltékenységből és legyőzi a tatárokat. A színműben sok a történelmi anyag, mely a cselekvényt akadályozza, de színpadi tartásukat biztosít. A közönségnek a darab közepe tetszett legjobban, itt tapsolt legtöbbszor a szerzőnek és szereplőknek. Az előadásban nagy gondot fordítottak a színpadi díszre, a jelmezekre, a csoportozatokra. A szereplők közül legnagyobb sikere volt Jászai Marinak (Mária királyné) és Márkus Emiliának (Erzsébet királyné). Kivülök még Ceillag Teréz (brandenburgi Gunda) és Náday (Kun lovag) jutott hálás szerephez. Béla királyt Ujházi, Istvánt Saacsay, Ottokárt Gyenes, Pektári Joákhimot pedig Nagy Imre játszták.

«Elektra» előadása a nemzeti színházban. A legkiválóbb színművészeti eseménynek emelkedett «Elektra» előadása a nemzeti színházban, Jászai Mari asszony kitűnő tragikai ábrázolásában. Szofokles tragédiáját, s benne a jeles művésznőt, most mindenki akarja látni. A darabot hetenként kétszer, háromszor játszták, de úgy látszik, minél többször ismétlik, annál nagyobb az érdeklődés. A jegyeket már napok előtt feloglalták. Január 29-ikén szintén szorongásig megették a színház, s a negyedik felvonás nagy jelenete után újra kitört a hosszú tapsvihar, melylyel Jászai Mari iránt szokta kifejezni elismerését a közönség. A vasárnapi előadásra a jegyek már is mind le vannak foglalta.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia jan. 26-iki összes ülésére fontos tárgyak voltak kitűzve. Ilyenek az akadémiai tagajánlásokra vonatkozó indítványok; de ezt Zichy Antal felszólalására elhalasztották, mert napirenden volt az akadémiai költségvetés is és két ily fontos tárgy megosztotta volna a figyelmet.

Az ülésen b. Eötvös Loránd elnök. Paur Imre olvasta föl Szavorényi József emlékbeszédét néhai Dánielnek János (1817–1888) tiszteleti tag fölött, ki oly kiváló helyet foglalt el tudományos irodalmunkban, és a kinek Szavorényi a közelében vitt szereplését és nyugtalan szellemét is találón festette. — A felolvasás után b. Eötvös elnök az elhunyt primás haláláról emlékezett meg. Simor 1867 óta tiszteleti tagja volt az akadémianak, melyet anyagilag is támogattott, s ő irta alá az első összeget a nagy terem földszítésére. Halála hírére az elnökség táviratilag fejezte ki a részvétet. — Seily Kálmán főtitkár adta elő ezután a jelenteni valókat. Legelőször is előterjesztette a honfoglalásra vonatkozó amaz adatokat, melyeket az országházépítő bizottság kért Munkácsy számára, hogy festendő nagy képek tárgyhöz a történelmi és archaelogiai utasításokat megkapja. Az akadémia történelmi bizottsága azt mondta, hogy az Árpád előtt való meghódolás legtöbb valószínűséggel Ungvár környékén történt; akkor csupa szlávok laktak itt és pedig a szloven törzshöz tartozók. A történelmi forrásokat is felsorolja a bizottság; Pulszky Ferenc pedig az archaelogiai kérdésekre nézve válaszolt tüzetesen, leírva, ha régi sírokban mily fegyvereket, ékszereket stb. találhat eddig, melyekről a nemzeti muzeum gyűjteményei tájékoztatnak. Előterjesztette továbbá a főtitkár az irodalomtörténelmi bizottság jelentését, mely szerint az akadémia kiadásában «Irodalomtörténelmi Közlemények» cím alatt évnegyedes folyóirat indul meg. Balagi Aladár szerkesztésében. Kiadására és szerkesztésére 2208 frt van fölvéve. A közökt. miniszter meg a következőket említtük meg: A közökt. miniszterium értesíté az akadémia, hogy a Duka Tivadartól az akadémianak ajándékozott két Buddha-bálot a Triesztbe érkezésük után Budapestre fognak szállítani. A királyi dán tud. akadémia tudatja, hogy szivesen összegyűjti a dán levéltárakban levő adatokat Hell csillagászati expedíziójára vonatkozólag és állami levéltárban talált iratok regestáit legelőször szíveséggel márt át is küldte. — A nyitást zárt ülést követte, melyben az akadémia ideai költségvetését tárgyalták. Az akadémia ez évi bevételét 152,000 frt. A múlt évi bevétel 146,000 frt. volt. Az

akadémia ez évi kiadására 150,150 forint van előirányozva; a múlt évben a kiadás 144,198 frtra rugott. Az I. osztály és bizottságai 16,500 frt, a II. osztály 29,500 frt, a III. osztály pedig 16,500 frtot kap; könyvkiadó vállalatok segélyezésére 3000 frt, gróf Széchenyi munkáinak kiadására 1500 frt, Kazinczy levelezése kiadására 2000 frt, jutalmakra 5000 frt. Az akadémia vagyonra volt 1889. év végén 2,269,978 frt, a múlt év végén pedig 2,299,194 frt, vagyon tehát a múlt évben 29,215 frttal szaporodott. Az akadémia költségvetését az összes ülés minden változtatás nélkül elfogadta.

A Kisaludytársaság Gyulai Pál elnöklele alatt jan. 28-ikán ülést tartott. A termet szorongásig megtöltötte a nagyszámú hölgyközönség.

Béthy Zsolt titkár részvételjeleg emlékezett meg a nemrég elhunyt P. Szathmáry Károlyról, mel-

BÁLBA KÉSZÜLŐ HÖLGYEK.

tett jelentést a múlt évi földrajzi mozgalmakról. Megemlékezett Stanley utazásáról, ki nem vitt magával semminemű tudományos előkészültséget utjaira és úgy látszik, nem támadt benne bámulusos vándorlása közben legkisebb szeretet és rokonszenv sem az alapos kutatás iránt. De páratlan kitartással fogott vállalatához és példameilki erélyességgel oldotta meg azokat. A század legmerészebb s legserencsésebb utazójának mondja Stanley. Elisméréssel szót gróf Telesi Samu-l afrikai utjáról is; levertő dolog azonban, hogy irodalmi és kiadói viszonyaink mostohaossága miatt gondolni sem lehetett az eredményeknek itthon való feldolgozásáról és kiadásáról. Végül az országos kataszteri fölmérésről is megemlékezve, jelenti, hogy az mintegy 400 mérnököt foglalkoztat. Az elnöki jelentés után a választmányt alakították meg.

A filológiai társaság jan. 25-én tartotta közgyűlését. P. Theureck Emil elnök megnyitó beszédében vázolta a hazai filológia újabb haladását, megemlékezett a társulat halottairól s azzal a javaslatlal végzte, hogy a hazai kereskedelmi akadémiaikon tanítsák az új görög nyelvet. Dr. Fváczy Ernő titkár jelentésében számot adott a társulat tavalyi működéséről, kiemelve a tagok örvendetes szaporodását. A pénztárnok ellenben tetemes deficitet konstátált, mit a «Pótfüzetek» nagyobb kiadásainak tulajdonít. A közgyűlés elhatározta, hogy ez évben «Pótfüzetek»-et nem ad ki, ellenben a társaság folyóiratának tartalmát növeli. Ezuttán elnöknek egyhangulag újra megválasztották P. Theureck Emilt, alelnöknek Heinrich Gusztávot, Bartal Antal kiváló klasszika filológust pedig egyhangulag tiszteletbeli tagnak.

A nemzeti kaszinó közgyűlése jan. 25-ikén ment végbe gr. Szapáry István elnöklele alatt. Ilk Mihály titkár terjesztette elő az évi jelentést, mely szerint a kaszinónak 1890. évben összesen 719 tagja volt. A bevétel 153,449 frt 90 kr. s a kiadás 147,097 frt 98 kr. Az 1891. évi költségvetésben 95,124 frt bevétel és 94,631 frt kiadás van előirányozva. A különböző szakbizottságok megválasztása után, a Széchenyi-lakoma február 1-ének délutáni 5 órájára tüzettettki és szónokul Károlyi István grótot kérték fel.

Az országos kaszinó január 25-én tartotta évi rendes közgyűlését, a tagok nagy részvéte mellett, Forinyák Gyula altábornagy elnöklele alatt. Az igazgatók Péchy Tamás, Wekerle Sándor és báró Fiáth Miklós által beterjesztett jelentést helyesléleg vették tudomásul; e szerint a múlt évben volt a kaszinónak 805 tagja; a bevétel összesen 59505 frt, kiadásokra 57652 frt van előirányozva a következő esztendőre. A közgyűlést a választmány megalakítása fejezte be. Este 150 terítékű fényes banket volt.

Az orsz. régészeti társulat jan. 27-iki havi ülésén, dr. Posta Béla felolvasa Rákosi Viktor jelentését, a Balaton vidékéről tett régészeti kutatásairól. Ezuttán a társulati titkár bemutatta Bartalos Gyula «Óskori síremlékek a Mátra és Bükk hegységben» című értekezését, mely a jelenlévő régészek érdeklődését annyira kivirta, hogy a további kutatások anyagi támogatását is kimondták. Pulszky Ferenc mutatta be még a társulatnak a nagyenyedi XVI. századbeli magyar ezüst leletet.

MI UJSÁG?

Mai számunk, mely egyik melléklettel a magyar hírlapirodalom 1891. évi állásáról szóló terjedelmes közleményt tartalmazza, két és fél iven adatik ki.

Az udvar köréből. Az eddigi megállapodások szerint ő Felsége a király és a királyné jövő kedden hosszabb tartózkodásra Budapestre jönnek. Február 10-ére a királyi palotában estély van tervezve s addig is több nagy ebéd lesz ő Felségénél. Február végén a királyné — hir szerint — hosszabb időre Korfuba megy.

A királyné utazása. Bécsből azt írják, hogy királynénk a jövő évben újból utazást akar tenni a

tatva működését, Degre Alajos «A jég» című elbeszélést olvasta fel. Szász Károly «Fiam emléke» cizmellel négy hatásos költeményt olvasott fel gr. Zichy Gézáttól. Bartók Lajos «Erzsébet királyné» című drámájából mutatott be részletet. A darab hősnője Erzsébet királyné, Nagy Lajos anyja, a ki az Anjou-család nősúlyi uralkodó ágát a magyarral akarja egyesíteni, egyuttal a nősúlyi trónt fia számára akarja biztosítani. E nagyvívó tervek meghiúsulásának okai és története képezik a dráma tárgyát, a melyben Lajos király is nagy szerepet játszik. A felolvasást részletet megfaptolták. Végül Szász Károly két sikerült költeményt olvasott fel Apostol Bertalan vendégtől, mire az ülés véget ért.

A földrajzi társaság jan. 29-ikén tartotta közgyűlését az akadémianak, Lóczy Lajos elnöklele alatt. A társulat főtitkára, Berecz Antal, ismertette a társaság múlt évi működését. A felolvasott ülések száma 14 volt. A társaság vagyonra 6530 frt s az évre előirányzott bevételé 4492 frt. Majd Lóczy Lajos elnök

Keleten. A felséges asszony Jeruzsálmot akarja most meglátogatni s egyuttal hosszab ideig Korfuban fog tartózkodni.

Rudolf trónörökös emlékezete. Január 30-ikán mult két esztendeje Rudolf trónörökös gyászos halálának. E napon a budai várkópolnában egész dél-élt csendes gyászmiséket mutattak be. A magyar-lingi kópolnában szintén gyász isteni tisztelet volt. Vilmos német császár úgy intézkedett, hogy Rudolf trónörökös halálának évfordulójára, koszorut tegyenek az elhunyt trónörökös koporsójára ezzel a felirattal: «A hú barátjának — II. Vilmos császár.»

Mária Dorothea főhercegnő királyhymnusza. Mária Dorothea főhercegnő, József főherceg kiváló zenei tehetsége leánya, Komócsy József «királyhymnusát» zenére tette s az eredeti kéziratot a szövessel együtt elküldötte Ormos Péter királyi tanácsosnak, a ki a hangjegyet átadta az aradi filharmonikusok egyesületének. Az aradi filharmonikusok legközelebb előadják a főhercegnő királyhymnusát.

Az Arany-szobor. Arany szobrának teljes elkészültét 1892 okt. első napjára kötötte ki a szobor bizottsága a szerződésben, melyet a mult héten állapítottak meg. Az építészeti része vonatkozólag Schickedanz Albert ismert műépítésszel kötötték meg a szerződést. Az öntést Tourbain Károly, az ismert bécsi Tourbain-cég egyik tagja, ki Budapesten néhány év előtt önálló telepet rendezett be, fogja teljesíteni.

Ybl emlékezete és művei. A hazai építészeti kitűnőségének, Yblnek, nemcsak műalkotásai fogják hirdetni emlékét a fővárosban, hanem valószínűleg szobor is a legközelebbi időkben. A mérnök- és építész egylet sietett megtenni erre az első lépéseket. Kimondta, hogy emlékre szobrot állít Budapest valamelyik terén, s az egylet választmányát bízta meg, hogy a kellő intézkedéseket tegye. — Ybl Miklós elhunytát Budapest két monumentális építkezése maradt árva: a lipótvárosi bazilika és a budai kir. palota. Szerencsére Ybl mind a kettőnek a terveit a legpróbb részletekig készen hagyta hátra, csak végre kell hajtani. Mind a két épület építési bizottsága legközelebb állást tart s gondoskodni fog Ybl utódjáról, a ki az ő alkotásait befejeze. Ideiglenesen az építési irodák jelenlegi alkalmazottai, Ybl régi asszisztensei, végzik a teendőket.

A nemzeti színház és operaszínház intendánsa. Gr. Zichy Gézának kinevezését intendánsá, e hó utolsó napján fogja közölni a hivatalos lap. Az új intendáns február elsején foglalja el állását, s ekkor lép vissza Beniczky kormánybiztos.

Szatmáryné jubileuma. A nemzeti színház e hó 31-én, szombaton ünnepi Szatmáry-Laczakóczy né Tujza, nemzeti színházi tagságának negyven éves jubileumát.

Szatmáryné újévkora a nemzeti színház tiszteletbeli tagjává nevezte ki a belügyminiszter jóváhagyásával a kormánybiztos, s az agg művésznő újévkora tényleg nyugalomba is vonult. Nyilvános jubileumát tehát szombaton üik meg, mikor «A mama» kerül színre a czimzerepben a jubiléussal. «A mama»-t a nemzeti színházban 1857 április 17-én adták először s akkor is Szatmáryné játszta a czimzerepet. Azóta ötvenegyszer adták e darabot s mindannyi Szatmárynéval. Ezzel ünnepelte negyedszázados jubileumát is 1874 október 26-án, mikor e darabban a művésznő két fia: Szatmáry Károly és Árpád is fellépett. A szombati előadás alkalmával a kormánybiztos babékoszorút nyújt át a színház nevében a művésznőnek, kit pályatársai s többféle ovációban fognak részesíteni. Szatmáryné visszavonulása dacára is egy-két legjobb szerepében időnként fel fogja léptetni az igazgatóság.

Reviczky Gyula sírreléke. A Petőfi-társaság által Reviczky Gyula elhunyt kőltőnk sírreléke ügyében kiküldött bizottság egyhangulag elfogadta Kólló Miklós szobrász bemutatott sírrelék-tervezetét és mintáját s vele a szerződést megkötötte. A sírrelék három méter magas lesz, málnahegyi gránitból készül s egy magas obeliszkből s egy katafalkából áll, mely utóbbin életnagyságú ifjú női alak van, egyik kezében lanttal, a másikkal leomló palmaaggal; az obeliszk homlokzatát Reviczky egy jellemző versora fogja díszíteni. Az egész sírrelék szépen fejezi ki Reviczky busongó költészetét.

III. Béla király csontváza. A budavári Mátyás templom restaurálási munkálatai közben egy egész elkülönített sírregezt találtak, melyben egy kősar-

kophag volt elhelyezve. A szerkértő tudósok és régiségbuvárok a sírregezt III. Béla király sírboltjának és a sarkophagban talált csontokat a király földi maradványainak tartják. A közoktatásügyi miniszter megbízta a budapesti tud. egyetem embertani tanzsékét, hogy e csontokat tudományos szempontból vizsgálja meg és véleményét terjessze a miniszter elé.

A rajztaftás fejlődése. Gróf Csáky Albin, közoktatásügyi miniszter a gimnáziumi rajztaftás fejlesztésére is kiterjeszti figyelmét s legújabbban három intézetnél: a rozsnóyánál, nagykárolynál és temesvárinál rendes tanári állását emelte a rajztaftári állást.

Mauthner Ödön budapesti nagykereskedőt, a mezőgazdaság előmozdítása körül szerzett érdemeinek elismerésül, ő Felsége a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A kitüntetett a tavalyi bécsi általános gazdasági és érdekezeti kiállításon magvaiért a legnagyobb kitüntetést, a díszokmányt kapta.

Farsang. A fővárosi mentő egyesület javára febr. 5-ikén tartják meg a bált az operaszínházban. A fenyeselek ígérkező vigalom iránt nagy az érdeklődés, a másodemeleti páholyokat már lefoglalták; és első emeleti páholy 20 frjtával, másodemeleti kőrszék és belépti jegy 5 frjtával váltható. A lady patroness tisztségét gróf Széchényi Imréné urnő fogja viselni.

HALÁLOZÁSOK.

YBL MIKLÓS temetése jan. 23-ikán délután ment végbe, s az erős havazás dacára is, nagy közönség gyűlt össze a Kalvin-téri halottas házban, a takarékpénztár palotájában, melynek udvarát sátorral alakították, s ott helyezték el a ravatalt. A közellet számos kitűnősége jelent meg, az országgyűlés két házának tagjai, a főváros polgármesterei, tanácsosai, kivált pedig a mérnök és építész-testületből igen sokan. A gyászszertartást Kanovics, józsefvárosi plébános végezte nagy papi segédlet mellett. Beszterce után a koporsót hatfogatú halottaskocsira emelték s megindult a gyászmenet. Elöl a temetkezési vállalat emberei haladtak, ketten lóháton lámpával, a többiek falyárt tartva kezükben, utánuk következtek a kivonult egyletek zászlóikkal. Majd két kocsizos kocsit jött, mely után haladt a hatfogatú halottaskocsi s két oldalán a bazilika építésénél dolgozó építő munkárok lépdelték. A halottas kocsit hosszú kocsisor követte. A menet a Múzeum-köruton s a Kerepesi-uton haladt ki a temetőbe. A sírnál Tolnay Lajos mondott beszédet a mérnök- és építész-egylet nevében, méltatva az elhunyt nagy érdemeit és remek alkotásait.

Elhunytak még e közelebbi napok alatt: VERESS DÉNES, Torda-Aranyosmege volt alispánja, 47 éves, Tordán. — POZSÁK DÓZSA, premonstri kanonok, könyv- és pénztárnok, 75 éves korában. — ROTTER JÁNOS, aradi realiskolai volt-igazgató, az állami tanítóképző-inlézet igazgató tanácsának tagja, 74 éves korában, ki 56 évben át működött a tanügy terén, a szabadságharc idején pedig honvédfőhadnagy volt, Aradon. — HAJDU BALÁZS, városi bizottsági tag, 60 éves korában, Szegeден; ugyanott SWOBODA KÁROLY, az osztrák-magyar államvasut nyug. főmérnöke, 57-ik évében. — FACZYNYI ÁRMÁN, kőbányai gyógyszerár-tulajdonos és fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, Budapestben, 63 éves korában. — TEVELI VARGA JÓZSEF, főreáliskolai tanár, 62 éves, Győrött. — BALOGH JÓZSEF, 52 éves, Csepel. — SZTRÓJÁKOVICS MIKLÓS, ügyvéd, Bács-Bodrog-mege árvászekének nyug. ülnöke és Zombor város bizottsági tagja, életének 64-ik évében, Zomborban. — OCSOVSKY GÁBOR, Ocsovszky Vilmos kir. tanácsos, selmeczbányai polgármester fia, 23 éves korában, ki Budapestben is kezeltette magát kochinnal, Selmeczbányán. — ÁBRÁNYI EMIL, Ábrányi Lajos festőművész 9 éves fia, Budapestben. — FÜREDY REZSŐ, honvéd-főhadnagy, Budapestben. — KERÉKES BÉLA, városi tisztviselő, Baján 35 éves korában. — LONOVICS LÁSZLÓ nagybirtokos, a csanádi főispán testvérbátyja, köztisztviselőben élt férfi, 68 éves korában, Makón. — SZENTER NÁNDOR, a nagybányai állami főgymnázium derék tanára, 42 éves. — DR. HUDETZ FERENCZ, népszerű orvos, 65 éves, Aradon.

BÉKEFI ANTALNÉ, szül. Kükemezey Vilma, a vidéki színezet egyik szépehetőségű, rokonszenves és művészi jövővel biztatott tagja, élete virágjában, Szegeден; néhány nap múlva, hogy egy gyermeknek életet adott, míg férje, Békefi Antal, hírlapíró és novellista, távol Meránban üdülő beteg. — ÖZV. MESZÁROS ZSIZOMONDNÉ, szül. Halász Konstantia, Nagy-Kőrösön, élete 71-ik évében. — ÖZV. RETTÖZ ISTVÁNNÉ, szül. Keczel Agnes, életének 70-ik évében, K. Szent-Királyon. — ÖZV. NEMESSZORHY KÁLMÁNNÉ, szül. Tóth Julianna, 58 éves, Debreczenben. — HOLVAY JÁNOSNÉ, szül. Krivácsy Zsuzsanna, evang. lelkész özvegye, 58 éves, Budapestben. ÖZV. PRUZSINSZKY MIKLÓSNÉ, szül. Barányi Zsuzsanna, 76 éves, Budapestben.

Szerkesztői mondanivalók.

Uton. Az első látogatás. Nem csillag. Az elsöben van bizonyos könnyedség s jó magyaros rythmus, de egyéb nincs is. A másodikban a kidolgozás gyenge, pedig a gondolat szép, megható. Leggyöngyöbbs a harmadik, elcsépett gondolat fogytékos formában. Szeretnék nélkül. Sem egyik, sem másik befejezés-sel nem válik be; nem mondjuk, hogy rossz, de azt sem mondhatjuk, hogy jó — csak közöpszerű. Az azonban nem áll, hogy a harmadik strófiában a megváltoztatott versforma hangzatosabbá teszi a dalt. Talán a vers végén inkább megjárna, de épen a dal közepén olyan, mint egy mély kátyú, mely keresztül fekszik az országoton.

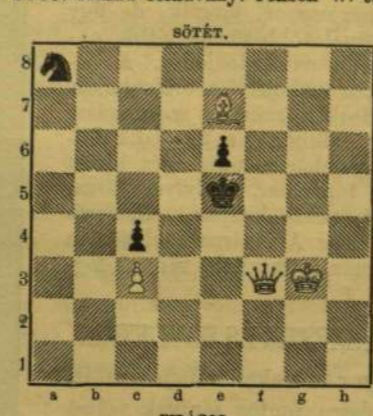
Elektra. Az első pár strófiában van némi hangulat és emelkedettség, de késöbb a vers egészen prouzává, laposná válik.

Alom. A kezdö iró elkajja benne képzeletének féktelen csapongása. Szerzö annyira nem ural tárgyaknak, hogy meg nem tudja érteni, a mit mondani akar. Egyszerűbb vers, — a képelet helyett az érzelmi tartalma fektette a súlyt, — talán jobban sikerülne.

Bölcsejében kis fiacskám. A gyarló kidolgozás miatt élvezhetetlen.

SAKKJÁTÉK.

1643. számú feladvány. Jensen W.-töl.

Világos indul és a harmadik lépésre matot mond.

Az 1635. számú feladvány megfejtése.

Weinheimer R.-töl. Megfejtés. Világos. a. Sötét. 1. Fg6-h5 --- Kc6-f5 2. Bf4-g5 --- Kf5-g5 2. c6-e6 --- Kf5-e6 (a) 3. Bf4-g5 --- Kf5-g5 3. Fh8-g7 --- Kc6-f5 4. Fh5-f7 --- Kh6-h7 4. Bd4-e4 --- Kf5-e4; -g5 5. Bd5-h5 mat. 5. Fh5-g6 v. Be4-e5 mat.

Az 1636. számú feladvány megfejtése.

Shinkmann W. A.-töl. Megfejtés. Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. He5-d7 --- Hb7-a5 (a) 1. --- Hb7-e5 2. Kb1-a2 --- Ha5-b7 2. Kb1-c2 --- Hb5-b7; -d7 3. c6-b7 + --- Ka8-a7 3. c6-e7; d7; + t. sz. 4. b7-b8 H mat. 4. Megfelelő mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. — Andorfi Sándor. — Kovács József. — Kecskemén: Balogh Dienes. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 3-ik számában közölt képtalány megfejtése: Tonking.

HETI-NAPTÁR, február hó.

Table with columns: Nap, Katholikus es protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows list dates from Jan 14 to Feb 7 with corresponding religious observances.

Felétlen szerkesztő: Nagy Miklós. (I. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem benyomatott foulardot frt L20 egész frt 4.65 méterenként (körülbelül 450 különböző minta) — szállítvánként vagy egészárva vitelen — természetesen a házba Henneberg G. (cs. és k. udv. számlái) selyemgyári raklári Zircoban. Minták póstafordultával. — Levelekre Svájcba 10 kr.-os levélbélyeg ragasztandó.

A MAGYAR HIRLAPIRODALOM 1891-BEN.

I. POLITIKAI NAPILAPOK.

Budapesten.

Pesti Napló. Szerk. ifj. Ábrányi Kornél; kiadó-tulajdonos az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság. XLII. évf. (Reggeli és esti kiadás.) Ára egész évre 18 frt.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerk. Salamon Ferencz. XXV. évf. Kiadja az Athenaeum. Ára a «Hivatalos Értesítő»-vel együtt 20 frt.

Egység. Szerk. Csávolszky Lajos; kiadó-tulajdonos Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság. XXV. évf. Ára 20 frt.

Magyar Állam. (Idők tanuja) Szerk. dr. Hortoványi József és Szemecze Emil; lap-tulajdonosok: Lonkay Antal örökösai. XXIV. évf. Ára 20 frt.

Budapest. Szerk. Gracza György; kiadó-tulajdonos Wodianer F. és fia. XV. évf. Ára 12 frt.

Pesti Hírlap. Főszerk. Légrdyi Károly; szerk. dr. Kenédi Géza; kiadják a Légrdyi testvérek. XIII. évf. Ára 14 frt.

Budapesti Hírlap. Szerk. Csukási József; kiadó és lap-tulajdonosok Csukási József és Rákosi Jenő. XI. évf. Ára 14 frt.

Nemzet. Főszerkesztő Jókai Mór; felelős szerk. Gajári Ödön; kiadó-tulajdonos az Athenaeum. X. évf. (Reggeli és esti kiadás.) Ára 24 frt.

Kis Ujság. Szerk. Pap László; kiadó-tulajdonosok Wodianer F. és fia. V. évf. Ára helyben 7 frt 20 kr.; vidékre 9 frt.

Vidéken.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Lippeszy Ádám; kiadó-tulajdonosok Endrényi testvérek. XXXIII. évf. Ára 15 frt.

Alföld. (Arad.) Szerk. Vörös Vidor; kiadja Réthy Lipót és fia. XXXI. évf. Ára helyben 12 frt, vidéken 14 frt.

Nagyvárad. (Nagy-Várad.) Szerk. Bögörményi Géza; kiadó-tulajd. Lang Lajos. XXII. évf. Ára 10 frt.

Szegedi Napló. (Szeged.) Szerk. Kulinyi Zsigmond; kiadó Bába Sándor. XIV. évf. Ára 14 frt.

Délmagyarországi Közlöny. (Temesvár.) Szerk. Lendvai Miklós; főszerk. Gálffy István; kiadó-tulajdonosok Magyar testvérek. XII. évf. Ára 14 frt.

Ellenzék. (Kolozsvár.) Szerk. Bartha Miklós; segédszerk. és kiadó-tulajdonos Magyar Mihály. XII. évf. Ára 16 frt.

Arad és Vidéke. (Arad.) Szerk. Méray Horváth Károly; kiadó-tulajdonos Gyulai István. XI. évf. Ára helyben 12 frt, postán küldve 14 frt.

Szabadseg. (Nagy-Várad.) Szerk. Rác Mihály; lap-tulajd. és kiadó Laszky Ármán. XI. évf. Ára helyben 10 frt, vidéken 12 frt.

Aradi Közlöny. (Arad.) Szerk. Vászárhegyi Béla; kiadja az «Aradi nyomda-társaság». VI. évf. Ára helyben 12 frt, vidékre 14 frt.

Kolozsvár. (Kolozsvár.) Szerk. Petelei István; kiadja Ajtai K. Albert. V. évf. Ára 16 frt.

Érdélyi Híradó. (Kolozsvár.) Szerk. és lap-tulajdonos Korbuly József. IV. évf. Ára 12 frt.

Nyugatmagyarországi Híradó. (Pozsony.) Szerk. és lap-tulajdonosok képviselője dr. Vukovich Sándor. IV. évf. Ára 12 frt. (Ezelőtt Pozsony megyei Közlöny cím alatt, mint politikai hetilap jelent meg.)

Debreczeni Ellenör. (Debreczen.) Szerk. Gáspár Imre; kiadó-tulajd. Kuntasi Imre. I. évf. Ára 10 frt.

Magyar Szó. (Nagy-Várad.) Szerk. dr. Várady Zsigmond; kiadó ifj. Berger Sámuel. I. évf. Ára helyben 10 frt, vidékre 12 frt.

Összesen = 23.

II. POLITIKAI HETILAPOK.

Budapesten.

Politikai Újdonságok. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. XXXVII. évf. Ára 6 frt; a «Vasárnapi Ujság»-gal együtt 12 frt.

Hírmondó. Szerk. és tulajdonos Komócsy József. XXIV. évf. Ára 4 frt.

Képes Néplap és Politikai Híradó. Szerk. Nagy Miklós; kiadja a Franklin-Társulat. XIX. évf. Ára 2 frt, a «Világkrónika»-val együtt 4 frt.

Nemzeti Hírlap. Szerk. Kulcsár Ernő; lap-tulajdonos Rózsa Kálmán és neje. VII. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

A Nép Zászlója. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lukács Gyula. VI. évf. Ára 4 frt.

Magyarország. Szerk. és kiadó-tulajd. Clair Vilmos. III. évf. Ára 4 frt. (Ezelőtt: Keresztény Magyarországi.)

Vidéken.

Györi Közlöny. (Győr.) Lapvezér dr. Kants Gusztáv; szerk. Németh Károly; kiadó-tulajdonos Surányi János. XXXV. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 frt.

Eger. (Eger.) Szerk. Szabó Ignác; kiadó-tulajd. az egri éresek lyuceumi nyomda. XXIX. évf. Ára 5 frt.

Máramaros. (Máramaros-Sziget.) Szerk. és lap-tulajd. Viszi Krúzslányi Bálint; kiadja Sichermann Mór. XXVII. évf. Ára 6 frt.

Somogy. (Kaposvár.) Szerk. és tulajdonos Roboz István; lapkiadó Roboz István és Hagelman Károly. XXVII. évf. Ára 5 frt.

Vas megyei Lapok. (Szombathely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Bertalanffy József. XXV. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 frt.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Habina János. XXIV. évf. Ára 5 frt.

Debreczen. (Debreczen.) Szerk. Kósa Barna; kiadó-tulajdonos Szalay Gyula és dr. Bakonyi Samu. XXIII. évf. Hetenként ötször. Ára 10 frt.

Egri Népujság. (Eger.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Luga László. XXII. évf. Ára 2 frt.

Maros. (Makó.) Szerk. Kristóf József; kiadó-tulajdonosok Gaal és Gömör. XXII. évf. Hetenként kétszer. Ára 5 frt.

Abauj-Kassai Közlöny. (Kassa.) Szerk. dr. Fényes Samu; kiadó-tulajd. Timkó József. XXII. évf. Ára 6 frt.

Kecskemét. (Kecskemét.) Szerk. dr. Horváth Ádám; kiadó-tulajd. Sziládi László. XX. évf. Ára 5 frt.

Pécsi Figyelő. (Pécs.) Szerk. Haksch Lajos; lap-tulajd. Nagy Ferenc. XIX. évf. Ára 5 frt.

Nógrádi Lapok és Honti Híradó. (B. Gyarmat.) Szerk. Horváth Danó; kiadó-tulajdonos Kék László. XIX. évf. Ára 6 frt.

Debreczeni Ellenör. (Debreczen.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Vértési Arnold; főszerk. Kerecsy Vilmos. XVIII. évf. Hetenként ötször. Ára 10 frt.

Zala. (Zala-Kamizsa.) Szerk. Cs. Palotai Akos; lap-tulajdonos Fischl Fülöp. XVIII. évf. Ára 5 frt.

Békés megyei Közlöny. (Békés-Caaba.) Szerk. dr. Zeilinsky Ernő; kiadja a «Corvina»-könyvnyomda. XVIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Újvidék. (Újvidék.) Szerk. Zambauer Ágoston. XVI. évfolyam. Ára 6 frt.

Bácska. (Zombor.) Szerk. Balogh; lap-tulajd. és kiadó Bittermann Nándor. XIV. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Kalocsai Néplap. (Kalocsa.) Szerk. Mócsy Antal; XIV. évf. Ára 2 frt.

Nyitra megyei Közlöny. (Nyitra.) Szerkesztő és kiadó-tulajdonos dr. Bangha Sándor. XI. évf. Ára 6 frt.

Dunántúli. (Szombathely.) A függetlenségi és 48-as párt közlönye. Szerk. Seress Imre; kiadja Gábor A. X. évf. Ára 5 frt.

Pécs. (Pécs.) Szerk. és lap-tulajdonos Feiler Mihály; X. évf. Ára 5 frt.

Sáckelyföld. (Kézdi-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos ifj. Dobay János. X. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Zombor és Vidéke. (Zombor.) Szerk. és lap-tulajd. dr. Molnár Gyula; kiadja Oblát Károly. X. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 frt.

Borsod-Miskolci Közlöny. (Miskolc.) Szerk. és lap-tulajd. Arany Lipót. IX. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt. (Ezelőtt mint nem politikai lap jelent meg.)

Sáckely Nemzet. (Sépi-Szent-György.) Szerk. Málk József; társszerk. T. Nagy Imre és Szent-Királyi Árpád; lap-tulajdonos és kiadó a «Jókai-nyomda-részvénytársulat». IX. évf. Hetenként négyszer. Ára 10 frt.

Máramarosi Lapok. (M.-Sziget.) Szerk. Szépföldi Örlény Ferenc; kiadja Sichermann Mór. VI. évf. Ára 6 frt.

Gyulafehérvár. (Gyula-Fehérvár.) Szerkesztő és lap-tulajdonos Isseknezy János; kiadó Papp György. V. évf. Ára 4 frt.

Makói Hírlap. (Makó.) Szerk. Bakos Ferenc; kiadó-tulajdonos Neumann József. V. évf. Ára 4 frt.

Pancsova és Vidéke. (Pancsova.) Szerk. és tulajd. dr. Vízoly Zakariás. V. évf. Ára helyben 5 frt, vidékre 5 frt 50 kr.

Vasvármegye. (Szombathely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kováry Károlf Béla. III. évf. Ára 6 frt.

Kárpátalja. (Munkács.) Szerk. és kiadó Csomár István; III. évf. Ára 4 frt.

Jász-Nagykun-Szolnok megyei Lapok. (Szolnok.) Szerk. Boros Samu; kiadja Veszély Ödön; II. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Mátravidéke. (Gyöngyös.) Szerk. és kiadó-tulajd. Bakó Emil. II. évf. Ára 4 frt.

Nagyvárad Hírlap. (Nagy-Várad.) Szerk. Illyés Bálint és Kunyhói János; kiadó-tulajdonos a «Szigliti-nyomda-részvénytársulat». II. évf. Hetenként ötször. Ára 10 frt.

Összesen = 41.

III. VEGYES TARTALMU KÉPES HETILAPOK.

Budapesten.

Vasárnapi Ujság. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. XXXVII. évf. Ára 8 frt; a «Politikai Újdonságok»-kal együtt 12 frt.

Képes Csalládi Lapok. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Murányi Ármán; szerk. Brankovics György; főszerk. Váradai Antal. XIII. évf. Ára a «Hölgyek Lapja» havi mellékkel 6 frt.

Ország-Világ. Szerk. Benedek Elek; kiadó-hivatal a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság. XII. évf. Ára 10 frt.

Összesen = 3.

IV. EGYHÁZI ÉS ISKOLAI LAPOK.

Budapesten.

Religio. Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Breznay Béla. I. évf. Hetenként kétszer. Ára 10 forint.

Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és kiadó-tulajd. Szóts Farkas. XXXIV. évf. Ára 9 frt.

Divat-Tükör. Szerk. és kiadó-tulajdonos Király Pál. II. évf. Havonként kétszer. Ára 5 ft.

Magyar Szemle. Szerk. Kacvinsky Lajos és Kaposi József; kiadó-tulajdonos Kacvinsky Lajos. III. évf. Ára 6 ft.

Budapesti Élet. Szerk. Csillag Máté. II. évf. Ára 4 ft. (Ezelőtt Venus címmel jelent meg.)

A Hét. Szerk. és kiadó-tulajd. Kiss József. II. évf. Ára 10 ft.

Közérdek. Szerk. Kováts Ferenc. II. évf. Havonként 3-szor.

Vidéken.

Vasárnap. (Szeged.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Hevessi Jenő. I. évf. Ára 8 ft.

Külföldön.

Amerikai Nemzetőr. (New-York.) Kiadó-tulajd. Erdélyi Sz. Gusztáv. VIII. évf. Ára 5 ft.

Osszesen = 17.

VI. HUMORISZTIKUS LAPOK.

Budapesten.

Üstökös. Szerk. és kiadó-tulajdonos Szabó Endre. XXXIV. évf. Ára 8 ft.

Borsszem Jankó. Szerk. Csieseri Bors (Dr. Agai Adolf); kiadó-tulajdonos az Athenaeum. XXIV. évf. Ára 8 ft.

Bolond Istók. Szerk. és tulajdonos Don Peotr (Bartók Lajos). XIV. évf. Ára 8 ft.

Urambátány. Szerkesztő és lap-tulajdonos Baróti Lajos. VI. évf. Ára 8 ft.

Mátyás Diák. Szerk. Murai Károly; kiadják Wodianer F. és fia. IV. évf. Ára 4 ft.

Vidéken.

Torma. (Szombathely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Kun Samu. X. évf. Ára 6 ft.

Vereb Jankó. (Pécs.) Szerk. és lap-tulajdonos Várady Ferenc. VII. évf. Ára 6 ft.

Csűrj-Csűrj. (Miskolc.) Szerk. Verő Jankó; kiadó-tulajdonos Ruttyk Meuyhért. V. évf. Ára 4 ft.

Bohó Misi. (Győr.) Szerk. és tulajd. Bohó Misi; kiadja Surányi János. III. évf. Ára 4 ft.

Legyező. (Miskolc.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Komoróczy Géza. I. évf. Havonként kétszer. Ára 6 ft.

Osszesen = 10.

VII. SZAKLAPOK.

Budapesten.

Gazdasági Lapok. Szerk. Baranyay István, Szemere Huba; lap-tulajd. Ordódy Lajos. XLIII. évf. Ára 8 ft.

Orvosi Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajdonos Hőgyes Endre. XXXV. évf. Ára 10 ft.

Vadász- és Verseny-Lap. Szerk. Pulay Kornél; lap-tulajdonosok: Sárkány Ján. Ferenc és Pulay Kornél. XXXV. évf. Ára 12 ft.

Gyógyászat. Szerk. és kiadó Schächter Miksa tr.; lap-tulajdonos Kovács József tr.; főszerk. Szénágy Sándor tr. XXXI. évf. Ára 10 ft.

Gyógyászati Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Schedy Sándor; főszerk. Lukács István. XXIX. évf. Ára 10 ft.

Jegtudományi Közlöny. Szerk. dr. Dárday Sándor, főszerk. dr. Fayer László, kiadó-tulajd. a Franklin-Társulat. XXVI. évf. «Curia Határozatok» melléklettel. Ára 12 ft.

Posta-Közlöny. Szerk. Janos Dezső; kiadó-tulajdonosok Bözörményi Kálmán XXV. évf. Ára 6 ft.

A Magyar Királyi Posta és Távirat Rendeletek-Tára. Kiadja a kereskedelemügyi m. k. miniszterium. XXV. évf. A postai és távirati hivataloknak ingyen küldetik.

Typographia. Szerk. Zaka Lajos; kiadó-tulajd. a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. XXIII. évf. Ára 4 ft. («Gnttenger» német melléklettel.)

Vasuti és közlekedési Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Heltai Ferenc. XXII. évf. Hetenként 3-szor. Ára 12 ft.

Hivatalos Rendőri Közlöny. Kiadja a m. kir. belügyminiszterium. XXI. évf. Valamennyi törvényhatóságokhoz ingyen küldetik. Naponként. Ára 3 ft.

Sorsolási Tudósító. Szerk. és kiadó Aradi Rezső. XXI. évf. Minden húzás után magyar és német szöveggel. Ára 1 ft.

A budapesti áru- és értéktőzsze árjegyzője. Kiadja a miniszteri tőzszebiztos. XVIII. évf. Minden tőzszenapon. Ára 8 ft; postán 12 ft.

Statistikai Heti Kimutatás. Szerk. Körösi József; kiadja a fővárosi stat. hivatal. XIX. évf. Ára 3 ft.

Földmívelési Érdekeink. Szerk. és kiadó-tulajd. Bosányi Endre. XVIII. évf. Ára 6 ft. a «Falusi Gazdával» 6 ft 50 kr.

Falusi Gazda. Szerk. és kiadó-tulajd. Bosányi Endre és Rubinek Gyula. XVIII. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft.

Borászati Lapok. Szerk. és kiadja Baross Károly. XVIII. évf. Ára 5 ft.

Pénzügyi Közlöny. Kiadja a m. kir. pénzügyminiszterium. XVIII. évf. Havonként többször.

Rendeleti Közlöny. A magyar királyi honvédség számára. XVII. évf. Megjelen havonként 2-3 szám.

Mercur. Hiteles sorsolási tudósító. Szerk. és kiadja Politzer Zsigmond. XVII. évf. Minden húzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Központi Értesítő. Kiadja a földmívelés-, ipar- és kereskedelem m. k. miniszterium. XVI. évf. Hetenként kétszer, évenként mintegy 250 iv. Ára helyben 8 ft; vidéken 10 ft.

Építő Ipar. Szerk. Ney Béla; főszerk. Mihályi József; a kiadó-tulajdonosok képviselője Pártos Gyula. XV. évf. Ára 8 ft.

Népszava. A magyarországi általános munkáspárti központi közlönye. Szerk. és kiadó Radó I. XV. évf. Ára 2 ft 40 krajczár.

Gazdasági Mérnök. Szerk. és kiadó-tulajdonos Gonda Béla. XV. évf. Ára 12 ft.

Corvina. A magyar könyvkereskedők együletének közlönye. Szerk. Aigner Lajos. Tulajd. a magyar könyvkereskedők egylete. XIV. évf. Minden hó 10. 20. és 30-án. Az egylet tagjai ingyen kapják.

Közegészségügyi Kalauz. Szerk.-tulajd. dr. Lőrinczy Ferenc. XIII. évf. Minden hó 1-én és 15-én. Ára 6 ft.

Magyar Föld. Közgazdasági lap. Szerk. és kiadó Kormos Alfréd. XII. évf. Hetenként 4-szer. Ára 12 ft.

Köszöki Közlöny. Szerk. Barta László, lap-tulajd. és kiadó az orsz. központi jegyzői egylet. XII. évf. Ára 6 ft.

Magyar Ipar. Az országos iparegyesület közlönye. Szerk. Mudrony Soma; főszerk. Gelléri Mór. XII. évf. A hó első és második felében. Ára nem tagoknak 3 ft.

Magyar Tiszatviselő. Szerk. és kiadó-tulajdonos Csikvári Jákó. XII. évf. Havonként háromszor. Ára 5 ft.

Vadász-Lap. Szerk. Egerváry Gyula; kiadó-tulajd. Sárkány János Ferenc és Egerváry Gyula. Minden hó 5-, 15- és 25-én. XII. évf. Ára 6 ft.

A Vállalkozók Lapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lakatos L.; társ-szerk. Bendik Géza. XII. évf. Ára 8 ft.

Büntető Jog Tára. Szerk. és kiadja Németh Péter; belmunkatárs dr. Baumgarten Károly; XII. évf. Ára 8 ft.

Budapesti Lloyd. Hiteles sorsolási tudósító. Szerkesztő Engel Zsigmond. XII. évf. Havonként 3-4-szer. Ára 1 ft 50 kr.

Magyar Mercur. Hiteles sorsolási tudósító. Kiadó és tulajdonos Lóry J. bankár. XII. évf. Minden húzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Magyar Kereskedők Lapja. Szerk. Kormos Alfréd és Kende Zsigmond; XI. évf. Ára 8 ft.

Magyar Pénzügy. Szerk. Kormos Alfréd. XI. évf. Ára 8 ft. «Hiteles Sorsolási Tudósító»-val 10 ft.

Országos Törvénytár. Kiadja a m. kir. belügyminiszterium. X. évf. Évenként 20-24 szám. Ára 4 ft.

Közigazdasági Értesítő. A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium közlönye. X. évf. Ára 10 ft.

A M. Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítője. Szerk. Ney Béla; kiadja: a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet. X. évf. Az egyesület tagjainak minden utánfizetés nélkül küldetik.

Magyar Nők Lapja. Szerk. Bárony István és Szirmai Mór. X. évf. Ára 6 ft. (Ezelőtt Magyar Házasszony.)

A Jog. Szerk. és kiadják dr. Révai Lajos és dr. Stiller Mór. X. évf. Ára 6 ft.

Unio. Hiteles sorsolási hírlap. Kiadja Beifeld József. X. évf. Megjelen minden húzás után. Ára 1 ft.

Magyar Szeszermelők Lapja. A magyar szeszermelők országos egyesületének közlönye. Szerkesztő Bosányi Endre. IX. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Magyar Közigazgatás. Szerk. és kiadó-tulajdonos Ponca Miklós. IX. évf. Ára 8 ft.

Értesítő a budapesti hitelezői védegyelet tagjaihoz. IX. évf. Havonként kétszer. Az egylet tagjainak ingyen küldetik.

Színészek Lapja. Szerk. Béney István; kiadja a magyar színész-egyesület központi igazgató-tanácsa. IX. évf. Ára 4 ft.

Magyar Nemzetgazda. Szerk. és lap-tulajdonos Mende Bódog. VIII. évf. Ára 10 ft.

Asocnlap. Organum Pharmaciae. Szerk. és tulajdonos Rácz Károly; kiadó-tulajd. Slenker és Kovács. VIII. évf. Ára 8 ft.

Herkules. Testgyakorlati közlöny. Szerk. Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán; VIII. évf. Megjelen havonként kétszer. Ára 4 ft.

Magyar Dolány-Ujság. Szerk. és kiadó-tulajdonos Daróczi Vilmos; társzerk. lovag Kleebeg Oswald. VIII. évf. Megjelen minden hó 1-én és 16-án. Ára 4 ft.

Pannonia. A fővárosi váltóüzlet-társaság, Adler és társa, sorsolási tudósítója. VIII. évf. Havonk. 2-3-szor. Ára 2 ft.

Ügyvédek Lapja. Szerk. dr. Wolf Vilmos és dr. Löwy Gábor. VIII. évf. Ára 6 ft.

Vendéglők Lapja («Pincérek Lapja»). Szerk. és lap-tulajdonos Ithás György. VIII. évf. Havonként 2-szer. Ára 6 ft.

A Főváros. Szerk. és kiadó-tulajdonos Pichler N. István. VII. évf. Ára 6 ft.

Gyógyászati Közlöny. Szerk. és kiadja Csurgay Kálmán. VII. évf. Ára 8 ft.

A Magyarországi Borbélyok és Fodrászok Lapja. Szerk. és kiadja Pollák József; lapvezérek Mezey Péter, Dankovszky István és Breitfeld Alajos. VII. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 5 ft.

Katonai Lapok. Szerk. Horn Ödön. VI. évf. Minden hó 1., 10. és 20-án. Ára 8 ft.

Magyar Királyi Póstatákarékpénztári Közlöny. Kiadja a m. kir. póstatákarékpénztár. VI. évf.

Zenelap. Szerk. és kiadó-tulajdonos Ság József. VI. évf. Havonként háromszor. Ára 6 ft.

Fényeremény. Sorsolási tudósító. Kiadó Wohl Ignéz. VI. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft 80 kr.

Orvosi Heti Szemle. Szerk. és kiadók: dr. Fleisch Nándor és Heltai Manó. VI. évf. Ára 8 ft.

Szerencse-Hírnök. Kiadja Ernyei A. H. VI. évf. Minden húzás után. Ára 2 ft.

Házi Szárnyasaink. Szerk. és kiadó-tulajdonos Parthy Géza. V. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Magyar Cipészok Lapja. Szerk. Ruzsonyi Károly; főszerk. Depold J. V. évf. Minden hó 1-én és 15-én magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Magyar Kir. Államvasutak Hivatalos Lapja. Kiadja a magyar királyi államvasutak igazgatósága. V. évf. Havonként 4-5 szám. Hivatalból küldetik.

Budapesti Lakáshíradó. Szerk. és lap-tulajdonos Weiss Mór. IV. évf. Havonként háromszor magyar és német nyelven. Egyes szám 10 kr.

Budapesti Mercurus. Szerk. és kiadó Politzer Zs. IV. évf. Minden húzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft. Ugyanezen szöveggel:

Fővárosi Merkur.

Magyar Fővárosi Merkur. Pénzügyi Merkur. Pesti Merkur. Sorsolási Merkur. Tőzsdei Merkur. Uj Merkur.

Sorsolási Közlöny. Kiadó-tulajdonos Beimel Lajos. V. évf. Minden húzás után. Ára 1 ft.

Uj Magyar Merkur. Szerk. és kiadja Kóváry Ármin. V. évf. Minden húzás után. Ára 2 ft.

Pénzügyi Utmutató. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lendvay Sándor. V. évf. Minden húzás után. Ára 2 ft.

Ellenőr. Szerk. és lap-tulajdonos Preisz Ármin. Hetenként magyar és német szöveggel. V. évf. Ára 4 ft.

Osztrák-Magyar Sorsolási Ujság. Szerk. Riesz Sándor. V. évf. Hetenként magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Hosszu Élet. Szerk. és lap-tulajdonos dr. Lőrinczy Ferenc. IV. évf. Minden hó 5. és 20-án. Ára 4 ft.

A Gyarmat- és Fűszerár-Kereskedelem Közlönye. Szerk. és tulajd. Strasser J. IV. évf. Minden hó 1. 10. és 20-án magyar és német szöveggel. Ára 4 ft.

Nemzeti Merkur. Redlich Dávid előlegezési bank- és váltóházának sorsolási tudósítója. IV. évf. Havonként 2-3-szor magyar és német szöveggel. Ára 1 ft.

Nyeremény. Sorsolási tudósító. Kiadó és tulajdonos Fuchs H. váltóháza. IV. évf. Minden hó 1. és 15-én magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Phönix. May, Elfer és Adler bank- és váltóüzlet sorsolási tudósítója. Szerk. Adler S. IV. évf. Havonként 2-3-szor magyar és német szöveggel. Ára 1 ft 50 kr.

Budapesti Bankjegyző Sorsolási Tudósítója. Szerk. Frommer Izidor. III. évf. Ügyfelei részére minden húzás után.

Fortuna. Sorsolási tudósító. Lap-tulajdonosok Dirmfeld testvérek. III. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft.

Kávési par Szakközlönye. Szerk. Wagner József. III. évf. Havonként kétszer magyar és német szöveggel. Ára 6 ft.

Korékpár-Sport. Szerk. és lap-tulajdonos I. Kaszás István. III. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 1 ft.

Kinoseum. Sorsolási értesítő. Lap-tulajdonosok Königsbaum és Hatachek. III. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft.

Technológiai Lapok. Szerk. és kiadja Táborosky Ottó. III. évf. Havonként kétszer. Ára 5 ft.

Az Asztalos. Szerk. Kassai Samu; kiadó-tulajd. «Az Asztalos» alapító. III. évf. Ára 2 ft 60 kr.

Első Fényeremény. Szerk. és tulajdonos Györi Vilmos. III. évf. Minden húzás után. Ára 1 ft.

Haza és Külföld. Szerk. P. Juhász Ödön; lap-tulajdonos «A budapesti szépirodalmi kör». III. évf. Havonként. Ára 1 ft 20 kr.

Jogi Szemle. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Márkus Dezső. III. évf. Ára 8 ft.

Magyar Molnár. Az országos magyar malomegyesület hivatalos lapja. Szerk. Bosányi Endre. III. évf. Ára 10 ft. (Magyar és német szöveggel.)

50 krajczáros Sorsolási Közlöny. Kiadó és tulajdonos Anonymus. III. évf. Minden húzás után. Ára 50 kr.

Sorsolási Lap «Hungaria». Kiadó-tulajdonos ifj. Sebő Ármin. III. évf. Minden húzás után. Ára 1 ft.

Földmívelési Értesítő. Kiadja a földmívelésügyi m. kir. miniszterium. II. évf. Hivatalból küldetik.

Fővárosi Közlöny. Budapest főváros hivatalos lapja. Szerk. Hajnal István; kiadja Budapest főváros közönsége. II. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 ft.

Türesmedeti Lapok. Szerk. és lap-tulajdonos Breuer Szilárd és Markovszky Béla. II. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Adók és illetékek Közlönye. Szerk. Roth Albert; lap-tulajd. és kiadó Rácz György. II. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

A «Birtokos». Szerk. és kiadja Csillag Máté. II. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Fémipar. Szerk. Fekete Adolf; tulajd.-kiadók Fekete Adolf és Beniamin Mano. II. évf. Havonként háromszor. Ára 6 ft.

Gyakorló Orvos. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Roth Adolf. II. évf. Havonként kétszer. Ingyen küldetik.

Hitelezők Közlönye. Szerk. és kiadja Knutz Gyula. II. évf. Havonként kétszer. Ára 6 ft.

Kőfaragó. Szerk. és kiadja Jászai S. II. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft 20 kr. (Magyar és német szöveggel.)

Központi Merkur. Kiadó-tulajd. Hajós és Auer. II. évf. Minden húzás után. Ára 1 ft.

Magyar Közrendészet. Szerk. és kiadja Bagi László. II. évf. Ára 6 ft.

Magyar Pénzügyőr. Szerk. Iklódy Győző; kiadó-tulajd. Iklódy Győző. II. évf. Ára 5 ft 20 kr.

Magyar vas-, fém- és gépipar Szakközlönye. Szerk. Hoffmann S. és Nagel I. II. évf. Havonként kétszer. (Ungar. Metallarbeiter ingyen melléklete.)

Szineszeti Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajdonos Réthy L. P. II. évf. Havonként 3-szor. Ára 4 ft.

Budapesti Ellenőr. Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Maisis Mór. I. évf. Ára 8 ft.

Viz gyi és Hajózási Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajd. Krisztinkovich Antal. I. évf. Ára 4 ft.

Zenevilág. Szerk. és kiadó-tulajd. Sztójánovics Jenő; főszerk. dr. Ambrozovich Dezső. I. évf. Ára 6 ft.

Vidéken.

A Nép Kertőze. (Selmecz.) Szerk. Lukácsy Aladár, kiadója Vörös Ferenc. XXXV. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Bányászati és Kohászati Lapok. A m. kir. bányászati Akadémia közlönye. (Selmecz.) Szerk. Farbak István. XXIV. évf. Minden hónap 1. és 15-én. Ára 6 ft.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Az erdélyi gazdasági egylet közlönye. Szerk. Bodor László. XXIII. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 2 ft. Az egyleti tagoknak ingyen küldetik.

A Gyakorlati Mezőgazda. (Kassa.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kovács Béla. XIX. évf. Ára 6 ft.

A Nyitraivölgyi Gazdasági Egylet Közlönye. (Nyitra.) Szerk. báró Friesehof Gergely. XVI. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Orvos-Természettudományi Szemle. A biharmegyei orvos-gyógyász- és természet-tudományi egylet közlönye. (Nagy-Váradi.) Szerk. dr. Bodor Károly. XV. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft. Egyleti tagok évdjij fejtében kapják.

Értesítő a kolozsvári orvos-természettudomány-társulat gyűléséről. (Kolozsvár.) A választmány megbízásából összeállítja dr. Klug Nándor titkár. XV. évfolyam. Havonként 2-3 szám.

Összehasonlító Irodalomtörténelmi Lapok. (Acta Comparationis Litterarum Universarum.) (Kolozsvár.) Szerkesztő és kiadó-tulajdonos dr. Meltz Hugó. XIV. évf. Havonként kétszer. Ára 6 ft.

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület Értesítője. (Zala-Egerszeg.) Külön lenyomat a «Zalamegye» című lapból. XII. évf. Havonként. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

Szülészeti, Borászati és Gazdasági Lap. (Kassa.) Szerk. és kiadó-tulajd. Maurer János. XII. évf. Havonként 3-szor. Ára 4 ft.

Alföldi Iparlap. (Szeged.) Szerk. ifj. Szmolldny Nándor; lap-tulajdonos a «Szegedi Ipartestület»; kiadó Engel Adolf. IX. évf. Ára 4 ft.

Felvidéki Nemzetőr. (Nyitra.) Felvidéki magyar köznevelődési egyesület hivatalos közlönye. Szerk. és kiadó-tulajd. Kostenský Géza. IX. évf. Ára 6 ft.

Időjárás Napár Magyarországi számára. (Ó-Széplak.) Kiadja a nyitraivölgyi gazdasági egylet agrarmeteorológiai observatoriuma. IX. évf. Havonként két szám. Ára 2 ft.

Gazdasági Értesítő. (Szolnok.) Szerk. Toldi Szabó László; kiadja a jász-nagykum-szolnokmegeyi gazdasági egylet. VII. évf. A társulat tagjai ingyen kapják.

A Magyar Nép Könyvesháza. (Túróc-Szentmárton.) Szerk. és kiadja Nagy István. V. évf. Október-február hónapokban 10 füzetben. Ára 60 kr.

Magyar-Német Gazdasági Ujság. (Pozsony.) Szerk. és kiadja Müller S. V. évf. Havonként háromszor magyar és német szöveggel. Ára 6 ft.

Házi Közlöny. (Arad.) Szerk. Záray Ödön; kiadja Gyulai István. IV. évf. Minden hó 5. és 20-án. Ára 3 ft.

Birosági Végrehajtók Közlönye. (Komárom.) Szerk. és tulajdonos-kiadó Somlyai V. Ignác. III. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Fatenyésztési Lapok. (Ujpest.) Szerk. és kiadja Erschinger János. III. évf. Minden hó 10. és 25-ikén. Ára 4 ft.

Közérdek. (Debreczen.) A magyarországi pincézerek szakközlönye

Szerk. és kiadótulajdonos Diamant Manó. III. évf. Ára 3 frt.

Moór és Vidéke. (Moór.) Szerk. Ormay Endre; tulajdonos Szoldics Gyula. III. évf. Ára 5 frt.

Csongrád megye. (Szentcs.) Szerk. és laptulajd. Sz. Kovács Pál. III. évf. Hetenként kétszer. Ára 5 frt. (Két évig szünetelt.)

Ujpesti Hírlap. Szerk. Erschinger János; kiadótulajdonos Kuczander és Fuchs. III. évf. Ára 4 frt.

Zenta és Vidéke. (Zenta.) Szerk. Harsányi János; kiadótulajdonos Schvarcz Sándor. III. évf. Ára 4 frt.

Zentai Közlöny. (Zenta.) Szerk. Fischer Jákó; kiadótulajd. Klenóczy és Biró. III. évf. Ára 4 frt.

Rábaköz. (Kapuvár.) Szerk. és kiadótulajdonos Hevesi János. II. évf. Ára 4 frt.

Zólyomgyeői Lapok. (Besztercebánya.) Szerk. és kiadó Machold Fülöp. II. évf. Ára 4 frt.

H.-Böszörmény. (Hajdú-Böszörmény.) Szerk. dr. Gacsó Kálmán; kiadótulajd. Maróczy M. József. II. évf. Ára 4 frt.

Kécske és Vidéke. (Uj-Kécske.) Szerk. és kiadótulajd. Petróczy József. II. évf. Ára 4 frt.

Kun-Halás. (Halas.) Szerk. és kiadótulajd. Práger Ferenc. II. évf. Ára 4 frt.

Lehel Kúrtje. (Jászberény.) Szerk. Simon Ferenc; kiadótulajd. Pethes Pál. II. évf. Ára 4 frt.

Máté-Szalka. (Máté-Szalka.) Szerk. Havas Gyula; kiadótulajd. Seper Kajetan. II. évf. Ára 4 frt.

Mátravideke. (Gyöngyös.) Szerk. és kiadótulajd. Bakó Emil. II. évf. Ára 4 frt.

Radna-Lippa és Vidéke. (Lippa.) Szerk. és kiadótulajd. Kishalmy Ferenc. II. évf. Ára 4 frt.

Selmeczbányai Híradó. (Selmeczbánya.) Szerk. Altman Imre; kiadók Jorges Agost özv. és fia. II. évf. Ára 4 frt.

Szarvas és Vidéke. (Szarvas.) Szerk. és kiadótulajd. Varga József. II. évf. Ára 5 frt.

Szepesi Közlöny. (Szepesváralja.) Szerk. dr. Zelenyák János. II. évf. Ára 4 frt.

Tiszavidék. (Csongrád.) Szerk. Éder János; kiadótulajd. Szüber J.-né. II. évf. Ára 4 frt.

Aranyos Vidék. (Törny.) Szerk. és kiadótulajd. K. Weress Sándor. I. évf. Ára 4 frt.

Békés megyei Hírlap. (Békés-Csaba.) Szerk. Láptai Kornél; kiadótulajd. Lepage Lajos. I. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Csongrád megyei Híradó. (Szentcs.) Szerk. és kiadótulajd. Szántó Lajos. I. évf. Ára 3 frt.

Kalotaszeg. (Bánffy-Hunyad.) Szerk. Bölöni László. I. évf. Ára 4 frt.

Keszthelyi Hírlap. (Keszthely.) Szerk. Hoffmann Soma; kiadótulajd. Mérei Ignác. I. évf. Ára 5 frt.

Kunsági Híradó. (Kisújszállás.) Szerk. és kiadótulajd. Jámbor Tivadar. I. évf. Ára 2 frt.

Tapolca és Vidéke. (Tapolca.) Szerk. és kiadótulajd. Feleki Alajos. I. évf. Ára 5 frt.

Tata-Tóváros és Vidéke. (Tata.) Szerk. Kábik József Géza; kiadótulajd. özv. Kopasz Józsefné. I. évf. Ára 5 frt.

Tolnavarmegye. (Szegeárd.) Szerk. és laptulajd. dr. Leopold Kornél; főszerkesztő Bodnár István. I. évf. Ára 6 frt.

Túrkeve. (Túrkeve.) Szerk. és kiadótulajd. Felföldy György. I. évf. Ára 4 frt.

Vármegye és Kőszög. (Zilah.) Szerk. Kiss Emil; kiadótulajd. Weisberger Soma. I. évf. Ára 4 frt.

Zentai Néplap. (Zenta.) Szerk. és laptulajdonos Kozics Aladár. I. évf. Ára 5 frt.

Összesen = 147.

IX. HIRDETÉSI LAPOK. Vidéken.

Nógrádmegyei Hivatalos Értesítő. (Balassa-Gyarmat.) Kiadja a jegyzői hivatal. XXIX. évf. Hetenként.

Kolozsvármegyei Hivatalos Közlönye. (Kolozsvár.) XIV. évf. Ára 4 frt.

Megyei Híradó. Hivatalos hetilap. (Kaposvár.) X. évf.

Háromszékmegyei Értesítő. (Sepső-Sz.-György.) Szerk. Vajna Miklós, megyei aljegyző. VIII. évf. Ára 4 frt.

Győr és kir. város Hivatalos Értesítője. (Győr.) II. évf. Hivatalból küldetik.

Összesen = 5.

X. FOLYÓIRATOK. Budapestben.

Erdészeti Lapok. Az országos erdészeti egyesület közlönye. Szerk. Bedő Albert; főszerkesztés Divald Adolf és Horváth Sándor. XXX. évf. Hetenként egyszer. Ára 8 frt.

Nyelvtudományi Közlemények. Szerk. Budenz József; kiadja a magyar tudományos akadémia. XXX. évf. Évenként 3 füzetben. Ára 3 frt.

Gyórsírási Lapok. Szerk. Vikár Béla, kiadja a budapesti magyar gyórsíró-egylet. XXIX. évf. Évenként kétszer. Ára 1 frt 50 kr.

Akadémiai Értesítő. A magyar tud. akadémia megbízásából szerk. Szily Kálmán főtájtár. Megjelen minden hó 15-én. XXV. évf. Ára 3 frt.

Szászok. A magyar történelmi társulat közlönye. Szerk. Szilágyi Sándor. XXV. évf. Minden hó 15-én (aug. és szept. hónapokat kivéve). Ára 6 frt; a társulat tagjai tagdíj (5 frt) fejében kapják.

Archaeologiai Értesítő. Kiadja a m. tud. akadémia. Szerk. Hampel József. XXV. (Uj folyam XI.) Ötször évenként. febr., ápr., jún., okt. és decz. 15-én. Ára 6 frt, a társulat tagjai 5 frt tagsági díjban kapják.

Országos Képzőiskolai Tanácsmegyei Közlöny. Szerk. Volf György. XXIV. évf. A nagy szünetet kivéve, minden hó elején. A tagok tagsági díj (4 frt) fejében kapják.

Magyar Mórók és Építőszék-Egylet Közlönye. Szerk. Dobiecky Sándor. XXIII. évf. Két havonként. Ára 10 frt.

Természettudományi Közlöny. Kiadja a magyar természettudományi társulat. Szily Kálmán közreműkö-

désével szerkesztik: Entz Géza, Lengyel Béla és Paszlavszky József. XXIII. évf. Havonként. Ára nem tagok részére a pótfüzetekkel együtt 6 frt.

Magyar Gyórsírók. Szerk. P. Gyurmán Andor; kiadja a budapesti II. ker. ker. egyetemi főgymnasium gyórsíró-köre. XXII. évf. Megjelen havonként. Ára egész iskolai évre 2 frt; tanítóknak és tanulóknak 1 frt 50 kr.

Földtani Közlöny. Kiadja a magyarhoni földtani társulat. Szerk. dr. Staub Móricz és dr. Szontagh Tamás titkárok. XXI. évf. Havi füzetekben. Ára 5 frt. A társulati tagok tagsági díjban kapják.

Magyar Nyelvőr. Szerk. és kiadja Szarvas Gábor. XX. évf. Minden hó 15-én. Ára 5 frt.

Magyar Statistikai Évkönyv. Szerk. és kiadja az Országos magyar kir. statisztikai hivatal. XX. évf. Havonként magyar és német szöveggel.

Budapesti Szemle. A m. t. Akadémia megbízásából szerk. Gyulai Pál; kiadja a Franklin-Társulat. XIX. évf. 10 ivnyai havi füzetekben. Ára 12 frt.

Földrajzi Közlemények. Kiadja a magyar földrajzi társaság. Szerk. Berecz Antal. XIX. évf. Évenként 10 füzetben. Ára 5 frt. Társulati tagok tagsági díjuk fejében kapják.

Statisztikai havi füzetek. Kiadja a fővárosi stat. hivatal. Szerk. Kőrösi József igazgató. XVIII. évf. Ára 4 frt.

A Ludovica Academia Közlönye. Szerk. és kiadja a m. k. honvédségi Ludovica Academia tanári kara. XVIII. évf. Havi füzetekben. Ára 4 frt.

Első magyar-német „Vasuti és Gőzhajózási Kalauz”. Kijadó Goritschnigg Albert. XVIII. évf. Havi füzetekben. Ára 4 frt.

Magyar Igazságügy. Szerk. dr. Tarnai János; kiadja Singer és Wolfner. XVIII. évf. Havi füzetekben. Ára 12 frt.

Ier. Tanügyi Értesítő. Szerkesztő Ózer Zsigmond; kiadja az «Orsz. magy. ir. tanító-egyesület». XVI. évf. Havonként egyszer. Ára nem tagoknak 2 frt.

Kelet. Magyarország symbolikus nagy párhelyének közlönye. XVI. évf. Havonként.

Magyar Könyv-Szemle. Közrebocsátja a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára. XVI. évf. Megjelen évenként. Ára 4 frt.

Polgári Iskola. A polg. isk. tan-egyesület közlönye. Szerkesztő dr. Gőz József. XVI. évf. Aug. és szept. hónapokat kivéve, havonként egyszer. Ára 2 frt. Az egyesület tagjai tagdíj fejében kapják.

Egyetemes Philológiai Közlöny. Szerk. és kiadja Heinrich Gusztáv. P. Thewrewk Emil és Némethy Géza. XVI. évf. A szünetidő kivételével, minden hónap elején. Ára 6 frt.

Kisdednevelés szülők, kisdednevelők és a nevelési barátai számára. Szerk. Dömötör Géza; kiadja a «Kisdednevelők országos egylete». XIV. évf. Havonként egyszer. Ára 4 frt.

Magyar Méh. Szerk. báró Ambrózy Béla; kiadótulajdonos a magyar méhészek egyesülete. XV. évf. Havonként. Tagoknak ingyen, nem tagoknak 2 frt.

Nemzetgazdasági Szemle. Szerk. Jekelfalussy József. XV. évf. Ára 6 frt.

Természetrajzi Füzetek. Szerk. Schmidt Sándor; kiadja a magyar nemzeti múzeum. XV. évf. Megjelen évenként. Ára 3 frt.

Történelmi Tár. Értékes folyóirat. Kiadja a magyar történelmi társulat közvetítése mellett a m. tud. akadémia történelmi bizottsága. Szerk. Szilágyi Sándor. XIV. évf. Ára a történelmi társulat tagjainak 2 frt 80 kr.; bolti ára 5 frt 20 kr.

Veterinárius. Szerk. dr. Huiray Ferenc; kiadja a magyarországi állatorvosok egylete. XIV. évf. Minden hó 15-én. Ára 6 frt.

Havi Közlemények. Révai testvérek ódon munkái tárából. Szerk. Révai Leo. XII. évf. Havonként.

Magyar Paedagogiai Szemle. Tanügyi havi közlöny. Szerk. és kiadja Glatz György. XII. évf. Ára 2 frt 50 kr.

Méhészeti Lapok. A magyar országos méhészeti egyesület közlönye. Szerk. Binder Iván; XII. évf. Megjelen havonként egyszer. Ára 3 frt. (A tagok 2 frt tagsági díj fejében kapják.)

Nemzeti Nénevelés. Szerk. Sebestyén Gyuláné; kiadja a VII. ker. állami tanító-iskola intézet tanári testülete. Évenként 10 füzet. XI. évf. Ára 2 frt.

Teljekönnyvi Közlöny. Szerk. König László; laptulajdonos a teljekönnyviek országos egyesülete. XII. évf. Havonként egyszer. Ára 2 frt.

Tűzoltó-Közlöny. Szerk. Bárány N. Ernő; főszerkesztés Gorecky Zsigmond; kiadó és tulajdonos a budapesti önkéntes tűzoltó-testület. XII. évf. Havonként. Ára 2 frt 40 kr.

Gyümölcsészeti és Konyha-Kertészeti Füzetek. Kiadja az országos magyar gazdasági egyesület. Szerk. Baranyay István. XII. évf. Havi füzetekben. Ára 4 frt.

Jó Pásztor. Egyházzásznoklatti folyóirat. Szerk. és kiadja Lepsényi Miklós; társzerk. Hajóssy Gy. Krizánt. XII. évf. Havi füzetekben. Ára 4 frt.

12 Rópirat. Antisemitikus folyóirat. Havi folyóirat. Szerk. és kiadja Isteóczy Győző. XII. évf. Ára 1 frt 50 kr.

Körlevél. A budapesti kereskedő ifjak társulata közlönye. Szerk. Tóth Kálmán. XI. évf. Havonként egyszer. Ára 1 frt. Társulati tagoknak ingyen jár.

Magyar Philosophiai Szemle. Szerk. és kiadja Bokor József. X. évf. Két havi füzetben. Ára 5 frt.

La Toilette. A férfiaszabók szaklapja. Szerk. és kiadótulajdonos Krausz Adolf. X. évf. Havonként egyszer magyar és német szöveggel. Ára 3 frt.

Havi Füzetek. Szerk. Dvorszák János. X. évf. Ára 4 frt.

A Hítközségi Hivatalnok. A «Magyar izraelita hítközségi hivatalnokok országos egyesületének» közlönye. Szerk. Prof. Friedmann. IX. évf. Havonként egyszer, magyar és német szöveggel. Ára 4 frt.

Felső Nép- és Polgáriszkolai Közlöny. Szerk. dr. Kis Áron és dr. Kovács János; kiadja a Felső nép- és polgáriszkolai tanítók és tanítónők orsz. egyesülete. VIII. évf. Megjelen havonként. Ára 3 frt.

Magyar Salon. Szerk. és kiadja Fekete József és Hevesi József. VIII. évf. Minden hó 1-én. Ára 7 frt.

Tornaygy. Szerk. Szadlacsék Lajos; kiadja a magyarországi tornatanítók egylete. VIII. évf. Havonként. Ára 3 frt.

Tarul. A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság közlönye. Szerk. Fejérfalussy László. VIII. évf. Évenként. A társulat tagjai tagsági díj (5 frt) fejében kapják.

Magyar-Zsidó Szemle. Szerk. dr. Blau Lajos és dr. Mezey Ferenc. VIII. évf. A nagy szünetidő kivételével, havonként. Ára 6 frt.

A Legszenetebb Rózsafűző Királynéja. Szerk. és kiadja P. Angelikus és Magyar Pál. VII. évf. Havonként. Ára 80 kr.

Magyar Jogászegyleti Értekezések. Szerk. dr. Fayer László; kiadja a Magyar Jogászegylet. VII. évf. Évenként 8—10 füzet. A tagok (5 frt) tagdíjmentyében kapják.

Művészi Ipar. Az orsz. magyar iparművészeti múzeum és a m. iparművészeti társulat közlönye. Szerk. Pasteiner Gyula és Radics Jenő. VII. évf. Negyedévenként. Ára 5 frt.

Magyar Történelmi Életrajzok. Szerk. Szilágyi Sándor; kiadja a Magyar Történelmi Társulat. VII. évf. Évenként 6 füzet. Ára 8 frt.

Bölcsleleti Folyóirat. Szerk. dr. Kiss János. VI. évf. Évenként. Ára 5 frt.

Külföldi Szónokai. Szerk. és kiadja Ribényi Antal. VI. évf. Havonként. Ára 6 frt.

Kertészeti Lapok. Az országos magyar kertészeti egyesület havi közlönye. Szerk. Benes János. VI. évf. Ára 5 frt.

Egyetemes Regénytár. Kijadja Singer és Wolfner. VI. évf. Évenként 18 kötet. Ára 9 frt.

Értesítő az országos keresztény önégyesítő és fogyasztási szövetkezet működése körül. Szerk. P. Szabó Endre, kiadja a szövetkezet igazgatósága. VI. évf. Havonként. A szövetkezet tagjai ingyen kapják.

Fényképezési Közlöny. Szerk. Paschka Gyula; kiadja a fényképező-ifjak önképző- és segély-egylete. VI. évf. Havonként. Ára 4 frt.

Az Ostrák-Magyar Monarchia Irásban és Képbén. Előbb Rudolf trónörökös főherceg 6 császári és királyi Fensége kezdeményezéséből és közreműködésével, most Stefánia övezet trónörökös főherceghez 6 császári és királyi fensége védnöksége alatt. A m. kir. állományomda kiadása. VI. évf. Havonként kétszer. Ára 7 frt 20 kr.

Pallas-Könyvtár. Kiadja a «Pallas» irodalmi s nyomdai részvény-társaság. VI. évf. Havonként egy kötet. Ára 7 frt 20 kr.

Keresztény Népbarát. A Missio- és Gusztáv-Adolf-Egylet közlönye. Kijadó Hornyánszky Viktor. VI. évf. Minden hónap egyszer. Ára 40 kr.

Apollo. Kargyűjtemény. Szerk. Goll János. V. évf. Havonként. Ára 2 frt 50 kr.

Képes Folyóirat. A «Vasárnapi Ujság» füzetekben. Szerk. Nagy Miklós; kiadótulajdonos a Franklin-társulat. V. évf. Havonként kétszer. Ára 7 frt 20 kr.

Katholikus Szemle. Szerk. dr. Kisfaludy A. Béla; kiadja a Szent-István társulat. V. évf. Megjelen kéthavonként. Ára nem tagoknak 5 frt.

Egészség. Szerk. dr. Fodor József, Kausser József, dr. Téry Ödön és dr. Tóth Lajos; kiadja az országos közegészségi egyesület. V. évf. Két havonként. Az egyesület tagjai tagdíj (3 frt) fejében kapják.

Havi Szónok. Szerk. és kiadótulajdonos Ribényi Antal. Megjelen havi füzetekben. V. évf. Ára 3 frt.

Ipargyök. Szerk. Ráth Károly. V. évf. Havonként. Ára 4 frt.

Szabó-Iparosok Közlönye. Szerk. és kiadja Csontos Imre. V. évf. Havonként. Ára 2 forint 40 krajczár.

Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz. Szerk. Szily Kálmán közreműködésével Entz Géza, Lengyel Béla és Paszlavszky József; kiadja a m. k. természettud. társulat. IV. évf. Évenként. Ára a Közlönyvel együtt 6 frt.

Budapesti Látogatók Lapja. Szerk. Szalai Mihály; kiadótulajdonos Szalai M. III. évf. Havonként magyar, német és francia szöveggel. Ára 3 frt 20 kr.

Családi Regénytár. Szerk. Ribényi Antal. IV. évf. Havonként. Ára 2 frt.

Magyar Nyomdászati. Szerk. és kiadja Pusztai Ferenc. IV. évf. Havonként. Ára 3 frt.

Hadtörténelmi Közlemények. Szerk. Rónai Horváth Jenő. III. évf. Évenként. Ára 4 frt.

Szent-László-Társulati Értesítő. Szerk. és kiadja az igazgatóság. IV. évf. Évenként legalább kétszer. Társulati tagok ingyen kapják.

Szt.-Lukácsfürdő. Szerk. és kiadja a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága. Fürdőorvos: dr. Doctör Frigyes. IV. évf. Minden évben május 1. és nov. 1-én.

Budapesti Gyórsírók. Szerk. dr. Rónay Károly; kiadja a budapesti magyar gyórsíró-egyesület. IV. évf. Ára 1 frt 50 kr.

Közlekedés. Szerk. Gömöri Lajos. III. évf. Havonként. Ára 6 frt.

A Magyar Tiszviselők Országos Egyesületének Értesítője. Szerk. Jankovich István, egyleti titkár. II. évf. Negyedévenként. A tagok ingyen kapják.

Budapesti Sakk-Szemle. Szerk. Makovetz Gyula; kiadja a «budapesti sakkköz-társaság». III. évf. Havonként. Ára 2 frt.

Budapesti Erzsébetvárosi Kultúrterületi Társaságának Értesítője. Szerk. Kócsy Ferenc. III. évf. Havonként. A kör tagjai ingyen kapják.

Könyvedvelők Lapja. Gerő és Kostyál anti-quáriumnak időszaki közlönye. III. évf. Ingyen küldetik.

Mentők Lapja. Szerk. Burián Aladár, Chyzer Béla, dr. Fodor Géza, dr. Korányi Sándor, dr. Nékám Lajos; kiadja Burián Aladár. III. évf. Havonként. Ára 3 frt.

Taristák Lapja. Szerk. dr. Téry Ödön és dr. Thirring Gusztáv, kiadja a magyarországi Kárpát-egyesület budapesti osztálya. III. évf. Havonként. Ára 3 frt. Tagok 2 frt tagsági díj fejében kapják.

Protestáns Szemle. Szerk. Kenessey Béla. A magyar protestáns irodalmi társaság kiadványa. III. évf. Évenként. Ára 4 frt.

A Czimbalom. Szerk. Csengeri Gyula; kiadótulajdonos Klökner Gyula zeneműköltő. II. évf. Havonként. Ára 4 frt. Zeneműlelkével 10 frt.

Ethnographia. A magyarországi néprajzi társaság értesítője. Szerk. dr. Herman Antal és Katona Lajos. II. évf. Havonként. (aug. és szept. hónapokat kivéve). A társaság tagjai 3 frt tagsági díj fejében kapják.

A Fővárosi Közelelmzés. Szerk. és kiadótulajdonos Piehler N. István. II. évf. Havonként. Ára a «Főváros-sal együtt 6 frt.

Gyórsírók. Szerk. Vargay István; kiadja a bpesti VII. ker. áll. főgymn. «Stolze-Fenyves» gyórsíró-kör. II. évf. Havonként. Tagok ingyen kapják.

Hittudományi Folyóirat. Szerk. és kiadja dr. Kiss János. II. évf. Évenként. Ára 4 frt.

Szövetkezők. Közegészségi folyóirat. Szerk. Bernát István. II. évf. Havonként. Ára 1 frt.

Ier. Tanügyi Ellenőr. Szerk. és kiadótulajd. dr. Zsengery Samu. II. évf. Havonként. Ára 1 frt 50 kr.

Közegészségi Szemle. Szerk. dr. Oláh Gyula. II. évf. Havonként. Ára 6 frt.

Szántóvetők Lapja. Szerk. Serfőző Géza. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun várm. gazd. egyes. közlönye. II. évf. Havonként. Ára 2 frt.

Ébredjünk és Egyesüljünk. Szent Péter Lánosz-egyletének hiv. közlönye. Szerk. Szent-István írói kar; népszerű; Kapisztrán. I. évf. Havonként. Ára 3 frt.

Elet. Szerk. dr. Katona Lajos; kiadja több. I. évf. Havonként. Ára 6 frt.

Fővárosi Közlöny. Szerk. Kiss Károly. I. évf. Havonként. Ára 4 frt.

Gráfiai Szemle.

Vidéken.

Gazdasági Értesítő. (Nyiregyháza.) XII. évfolyam. A „Nyirvidék” melléklete.
A Zala megyei Gazd. Egyesület Értesítője. (Zala-Egerszeg.) A „Zalamegye” mellékletje. X. évf.
Gazdasági Értesítő. (Nyitra.) Szerk. Szakács Péter. IX. évf. Két havonként. A „Nyitrai Közlöny” melléklete.
Gazdasági Értesítő. (Nyitra.) A „Nyitrai Közlöny” melléklete.
Gazdasági Értesítő. (Szatmár.) A „Szamos” heti mellékletje. VII. évf.
A Torontál Hivatalos Melléklete. (Nagy-Becskerek.) VI. évf. Hetenként egyszer.
A Borsod. Gazdasági Rovata. (Miskolc.) Szerk. S. Biró Géza. VI. évf. Kéthetente.
Méhészeti Közlöny. (Kolozsvár.) Az „Erdélyi Gazda” önköltségi melléklete. V. évf.
Cecilia. (Eger.) Kath. egyház-zenei szaklap. A „Népközlöny” tanügyi havi mellékletje. III. évf. Ára havi 1 ft 50 kr.
Hölgyek Lapja. (Szekszárd.) „Szekszárdi Vidék” havi mellékletje. III. évf.
Történet, Régészet és Néprajz. (Pécs.) A „Pécsi” mellékletje. III. évf. Havonként.
Irodalom, Tudomány és Művészet. (Pécs.) A „Pécs” havi mellékletje. II. évf.
Pénzügy és Közgazdaság. (Pécs.) A „Pécs” havi mellékletje. II. évf.
Nevelés és Közkutatás. (Pécs.) A „Pécs” havi mellékletje. II. évf.
Szeplődalmi Közlöny. (Alsó-Lendva.) Az „Alsó-Lendvai Híradó” heti szépirodalmi melléklete. Szerk. Vachott Károly. II. évf.
Összesen = 36.

1890-BEN MEGSZÜNT LAPOK ÉS FOLYÓ- IRATOK.

I. Polit. napilapok: Budapesti Ujság. — Magyarország. (Kolozsvár.) — Szeged. (Szeged.) — Párisi Magyar Értesítő. (Páris.)
II. Polit. hetilapok: Jász-Nagy-Kun-Szolnok. (Szolnok.) — Pozsonyi Vidéki Lapok. (Pozsony.) — Szolnoki Híradó. (Szolnok.) — Brassó. (Brassó.) — Félégyháza és Vidéke. (Félégyháza.) — Pozsonymegyei Közlöny. (Pozsony.)
IV. Egyházi és iskolai lapok: Összetartás. — Leányvilág. — Nemzeti iskola. — Népközlöny. (Felső-Lövő.) — Protestáns Népszav. (Veszprém.) — Ifjuság Lapja. (Besztercebánya.)
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lapok: Venus. — Vasárnapi Esti Lap. — Budapesti Ujság. — Reclam. — Szépirodalmi Közlöny. (Alsó-Lendva.)
VI. Humorisztikus lapok: Hűvelők Matyi. (Szeged.) — Szögödi Paprika. (Szeged.) — Kamukró. (Szolnok.) — Tövös. (Székes-Fehérvár.) — Aradi Figaro. (Arad.)
VII. Szaklapok: Szinpad. — Magyar Molnár Lapja. — Malom Közlöny. — Italmérok Lapja. — Munkások Parlapja. — Korona és Kard. — Magyar Kereskedelmi és Ipar. — Magyar Vámtudósító. — Hölgyek Sajtó Lapja. — Közgazdaság. — Központi Merkur. — Kereskedelmi Közlöny. — Magyar Lloyd. — Mulatók Lapja. — Ti zviselők Lapja. (Temesvár.) — Gazdasági Értesítő. (Eperjes.) — Pénzügyör. (Nagy-Szöllős.) — Haladás. (Arad.) — Az Utász. (Zenta.)
VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal): Gyöngyös. (Gyöngyös.) — Testvériség. (Kecskemét.) — Közép-Bácska. (Topolya.) — Pesti Hírlap. (Pécs.) — Czeplédi Független Hírlap. (Czepléd.) — Halas és Vidéke. (K.-E.-Halas.) — Hatvan-Pásztói Híradó. (Hatvan.) — Pápai Hírlap. (Pápa.) — Pécsi Újság. (Pécs.) — Bácskai Hírlap. (Kula.) — Balaton. (B.-Füred.) — Csallóköz. (Somorja.) — Csepelvárosi Futár. (Báza.) — Érsekújvári Futár. (Érsekújvár.) — Felső-Fehérmegyei Futár. (Bicske.) — Győr-Szent-Mártoni Futár. (Győr-Szent-Márton.) — Kalocsa és Vidéke. (Kalocsa.) — Szent-Endrei Futár. (Szent-Endre.) — Szigetvár és Vidéke. (Szigetvár.) — Tamási Futár. (Tamási.) — Újpesti Figyelő. (Újpest.) — Vinga. (Vinga.) — Csongrád. (Csongrád.) — Nagyváradi Hírlap. (Nagy-Váradi.) — Radna-Lippa. (Lippa.) — Zalai Hírlap. (Nagy-Kanizsa.) — Turkevei Hírlap. (Turkeve.) — Bajai Hírlap. (Baja.) — Abony és Vidéke. (Abony.) — Jászszegi Híradó. (Jászladány.) — Csongrádmegyei Közlöny. (Csongrád.) — Kőbányai Értesítő. (Kőbánya.) — Maros-Mellék. (Pécska.) — Nagy-Kanizsa és Vidéke. (N.-Kanizsa.) — Szegedi Hírlap. (Szeged.) — Váci Híradó. (Vác.)
X. Folyóiratok: Figyelő. — Hazánk. — Világ Tükre. — Irodalmi Kalauz. — Közvetlemény. — Magyar Népszécs. — Fényképeszeti Lapok. (Kolozsvár.) — Keleti Virágok. (Kolozsvár.) — Tankerületi Értesítő. (Szombathely.)
XI. Vegyes melléklet: Vasárnap. (Kolozsvár.)

Megszünt összesen 92 hirlap és folyóirat. (1889. ében megszűnt 76.)

1890. FOLYTÁN ÉS 1891. ELEJÉN KELET- KEZETT LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK.

I. Politikai napilapok: Nyugatmagyarországi Híradó. (Pozsony.) — Debreczeni Ellenőr. (Debreczen.) — Magyar-Szó. (Nagy-Váradi.)
II. Politikai hetilapok: Nagyváradi Hírlap. (Nagy-Váradi.) — Tolnavármegye. (Szegevár.) — Jász-Nagykun-Szolnokmegyei Lapok. (Szolnok.)
IV. Egyházi és iskolai lapok: Magyar Protestáns Néptanító. — Reformátusok Lapja. (Nagy-Károly.) — Iskola és Szülőház. (Brassó.) — Hazánk Ifjúsága. (Sopron.)
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lapok: Budapesti Elet. — Vasárnap. (Szeged.)
VI. Humorisztikus lap: Legyező. (Miskolc)
VII. Szaklapok: Gyakorló Orvos. — Magyar Pénzügyör. — Budapesti Ellenőr. — Hitelezők Közlönye. — Magyar Közrendészet. — Vizigyi és Hajó-

zasi Közlöny. — Adók és Illetékek Közlönye. — Fémipar. — A Birtokok. — A Kőfaragó. — Magyar vas- és gépipar Szakközlönye. — Központi Merkur. — Színészeti Közlöny. — Gyorsíró. — Zenevilág. — Gép-csarnok. (Devecer.)

1890. FOLYTÁN ÉS 1891. ELEJÉN KELET- KEZETT LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK.

I. Politikai napilapok: Nyugatmagyarországi Híradó. (Pozsony.) — Debreczeni Ellenőr. (Debreczen.) — Magyar-Szó. (Nagy-Váradi.)
II. Politikai hetilapok: Nagyváradi Hírlap. (Nagy-Váradi.) — Tolnavármegye. (Szegevár.) — Jász-Nagykun-Szolnokmegyei Lapok. (Szolnok.)
IV. Egyházi és iskolai lapok: Magyar Protestáns Néptanító. — Reformátusok Lapja. (Nagy-Károly.) — Iskola és Szülőház. (Brassó.) — Hazánk Ifjúsága. (Sopron.)
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lapok: Budapesti Elet. — Vasárnap. (Szeged.)
VI. Humorisztikus lap: Legyező. (Miskolc)
VII. Szaklapok: Gyakorló Orvos. — Magyar Pénzügyör. — Budapesti Ellenőr. — Hitelezők Közlönye. — Magyar Közrendészet. — Vizigyi és Hajó-

zasi Közlöny. — Adók és Illetékek Közlönye. — Fémipar. — A Birtokok. — A Kőfaragó. — Magyar vas- és gépipar Szakközlönye. — Központi Merkur. — Színészeti Közlöny. — Gyorsíró. — Zenevilág. — Gép-csarnok. (Devecer.)
VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal): Zentai Közlöny. — Mátravidéke. (Gyöngyös.) — Tapolca és Vidéke. (Tapolca.) — Csongrádmegyei Híradó. (Szentes.) — Zentai Néplap. (Zenta.) — Szepesi Közlöny. (Szepesváralja.) — Kun-Halás. (Halas.) — Tata-Tóváros és Vidéke. (Tata.) — Szarvas és Vidéke. (Szarvas.) — Lehel kúrtje. (Jászberény.) — Kécske és Vidéke. (Uj-Kécske.) — Tiszavidék. (Csongrád.) — Keszthelyi Hírlap. (Keszthely.) — Kunsági Híradó. (Kisújszállás.) — Vármege és Község. (Zilah.) — Békésmegyei Hírlap. (Békés-Csaba.) — H.-Böszörmény. (H.-Böszörmény.) — Tolnavármegye. (Szegevár.) — Selmezbányai Híradó. (Selmezbánya.) — Turkeve. (Turkeve.) — Máté-Szalka. (Máté-Szalka.) — Aranyos-Vidék. (Torda.) — Kalotaszeg. (Bánffy-Hunyad.)
X. Folyóiratok: Ebredjünk és Egyesüljünk. — Nemzetgazdasági Írók Tára. — Irodalomtörténeti Közlemények. — Pénzügyi és Gazdasági Tájképző. — Közégszűgyűgyi Szemle. — Klinikai Füzetek. — Izr. Tanügyi Ellenőr. — Hivatalos Értesítő. — Szántóvetők Lapja. — Férfiszabók Közlönye. — Főváros Közélet-mezése. — Elet. — Grafikai Szemle. — Győri Pin-csár-Egylet Havi Értesítője. (Győr.) — Gyorsírók Lapja. (Nagyváradi.) — Kis Pillangók. (Kecskemét.) — Kis Művész (Déva.) — A Tolnamegyei Gazdasági Egyesületi Értesítője. (Szegevár.)
XI. Vegyes melléklet: Irodalom, Tudomány és Művészet. (Pécs.) — Pénzügy és Közgazdaság. (Pécs.) — Nevelés és Közkutatás. (Pécs.)
Összesen = 75 hirlap és folyóirat keletkezett múlt évi hirlapkimutatásunk óta. (1889 folyamában és 1890 elején keletkezett 87.)

ÖSSZEVONT ÁTNEZÉS.

Table with 2 columns: Hirlap/iradék neve, Összesen. Lists various newspapers and their total counts.

Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-jén jelent meg Pozsonyban (Rát Mátyás Magyar Hírmondó-ja).

Budapestben 1788. okt. 8-án szerdán indult meg az első magyar rendes hirlap Magyar Merkurus címmel, hetenként kétszer jart, és Paezko Ferencz betűvel nyomtatott Pesten. A második lap Pesten az 1806. jul. 2-án keletkezett Hazai Tudósítások; szerk. Kulcsár István. Ez volt az első magyar hirlap, mely 4-rét alakban jelent meg és hosszabb életű volt.

1830-ban 10 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1840. elején 26 magyar lap volt hazánkban.

1847-ben 33.

1848-49-ben 86 magyar hirlap jelent meg.

1850. elején 9 lap adatott ki magyar nyelven.

1854. márcz. 5-én, mikor a Vasárnapi Ujság megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1861. elején, midőn első évi rendes hirlapkimuta-tásunkat közöltük, 52 volt a magyar hirlapok és folyóiratok száma.

Table with 4 columns: Éve, Hirlapok száma, Folyóiratok száma, Összesen. Shows growth from 1862 to 1876.

hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.

Az 1891 elején megjelent 645 magyar hirlap és folyóirat évi előzetési ára 2736 forint 50 kr.

(Politikai napilapoké 334 forint; politikai hetilapoké 235 forint; vegyes tartalmu képes lapoké 24 forint; egyházi és iskolai lapoké 155 ft 40 kr.; szépirodalmi és vegyes tartalmu lapoké 116 ft 20 kr.; humorisztikus lapoké 66 ft; szaklapoké 582 ft 40 kr.; vidéki lapoké, nem politikai tartalommal 674 ft 40 kr.; hirdetési lapoké 4 ft; folyóiratoké 545 ft 10 kr. Összesen 2736 forint 50 kr. — (1890. elején 2760 ft 70 kr.)

1780 óta megjelent hirlap és folyóirat magyar nyelven összesen 2826 (a fővárosban 1494, a vidéken 1332.) 10,670 évfolyamban. Szakuk szerint: I. Politikai napilap 126 (Budapestben 91, vidéken 35), — II. Politikai hetilap 219. (Bp. 91, vid. 129), — III. Vegyes tartalmu képes lap 50. (Bp. 40, vid. 10), — IV.

Egyházi és iskolai lap 170. (Bp. 96, vid. 74), — V. Szépirodalmi és vegyes tartalmu lap 222. (Bp. 174, vid. 48), — VI. Humorisztikus lap 136. (Bp. 64, vid. 72), — VII. Szaklap 504. (Bp. 382, vid. 122), — VIII. Vidéki lap (nem politikai tartalommal) 568. — IX. Hirdetési lap 75. (Bp. 46, vid. 29), — X. Folyóirat 663. (Bp. 398, vid. 265), — XI. Vegyes melléklet 162. (Bp. 112, vid. 50.) Összesen 2826 hirlap és folyóirat jelent meg születésük év alatt magyar nyelven.

Helyek szerint osztályozva 1891 elején megjelent: Budapestben 298, Alsó-Kubin 1, Alsó-Lendva 2, Aradon 5, Aranyos-Maróthon 2, Baján 1, Balassa-Gyarmaton 3, Bánffy-Hunyadon 1, Békés-Csabán 3, Békés-Gyulán 1, Beregszászon 2, Besztercebányán 3, Brassóban 1, Csáktornyan 1, Csik-Szere lán 2, Csongrád 1, Csurgón 1, Czegléden 1, Debreczenben 8, Deesen 2, Déván 4, Deveserben 1, Egerben 7, Eperjesen 2, Érsekújvárt 1, Ér-Szent-Király 1, Esztergomban 4, Félégyházán 1, Fiumében 1, Gyomán 1, Gyöngyösön 3, Győrött 11, Gyula-Fehérvárt 2, Gyurón 1, Hajdu-Böszörményen 2, Halason 1, H.-M.-Vásárhelyen 2, Iglón 1, Ipolyzágon 1, Jászberényben 3, Kalocsán 3, Kaposvárt 3, Kapu-vároton 1, Karczagon 1, Kassán 5, Keeskenetén 4, Keszthelyen 3, Kézdi-Vásárhelyt 1, Kisújszálláson 1, Kis-várdán 1, Kolozsvárt 17, Komáromban 4, Kölesden 1, Körmentden 1, Kőszegen 1, Kulán 1, Kunszentmik-lóson 1, Léván 1, Lippán 1, Losoncson 2, Lovász-patonán 1, Lőcsén 1, Lugoson 2, Magyar-Óvároton 2, Makón 2, Máramaros-Szigeten 3, Maros-Vásárhelyt 2, Máté-Szalkán 1, Mező-Turon 2, Mindszenten 1, Miskolc-zon 5, Mohácsón 1, Moóroton 1, Munkácsban 2, Mura-zombaton 1, Nagy-Bányán 1, Nagy-Becskereken 2, Nagy-Enyeden 1, Nagy-Kanizsán 3, Nagy-Károlyban 3, Nagy-Kikindán 3, Nagy-Kőrösön 1, N.-Szt-Miklóson 1, Nagy-Szalontán 1, Nagy-Szombatban 2, Nagy-Szöllő-sön 3, Nagy-Váradon 8, Nyiregyházán 4, Nyitra 6, Ó-Becsen 2, Orosházán 2, Orosván 1, O-Széplakon 1, Pancsován 1, Pápan 5, Pécsét 8, Pécs-Szabolcson 1, Pozsonyban 6, Rimaszombatan 2, Roznyón 1, Sáros-patakon 2, Sátoralja-Ujhelyen 2, Szegesvárt 1, Sel-meczen 3, Seps-Szent-Györgyön 3, Siklóson 1, Sopron-ban 7, Szabadkán 4, Szamosújvárt 1, Szarvason 2, Szatmár-Nemetiben 6, Szegeden 6, Szegevárdon 6, Székes-Fehérvárt 4, Szentesen 4, Szilágy-Somlyón 1, Szolnokon 2, Szombathelyen 5, Tattan 2, Temesvároton 4, Tisza-Füreden 1, Topolyán 1, Torján 1, Troncsénben 1, Turkeven 1, Turóc-Szent-Mártonban 2, Ujpesten 2, Ujvidéken 1, Ungvárt 5, Vácson 3, Vasvároton 1, Ver-secen 1, Veszprémben 5, Zala-Egerszegben 3, Zentán 4, Zilahon 1, Zolyomban 1, Zomborban 4. Külföldön: New-Yorkban 1.

Összesen 1891 elején a fővárosban 298, a vidéken 140 helyen 346 és 1 külföldön jelent meg (Míg a múlt 1889. évi elején Budapestben 283, és 146 vidéki városban 351, külföldön 2 hirlap és folyóirat adatott ki magyar nyelven.)

Ezenkívül megjelent hazánkban idegen nyelvű lap és folyóirat: német nyelven 132 (1890 elején 110); szláv nyelven 37 (1890 elején 32); román nyelven 15 (1890 elején 19); olasz nyelven 2 (1890 elején 2); francia nyelven 3 (1890 elején 3); összesen 189; a magyarokkal együtt 834. (1890. évben 167, a magyarokkal együtt 803.)

E szerint 9,558 magyarul beszélő egyénre esik egy magyar hirlap; 13,637 németre egy német; 75,662 szlávra egy szláv és 154,919 román ajkú egyénre egy román hirlap.

Az amerikai Egyesült-államokban 18,500 hirlap és folyóirat jelen meg (tizredrésze napilap), 3081 egyénre esik egy; Szécszen 900 h. és f., 3229 egyénre esik egy; Dániában 328 h. és f., 6144 egyénre esik egy; Belgiumban 815 h. és f., 7182 egyénre esik egy; Németalföldön 489 h. és f., 7528 egyénre esik egy; a Német-bírodalomban 5500 h. és f., 8519 egyénre esik egy (Berlinben 721 h. és f. jelen meg; a napilapok száma háromszor annyit mint Bécsben.) Franciaországban 4349 h. és f. (harmad-része Párisban jelen meg, köztük 700 napilap), 8788 egyénre esik egy; Spanyolországban 1128 h. és f. (köztük 280 napilap), 14,939 egyénre esik egy; Skandináviában 404 h. és f., 16,400 egyénre esik egy; Nagy-Britanniában 3809 h. és f., (köztük 809 napilap) 9252 egyénre esik egy; Olaszországban 1606 h. és f. (köztük 150 napilap), 17,721 egyénre esik egy; az ausztriai tartományokban 1274 h. és f., 18,078 egyénre esik egy (Bécsben 770 h. és f. jelen meg.) Finnországban 103 h. és f. (finn nyelven 62 jelen meg, ezek közül napilap 4, másodnapos 5, félhetes 14; svéd nyelven 41 jelen meg: napilap 9, másodnapos 2, félhetes 9); 20,007 egyénre esik egy; Romániában 102 h. és f., 52,706 egyénre esik egy; az orosz bírodalomban (Finnországot kivéve) 800 h. és f., (200 Szent-Peter-vároton, 75 Moszkvában) 109,341 egyénre esik egy. Az egész földön 41,000 hirlap és folyóirat jelen meg, s 36,318 egyénre esik egy.

Ez időszert Magyarországon megjelen összesen 834 hirlap és folyóirat; ebből 16,441 főre esik egy.

Id. SZINNYEI JÓZSEF, a múzeumi hirlap-könyvtár őre.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapest, IV, egyetem-utca 4. sz. megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
MAGYAR KERTÉSZKÖNYV.
A belterjes (intenzív) kertgazdaság foglalatja, UTMUTATÓ KALAUZ
a konyhakertészet, gyümölcsészet, magtermelés, magnemesítés, honosítás és virágos kert hasznoslati miveltetésére.
A kertészet minden rendű ügybarátainak, legkivált pedig kisebb földbirtokok használatára.

Irta FARKAS MIHÁLY.
(Számos a szöveg közé nyomott metszettel.)
Ára füze 2 frt.
Szerző a művében éveken át gyűjtött tapasztalatainak, tekintettel hazánk térsármái egy mint éghajlati viszonyaira, legkivált a kisebb földbirtokok osztály jól föl fogott anyagi érdekeit tartotta szem előtt, s mint ilyen a honi kertészkedő közönség figyelmét méltán kiérdemli.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapest, (Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ERDÉLYI JÁNOS TANULMÁNYOK.
KIADJA A KISFALUDY-TÁRSASÁG.
Ára füze 3 frt. — Vászombá kötve 3 frt 60 kr.

Advertisement for Sternberg Armin, a tool and instrument maker in Budapest, Kerepesi-út 36. Includes an illustration of a person.

Harmonikától kitűnő ajándékok! képes ábrák ingyen és bérten.

Gyógyszertár „az arany bir. almához” PSERHOFER J. Bécs, I., Singerstrasse 15.
Vértisztító labdacso, rég ismert, könnyen oldó házi szer, ezeltt egyetemes labdacso neve alatt; ez utóbbi nevét teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan igen sok oly betegség létezik, melyben e labdacso csodás hatásukat fénvesen bizonyították.
Évtizedek óta ezen labdacso orvosi rendelt. azokat, s alig akad család, melyben e kitűnő háziszertől ne volna egy kis készlet.

Kéretik határozottan PSERHOFER J.-féle „vértisztító labdacsokat” kérni, s arra ügyelni, hogy a dobozok tetején levő felírás minden dobozon a használati utasításban látható PSERHOFER J. névalírással el legyen látva és pedig veres nyomásban.
Fagy-balzsam, PSERHOFER J.-tól 1 tégely 40 kr., bérn. megküldéssel 65 kr.
Keskeny utifü-nedv, hurut, rekedtség, görcs-köhösök stb. ellen. 1 palack 50 kr.
Amerikai köszvény-kenőcs, 1 ft 20 kr.
Por lábizzadás ellen. 1 doboz 50 kr., bérn. megküld. mellett 75 kr.
Golyva-balzsam, 1 tégely 40 kr., bérmentes megküldéssel 65 kr.
Élet-essenzia (prágai cseppek), meg-lott gyomor, rossz emésztés ellen. Egy üveges 22 kr.
Angol csoda-balzsam, 1 üveggel 50 kr., egy kis üveggel 12 kr.
Fiaker-por, köhösök stb. ellen. 1 dobozzal 35 kr., bérmentes megküldéssel 50 krajczár.
Tannoehinin - hajkenőcs, PSERHOFER J.-tól: a legjobb hajnövesztő szer, 1 szelencso 2 ft.
Egyetemes tapasz, STEUDEL tanától, sebek, égéses sebek, dagasztatok stb. ellen jónak bizonyult háziszér. Egy tégely 50 krajczár, bérmentes megküldéssel 75 krajczár.
Egyetemes tisztító só, BULLRICH A. W.-tól. Kitűnő háziszér meg-zavart emésztés minden következményei ellen. Egy csomag ára 1 forint. 494

Excelsior-kávé advertisement. Features an illustration of a coffee pot and text describing the product's quality and availability.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapest, (Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:
SZEMEREI SZEMERE PÁL MUNKÁI.
SZÜLETÉSE SZÁZADOS EMLÉKÜNNEPÉNEK ALKALMÁBÓL
KÖZNEVELŐTÁRSASÁG. SZERKESZTI SZVORENYI JOZSEF.
A három kötet ára 6 frt. — A három kötet csak együtt kapható.

MARGUERITE CREME advertisement. Includes an illustration of a woman's face and text describing the cream's benefits.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapest, (Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Dr. BORSODI MIKSA. Gyógynövények gazdák használatára. Ára füze 50 kr.

A KYKLOPS. EURIPIDES SATYRDRÁMÁJA. Fordította CSIKY GERGELY.
A Lukács Krisztina-díjjal jutalmazott műfordítás.
Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Ára füze 40 kr.

JODKALI-SYRUP advertisement. Includes an illustration of a bottle and text describing the syrup's medicinal properties.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten (IV. ker., egyetem-utca 4-ik szám) megjelent, és minden könyvkereskedésben kapható:

A FELSŐ BIRÓSÁGOK GYAKORLATA. UTMUTATÓ

a „Döntvénytár” ötvennégy kötetének
REVISIÓJÁVAL.
Kiadja a „Jogt. Közlöny” szerkesztősége.
(Dr. DÁRDAY SÁNDOR.)
Ára vászonkötésben 6 forint.

A felső bíróságok által az évek hosszú során át hozott elvi jelentőségű határozatoknak nagy része az időközi törvényváltozások folytán elavult, s ezért komoly tanulmányt igényel a mai napon is érvényben levő joganyagának meghatározása.

E célnak megfelelően a joganyag revisiójára kellett sülyt fektetni e munkában, hogy a felső bíróságok gyakorlata a ma érvényben levő jog alapján legyen feltüntetve és az „Igazságügyi Törvénytár” anyagbeosztását követve, könnyű áttekintést nyújtson.

E munkában egyúttal fel vannak véve nemcsak a kir. Curia és a budapesti királyi ítélő-tábla teljes-ülési megállapításai, hanem az egyes tanácsok által u. n. „házi használatra” szánt elvi megállapítások is, és tartalma kiterjed a „Döntvénytár” egész régi és új folyamára.

TARTALOMMUTATÓ
a
JOGTUDOMÁNYI KÖZLÖNY
huszonöt évfolyamához, 1865–1890.
Ára füzve 80 kr.

RÉTHY JÁNOS

mérnök, nemzetközi
szabadalmi irodája,

BUDAPESTEN,

Erzsébet-körút 14. sz.

eszközi
új találmányok szabadalmazás-
át és a szabadalmak meghossz-
szabítását bármely államban.
Elvállalja a találmányok ér-
tékelését és védelmét. Min-
denemű felvilágosítással szolgál
szabadalmi ügyekben. — Véd-
jegyeket beajánlhat minden
államban.

A Franklin-Társulat kiadásában
Budapesten megjelent és minden
könyvtárban kapható:

Falusi történetek

Irta
Könyves Tóth Kálmán.

Ára a 2 kötetnek füzve 1 frt,
vászonkötésben 1 frt 40 kr.

Tartalom: Nemzetes ördög. —
Javas asszony keresztelvénya. —
A keresztelvény. — A honvéd ár-
nya. — Hítelné asszonyág és
kedves férje. — Tökés Bácsi és
mosolyos fia. — Újmódi Zsófi. —
Szegény tehenasszony. — Kará-
sony anyja. — A pénz ár-
nyéka. — Rebeka, a szegény
zsidóleány. — Miért nemült el
a vörös kakas. — Sopronyél a
házasságrontó. — Az ellilant
hónap, vagy hová lett a február-
rész. — Csak székely hajnal. —
A vasúti ör. — A szél hozta a
víz vitte.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

CSILLAGÁSZATI ÉS FIZIKAI FÖLDRAJZ

kapcsolatban a térképrajzolás elemeivel.

A művelt közönség számára

és iskolai segédkönyvvül írták

BALÓ JÓZSEF és MIKLÓS GERGEJ

tanárok.

Százege a szöveg közé nyomott rajzzal és négy táblával.

Ára vászonkötésben 2 frt.

NYÁR.

KÖLTEMÉNYEK.

Irta

JAKAB ÖDÖN.

Ára füzve 1 frt 40 kr., díszkötésben 2 frt.

A MAGYAR MAGÁNJOG

MAI ÉRVÉNYÉBEN

különös tekintettel a gyakorlat igényeire.

Irta

ZLINSZKY IMRE.

NEGYEDIK KIADÁS.

Tekintettel törvényhozásunk újabb alkotásaira kiegészítette

Dr. DÁRDAY SÁNDOR.

Ára füzve 6 frt.

6. SZÁM. 1891. BUDAPEST, FEBRUÁR 8. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetést feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt / egész évre 8 frt / Külföldi előfizetéseknél a postai díj megfizetésére kötelező. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre 6 * / fél évre 4 * / Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG / Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK / Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt egész évre 6 frt / egész évre 3 frt / meghatározott vidéki is esetint

AZ ESZTERGOMI GYÁSZNAP.

ELHANGZOTT az utolsó temetési ének, a bazilika kriptája bezárult, s a gyászoló gyülekezet méla csöndben, szívében bánatos érzéssel, eloszlott. De az esztergomi gyásznap emléke nem enyészett el. Soká nem fogják elfeledni azt az embert, a kit egy ország részvétele kísért sírjába. Napilapok, folyóiratok mindegyre hoznak róla közleményeket. Mi pedig, ígérünk hozzá képest, bemutatunk egy párt kiküldött rajzolóknak Esztergomban készült képeiből.

A hercegprimás temetése örökre emlékezetes marad az esztergomiak előtt. Annyi illusztris vendéget, oly sok papot és vidéki embert évtizedek óta nem látott az ősi érseki város. Valamennyit a mélyen érzett gyász, a résztvevő érdeklődés gyűjtötte Esztergomba. Mind látni akarta halálában az ország biboros főpapját, a kinek élete olyan egyszerű és példás, s halála olyan korai és tragikus volt, mert nem érthette meg azt, a mit évek óta tervezett, hogy esztergomi érsekiségének negyedszázados jubileumi ünnepén humanisztikus alkotásaira rátegye a

koronát. Elégé fájlalhatjuk ezt nemzeti kultúránk szempontjából is, mert bizonyára bőven jutott volna ennek is abból a rengeteg összegből, melyet a primás hagyatékában találtak. Az elhunyt egyházejedem palotája tőzsomzédságában, a vizivárosi templomban feküdt ravatalon. Az ódon templom főhajójában, közvetlenül a szentély előtt, állt ez a ravatal. A primási palota téli kertjének legszebb ültetvényeiből varázsoltak oda egy kis ligetet s annak a közepére helyezték a lépcsőzetes ravatalt. Erre volt téve a görög stíliu alpaka-koporsó, melyben a

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

Mezei gazda népszerű vezérkönyve

A mostani viszonyokhoz alkalmazva.
Földbirtokosok, gazdatisztek és földművesek használatára; de kiváltképen a magyar földművelő nép számára, különös figyelembevételével annak, miképen lehet és kell a gazdászatot célszerűen rendezni, lehető legjovendelmesebb fokra emelni s csinósítani.
Irta
Galgóczy Károly.
Otödik kiadásban átnézte és bővítette
Dr. Farkas Mihály.
Első kötet: Földművelés.
Ára füzve 1 frt 20 kr.
Második kötet: Állattenyésztés.
Ára füzve 80 kr.
A két kötet egy vászonkötetbe kötve 2 frt 50.

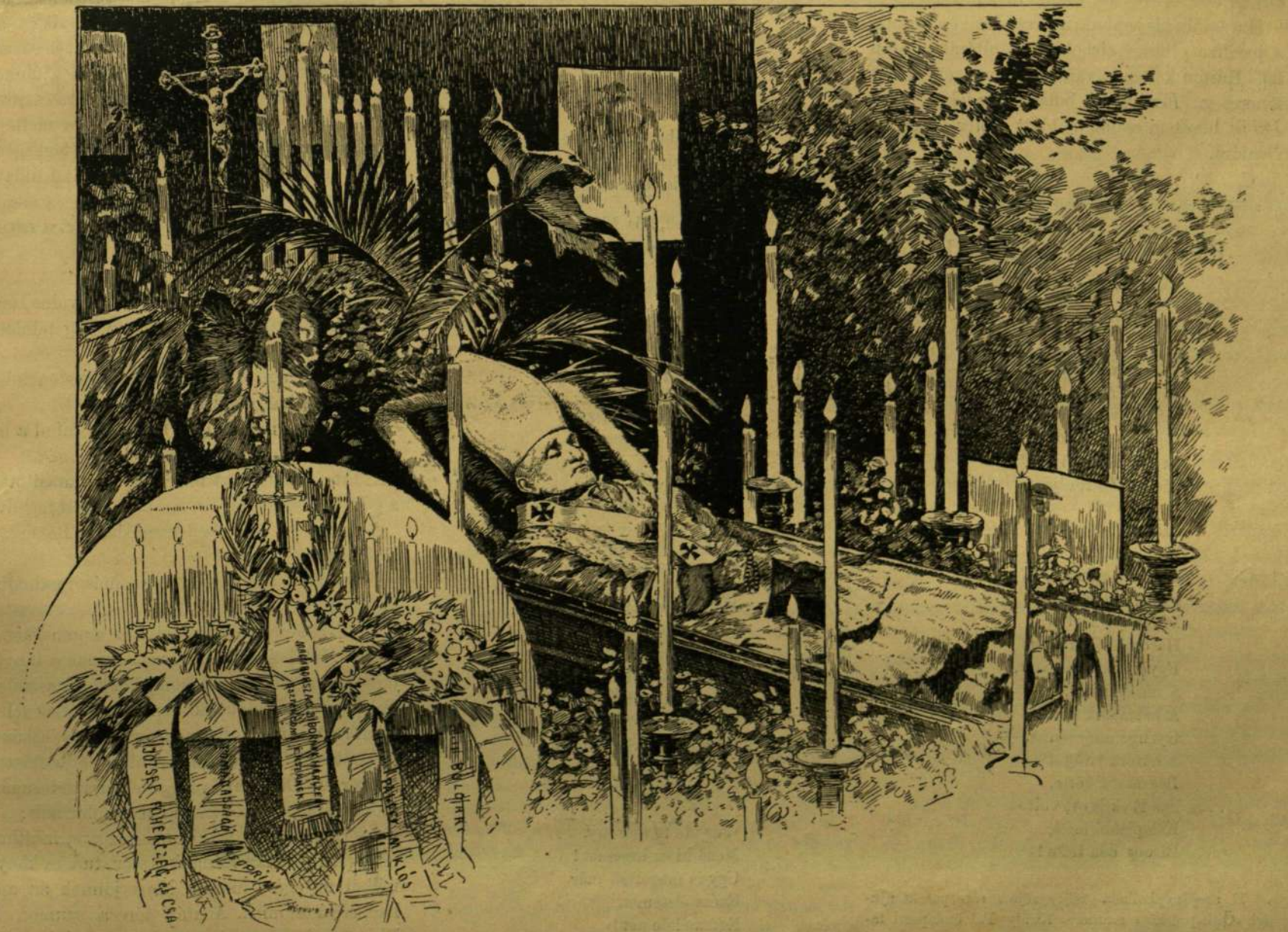
Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgyor
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGETÍVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Kwizda KÖSZVÉNYFOLYADÉKA
fájdalomcsillapító szer
köszvény, csúz és idegbajokban.
Ugyintén jeles hatású ficamodásoknál, az izmok és idegek feszültségénél, helyi görcsöknel (lábikra-görcs), idegfájás, főként pedig erősítésül nagy fáradságok, hosszú menetek előtt és után.
Egy palacczkkal 1 frt o. é.
Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztrák és királyi román udv. szállító és kerületi gyógyszerésznek, Korneuburgban, Bécs mellett.
Bizonyítatik, hogy a helyőrségi kórházban és a katonai fürdő-gyógyintézetben Badenben, Kwizda köszvényfolyadéka a csúz különböző alakjai, névszerint izomosis, úgyszintén a köszvény és idegség ellen, ép ugy magában, valamint hévfürdők segédeszköze gyanánt, jó hatással alkalmaztatott. Baden, 1886 szept. 21. Dr. Mühlleitner, cs. és kir. főorvos és kórház-vezető.
Főletét a Magyar királyság számára Budapesten Török József gyógyszerüzében; kapható továbbá nagyban: Kochmeister Frigyes utóda, Neruda K., Thallmayer és Seitz, Strobenz testv., s Desinyi F.-nel; kicsinyben minden gyógyszerüzében. Szives figyelembe vételül. E készítmény vásárlásánál kérjük, mindig Kwizda köszvényfolyadékat kérni, és arra ügyelni, hogy épugy minden palaccz zárva van, valamint a carton is a mellékelt védjeggyel legyen ellátva.
Kwizda Ferencz János, cs. és k. osztr. magyar és kir. román udv. szállító, és ker. gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

Világosság! A légszerző önmagától előállító Runge-szerzőlámpák világító légszerzőlámpák adnak. Minden lámpa a szükséges légszerző önmaga állítja elő, s minden pillanatban más helyre függeszthető. Semmi cizidéri! Semmi béli! Se csövek, se készülék! Egy láng nagy petróleumlángot pótol. Előnyös kertes, vendéglők, utak, építkezések, gyárak, huták, sörözők, vágóhidak, sütőműhelyek, jégpályák stb. efélékbe.
Lámpák 3 frittól kezdve bronzból. Próbálampák, hozzávalóval és csomagol. együtt, 4 frt, utánvét v. előfizetés mellett. Gazdagon illusztr. árjegyz. ingyen és bérn.
Louis Runge, Berlin, Landsbergerstr. 9.

Nincs többé köhögés!
Mell- és tüdőbaj ellen.
Dr. med. Fáykiss
Szepesi kárpáti növénykivonat
1 üveg ára használati utasítással 75 kr., 1 üveg ára használati utasítással 50 kr., 1 üveg ára használati utasítással 35 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használják köhögés, rekedtség, katarhis, kök-hurut, náthaház (influenza), székellenség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható csak egyedül Fáykiss József „nagy Kristóf”-hoz címzett gyógyszerüzében. Továbbá Török József gyógyszerüzében, Király-utca. — Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Az arcz szépsége
előretik
Leichner zsírpora
és Leichner hermelinpora
(legjobb minőségű zsírpor)
Által, mely nappalra és este a legjobb arczpor, erősen tapad, a bőrt széppé, rózsás fiatal üdeségűvé és puhává teszi; ártalmatlan, s nem lehet észre venni, ha valaki azzal beporozza magát. — Minden kiállításán az arany éremmel kitüntetve; a legjobb minőségű és az egész művészvilág használja, s kapható minden illatszerek-kereskedésben, de csakis zárt szocietéseknél, a „lyra és babékoszori” védjeggyel. Kérjük mindig Leichner zsírporát (Leichner's Fettpulver).
Leichner L. Illatszerek-vegyész, kir. udv. színházak szállítója Berlinben.

SIMOR JÁNOS HERCEGPRIMÁS A RAVATALON.